

Motivy a možnosti participace veřejnosti v oblasti rozvoje a řízení města Kroměříž

Bc. Lucie Zavadilová

Diplomová práce
2014

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
akademický rok: 2013/2014

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Lucie Zavadilová**
Osobní číslo: **M12485**
Studijní program: **N6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná správa a regionální rozvoj**
Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Motivy a možnosti participace veřejnosti v oblasti rozvoje a řízení města Kroměříž**

Zásady pro vypracování:

Úvod

I. Teoretická část

- Definujte cíle a metody práce, zpracujte literární rešerši tématu.
- Představte základní pojmy v oblasti veřejné správy a regionálního rozvoje včetně legislativy dotčeného tématu.

II. Praktická část

- Provedte komparativní analýzu řízení a rozvoje města Kroměříž s obdobnými městy České republiky.
- Realizujte dotazníkové šetření mezi obyvateli města Kroměříž orientované na možnosti jejich zapojení do rozvoje předmětného území.
- Formou rozhovoru zjistěte názory klíčových aktérů města Kroměříž na danou problematiku.
- Navrhněte projekt zaměřený na zvýšení participace veřejnosti v oblasti rozvoje a řízení města Kroměříž.

Závěr

Rozsah diplomové práce: **cca 70**
Rozsah příloh:
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

ČERMÁK, Daniel et al. Participace a partnerství v místní veřejné správě. 1. vyd. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2007, 124 s. ISBN 978-807-3301-309.

PASQUIER, Martial a Jean-Patrick VILLENEUVE. Marketing Management and Communications in the Public Sector. 1. vyd. New York: Routledge, 2012, 272 s. ISBN 978-1-136504-59-4.

RAKUŠANOVÁ, Petra a Blanka ŘEHÁKOVÁ. Participace, demokracie a občanství v evropském kontextu. 1. vyd. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2006, 80 s. ISBN 80-7330-091-5.

REMENYI, Dan. Field Methods for Academic Research: Interviews, Focus Groups and Questionnaires in Business and Management Studies. 3. vyd. Reading: Academic Publishing International Ltd, 2011, 222 s. ISBN 978-1-908272-77-5.

VOBECKÁ, Jana et al. Spolupráce, partnerství a participace v místní veřejné správě: význam, praxe, příslib. 1. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2011, 181 s. ISBN 978-80-7330-202-3.

Vedoucí diplomové práce: **doc. RNDr. Oldřich Hájek, Ph.D.**
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
Datum zadání diplomové práce: **17. února 2014**
Termín odevzdání diplomové práce: **2. května 2014**

Ve Zlíně dne 17. února 2014

prof. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
děkanka

doc. RNDr. Oldřich Hájek, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- odevzdáním diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby¹;
- diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému,
- na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3²;
- podle § 60³ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;

¹ zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně pasudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

² zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

³ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

- podle § 60⁴ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že:

- jsem diplomovou práci zpracovala samostatně a použité informační zdroje jsem citovala;
- odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně 28. 4. 2014

Zavadilová L.

⁴ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlídně k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Obsahem této diplomové práce je problematika občanské participace v městě Kroměříž. V úvodu teoretické části jsou popsány základní cíle a metody práce a základní pojmy z oblasti veřejné správy a regionálního rozvoje. Nejobsáhlejší kapitolou teoretické části je téma participace (druhy, účastníci, participační proces, eParticipace). V závěru teoretické části jsou uvedeny možnosti informování občanů o činnostech obce, základní metody sběru dat v oblasti participace a rozpočet obce. V praktické části je nejprve stručná charakteristika města Kroměříž a jeho komunikace s veřejností. Následující kapitola zahrnuje komparativní analýzu rozvoje a řízení města Kroměříž s vybranými městy ČR. Dalším bodem praktické části je dotazníkové šetření mezi občany města, orientované na možnosti jejich zapojení do rozvoje předmětného území a záznamy rozhovorů s klíčovými aktéry města na danou problematiku. V závěru této práce je návrh katalogu projektů, zaměřených na přání a potřeby občanů a na zvýšení jejich participace v oblasti rozvoje a řízení města Kroměříž.

Klíčová slova: přívětivá veřejná správa, participace, občan, zastupitelstvo, informování veřejnosti, e-sloužby, Kroměříž, komparativní analýza, katalog projektů

ABSTRACT

The content of this thesis is the definition of citizen's participation in Kroměříž. At the beginning of the theoretical part there's a description of the basic goals, methods, the basic concepts of public administration and regional development. The most comprehensive chapter of the theoretical part is the participation (types, participatory process, eParticipation). At the end of the theoretical part there are possibilities of informing citizens about the activities of the municipality, the basic methods of data collection and a municipal budget. In the practical part is briefly characterized Kroměříž and its communication with the citizens. The following part includes a comparative analysis of the development and management of Kroměříž with another cities of the CR. There's the questionnaire survey with the citizens of Kroměříž and the interviews with the main actors in the city. At the end of this work there's the catalogue of projects which are focused on the needs and wishes of citizens and to increase their participation in the development and management of Kroměříž.

Keywords: good governance, participation, citizen, municipal council, information for the public, e-services, Kroměříž, comparative analysis, catalogue of projects

Motto:

„Přímé jednání patří mezi prvotní podmínky úspěchu! Avšak jenom dobrý člověk může jednat přímo, a pouze dobrou, všem užitečnou práci možno konati před celou veřejností. Přímé, prosté jednání budí v lidech všechny dobré instinkty. Jednáš-li otevřeně s úmyslem posloužit lidem, tvůj úspěch je neodvratný.“

Tomáš Baťa

Poděkování patří vedoucímu mé diplomové práce doc. RNDr. Oldřichu Hájkovi, Ph.D. za cenné připomínky, rady, odborné vedení a čas, který mi věnoval. Velice si vážím jeho vstřícného přístupu a ochoty při konzultacích. Také bych chtěla poděkovat starostce města Kroměříž Mgr. Daniele Hebnarové a zastupitelce města Ing. Blance Šimůnkové za poskytnutí rozhovorů pro praktickou část mé práce. V neposlední řadě děkuji i svým blízkým za velkou podporu, kterou mi poskytovali po celou dobu mého studia.

Prohlašuji, že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	10
I TEORETICKÁ ČÁST	12
1 CÍLE A METODY PRÁCE	13
1.1 CÍLE PRÁCE	13
1.2 METODY PRÁCE.....	14
2 ZÁKLADNÍ POJMY	16
2.1 VEŘEJNÁ SPRÁVA	16
2.2 GOOD GOVERNANCE.....	16
2.3 OBČAN, OBČANSKÁ SPOLEČNOST	16
2.4 DEMOKRACIE, PARTICIPATIVNÍ DEMOKRACIE	17
2.5 ZASTUPITELSTVO OBCE	18
2.6 KOMUNÁLNÍ VOLBY	18
2.7 VEŘEJNÉ MÍNĚNÍ	19
2.8 EGOVERNMENT	19
3 PARTICIPACE	20
3.1 POLITICKÁ PARTICIPACE.....	21
3.2 OBČANSKÁ PARTICIPACE.....	22
3.3 ÚČASTNÍCI PARTICIPAČNÍCH PROCESŮ	22
3.4 PARTICIPAČNÍ ŽEBŘÍK	24
3.5 PARTICIPAČNÍ PROCES	26
3.6 EPARTICIPACE	27
4 ZPŮSOBY INFORMOVÁNÍ OBČANŮ O ČINNOSTI OBCE	29
5 ZÁKLADNÍ METODY SBĚRU DAT	33
5.1 DOTAZNÍK, ANKETA	33
5.2 ROZHOVOR.....	34
5.3 DISKUSE U KULATÉHO STOLU	34
5.4 PRACOVNÍ SKUPINY	35
5.5 TELEFONICKÉ DOTAZOVÁNÍ	35
6 ROZPOČET OBCE	36
6.1 ROZPOČET A MIMOROZPOČTOVÉ FONDY OBCE	36
6.2 FONDY EU A OBČANSKÁ PARTICIPACE	39
II PRAKTICKÁ ČÁST	40
7 MĚSTO KROMĚŘÍŽ	41
7.1 KROMĚŘÍŽ A KOMUNIKACE S VEŘEJNOSTÍ.....	42
8 ANALÝZA VYBRANÝCH MĚST ČESKÉ REPUBLIKY	43
8.1 ZPŮSOB ZPRACOVÁNÍ ANALÝZY	43
8.2 POSTAVENÍ MĚST Z POHLEDU OBČANSKÉ PARTICIPACE	50
9 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ	52

9.1	VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ.....	53
9.2	VYBRANÉ SOUVISLOSTI Z DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ.....	67
10	ROZHOVORY S KLÍČOVÝMI AKTÉRY.....	71
10.1	STAROSTKA MĚSTA KROMĚŘÍŽ – MGR. DANIELA HEBNAROVÁ	71
10.2	RADNÍ MĚSTA KROMĚŘÍŽ – ING. BLANKA ŠIMŮNKOVÁ	73
10.3	ZÁSTUPCE PODNIKATELSKÉHO SEKTORU.....	75
11	NÁVRHY PROJEKTŮ – MĚSTO KROMĚŘÍŽ.....	76
11.1	PROJEKTY JAKO SOUČÁST PARTICIPAČNÍCH PROCESŮ	76
11.2	KATALOG PROJEKTŮ	77
11.2.1	Projekt č. 1: „Úspora energií plaveckého bazénu“.....	77
11.2.2	Projekt č. 2: „Výstavba parkovacího domu“	78
11.2.3	Projekt č. 3: „Revitalizace komunikací a vybudování víceúčelových stezek“	79
11.2.4	Projekt č. 4: „Výsadba biokoridoru“	80
11.2.5	Projekt č. 5: „e-Oznámení o vyhotoveném dokladu“	81
11.2.6	Projekt č. 6: „Monitoring přepážek“	82
11.2.7	Projekt č. 7: „Videozáznamy ze zasedání zastupitelstva“	83
11.2.8	Projekt č. 8: „Fond kultury“	84
	ZÁVĚR	85
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	87
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	95
	SEZNAM OBRÁZKŮ	96
	SEZNAM TABULEK.....	97
	SEZNAM PŘÍLOH.....	98

ÚVOD

Co je to participace a jakou roli dnes hraje v oblasti rozhodování obcí? Jaká je ideální míra občanské participace na veřejném dění? Kdy představuje občanská participace přínos pro obec a kdy je naopak považována za brzdu efektivního rozhodování? Jakým způsobem lze občany co možná nejvíce zapojit do rozhodování příslušné obce? Mají vůbec občané zájem aktivně vstupovat do rozhodování obcí? Jaký je konkrétní přínos participace?... Celá řada odborníků hledá na otázky tohoto typu odpovědi právě i z toho důvodu, že problematika participace je v současnosti velice aktuálním tématem. Avšak prozatím víceméně nebylo dospěno k jednotným závěrům a dokonce ani neexistuje jednotná definice participace, která by byla odbornou většinou uznávaná. Odborníci se i v tomto názorově lehce rozcházejí a definují participaci odlišnými způsoby. Otázkou však zůstává, z jakého důvodu je tak obtížné participaci jednotně definovat a určit její míru, která by byla všemi účastníky participačních procesů vnímána jakožto neoptimálnější. Každý občan, na základě svého subjektivního pohledu pravděpodobně dokáže určit, do jaké míry by chtěl na veřejném dění v obci participovat. Problémem však je vymezit takovou míru zapojení občanů do rozhodování, která by byla odrazem názorů na tuto problematiku jak odborníků, tak klíčových představitelů obcí a alespoň převážné většiny občanů.

V oblasti participace můžeme najít celou řadu limitujících faktorů. Občany může v participaci omezovat například nedostatek času na zapojení se do rozhodování, nedostatek informací o možnostech participace, nízká důvěra ve vedení obce anebo nezájem (případně malý zájem) o správu a rozvoj obce, ve které žijí. Nedostatek zájmu může mít i širší dopad, neboť pokud občan nemá zájem o veřejné dění v obci, pak nejspíše nebude mít zájem ani o veřejné dění na republikové anebo celoevropské úrovni. U vedení obce můžeme za limitující faktory považovat například nedostatek času pro svá rozhodnutí anebo obecně nedostatek ochoty ke spolupráci s občany. Jak je ale možné vzbudit v občanech zájem o participaci na veřejném dění a přesvědčit vedení obce k větší ochotě zapojovat občany do svých rozhodnutí? Myslím si, že jsou to aktuální otázky, kterými je třeba se zabývat, neboť se domnívám, že spolupráce může mít za následek zlepšení vztahů mezi občany a vedením obcí a tím pádem může přinést všem příjemnější a lepší žití v té které obci a následně zapříčinit její celkový rozvoj.

Jaké jsou možnosti a motivy participace, jak probíhají participační procesy, jaké mají možnosti občané z pohledu jim poskytovaných informací ze strany města, zda jsou zveřejňová-

ny výsledky obecních rozhodnutí, jaký je vztah mezi fondy Evropské unie a participací, jaké projekty by občané chtěli v programovacím období 2014 – 2020 zrealizovat...? Takovými a dalšími otázkami se budu zabývat ve své diplomové práci. Konkrétněji se pokusím popsat participační procesy na příkladu města Kroměříž, které je okresním městem a nachází se ve Zlínském kraji.

Diplomová práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. Jedním z hlavních cílů této práce je prostudovat příslušnou literaturu z oblasti participace a vybrat nejdůležitější informace, které budou právě obsahem teoretické části práce. Mezi nejdůležitější cíle práce pak patří provedení komparativní analýzy města Kroměříž s dalšími vybranými městy České republiky z pohledu občanské participace a také navrhnout, na základě především provedeného dotazníkového šetření mezi občany města Kroměříž a rozhovorů s klíčovými aktéry v oblasti vedení a řízení města, katalog projektů pro programovací období 2014 - 2020, který bude odrazem přání občanů a také bude zvyšovat jejich participaci anebo jim alespoň bude poskytovat větší možnost účastnit se participačních procesů.

I. TEORETICKÁ ČÁST

CÍLE A METODY PRÁCE

V této kapitole jsou stanoveny hlavní a dílčí cíle diplomové práce a odborné vědecké metody a techniky, pomocí kterých bude těchto cílů dosaženo.

1.1 Cíle práce

Hlavním cílem této diplomové práce je stanovit katalog projektů, které by město Kroměříž mělo, dle názorů občanů, zrealizovat v programovacím období 2014 – 2020 . Přičemž se bude jednat o takové projekty, které budou výsledkem participačních procesů a nikoliv jen suverénních rozhodnutí vedení města Kroměříž.

V části teoretické i praktické můžeme stanovit několik dílčích cílů, jejichž splněním bude možné naplnit i hlavní cíl této práce.

Teoretická část

Cíl 1: Stanovení cílů a metod práce.

Cíl 2: Zachycení základních pojmů z oblasti veřejné správy a regionálního rozvoje.

Cíl 3: Objasnění pojmů souvisejících s tématem participace.

Cíl 4: Popis možností občanů, jak mohou získávat informace ze strany vedení města.

Cíl 5: Zpracování přehledu základních metod sběru dat, které jsou používány v participačních procesech

Cíl 6: Definování základních pojmů z oblasti obecních rozpočtů a mimorozpočtových fondů

Praktická část

Cíl 1: Provedení komparativní analýzy rozvoje a řízení města Kroměříž s obdobnými městy České republiky. Přičemž dosažení tohoto cíle vede ke zjištění, v jakém postavení se město Kroměříž, v oblasti občanské participace, aktuálně nachází.

Cíl 2: Realizace dotazníkového šetření na téma občanská participace s občany města Kroměříž.

Cíl 4: Zjištění názorů klíčových aktérů města Kroměříž na problematiku participace veřejnosti.

Cíl 3: Navrnutí katalogu několika projektů, které budou zaměřeny především na přání občanů a na zvýšení jejich participace v oblasti rozvoje a řízení města Kroměříž.

Tento dílčí cíl praktické části je zároveň i hlavním cílem celé diplomové práce.

1.2 Metody práce

V této části jsou popsány metody práce a jejich základní charakteristiky, které budou v diplomové práci použity a díky nimž bude dosaženo všech předem stanovených cílů.

Tato práce bude obsahovat jak obecně teoretické, tak i empirické vědecké metody. Teoretické jsou založené na práci s čistě teoretickými metodami, kdežto základem empirických je práce s konkrétními daty.

Obecně teoretické metody

Teoretická část bude napsána především za použití metody koncentrace, sběru dat a rešerše vhodné literatury a informačních zdrojů, které pomohou k objasnění základních pojmů z oblasti veřejné správy a regionálního rozvoje a zejména pak z oblasti participace. Dalšími použitými metodami budou analýza, syntéza a dedukce. Pomocí těchto metod bude dosaženo především: prozkoumání složitějších skutečností dané problematiky a jejich následné zjednodušení (= analýza); stanovení vztahů, vazeb a souvislostí mezi jednotlivými skutečnostmi (= syntéza); definování závěrů (= dedukce).

V praktické části bude následně použita opět metoda dedukce, pomocí níž dojde k vyvození nových závěrů z poznatků, které budou získány v teoretické části práce. K vytvoření souhrnu, sjednocení poznatků, které budou též získány v teoretické části práce, použijeme metodu syntézy.

Empirické metody

Empirické metody budou použity zejména v praktické části této práce. Půjde především o následující metody: pozorování, dotazníkové šetření a rozhovory.

Metodu pozorování řadíme mezi metody kvalitativního výzkumu, které zkoumají vlastnosti a kvalitu pozorovaného jevu. Touto metodou bude především zjišťováno, v jaké kvalitě poskytuje město Kroměříž svým občanům informace, které se týkají veřejného dění. Metoda dotazníkového šetření se naopak řadí mezi metody kvantitativního výzkumu, které se obecně zabývají množstvím zkoumaného jevu. V této práci bude dotazníkové šetření sloužit ke zjišťování názorů občanů města Kroměříž na problematiku participace. Otázky v dotazníku budou pokládány jako uzavřené, polootevřené a též jako otevřené. Metoda rozhovorů také patří mezi kvantitativní metody výzkumu. Tato metoda bude v práci důležitá především pro srovnání názorů občanů města Kroměříž, které budou získány v dotazníkovém šetření, s názory klíčových aktérů města.

Analýza

Další metodou, která bude v diplomové práci použita, je analýza. Jedná se o všeobecnou metodu zkoumání, rozbor, složitějších skutečností a jejich rozklad na skutečnosti jednodušší. Tato metoda bude použita především v praktické části této práce, přičemž bude tvořit její podstatnou část. Metodou komparativní analýzy budou mezi sebou srovnávána města České republiky, která jsou obdobná městu Kroměříž. Analýza bude provedena za použití zvolených benchmarkingových kritérií. Klíčovým kritériem pro vstup měst do této analýzy bude počet obyvatel v rozmezí 25 000 – 30 000.

ZÁKLADNÍ POJMY

1.3 Veřejná správa

Veřejnou správu lze definovat, jakožto organizovanou správu záležitostí veřejného charakteru. Veřejná správa je vykonávána příslušnými správními orgány, které jsou v postavení orgánů správy veřejné. Dělí se na dva základní subsystemy, a sice na státní správu a samosprávu. (Adamová et al., 2001, s. 235; Wokoun et al., 2008, s. 324) Státní správa je vykonávána prostřednictvím státních orgánů, které k tomu byly zřízeny, případně lze její výkon převést na jiné orgány, například krajské a místní samosprávy. Samospráva je decentralizovaná veřejná moc, kterou vykonávají nižší územní jednotky. (Adamová et al., 2001, s. 235) Dle Hendrycha (2009, s. 15) lze na veřejnou správu nazírat ze dvou úhlů pohledu, buď jako na určitý druh činnosti (spravování), anebo jako na organizační jednotku (instituci), která je vykonavatelem veřejné správy. Veřejná správa má autoritativní postavení vůči občanům (Pasquier a Villeneuve, 2012, s. 36).

1.4 Good governance

Pojem „Good governance“ lze do českého jazyka přeložit jako „Dobrá správa“, „Dobrá veřejná správa“, „Přívětivá veřejná správa“ (Deník veřejné správy, ©2014a; Wokoun et al., 2008, s. 430). Problematika dobré správy je již několik let v popředí zájmu jak orgánů Rady Evropy, tak i jednotlivých států Evropské unie (Deník veřejné správy, ©2014a). Dobrá správa je zakotvena v Evropské chartě základních práv Evropské unie a její konkretizace se nachází v Evropském kodexu dobré správní praxe, jejímž autorem je, v současnosti již bývalý evropský veřejný ochránce práv, Nikiforos Diamandouros. V roce 2001 byl Kodex schválen Evropským parlamentem. (Evropský kodex dobré správní praxe, ©1995-2013; Wokoun et al., 2008, s. 431) Existuje devět hlavních zásad dobré správy, které jsou součástí první sekce tohoto Kodexu. Těmito zásadami jsou: zásada konání v přiměřené časové lhůtě, nestrannosti, participace, právní jistoty, proporcionality, rovnoprávnosti, transparentnosti, úcty k soukromí a zásada zákonnosti. (Deník veřejné správy, ©2014a)

1.5 Občan, občanská společnost

Občan je jedním ze základních pojmových znaků obce (mimo území, majetek a právo na samosprávu). Občané jsou osobním základem územní samosprávy. (Ministerstvo vnitra

České republiky, 2009, s. 2) Občanem obce je každá fyzická osoba, která současně splňuje dvě základní podmínky: musí mít státní občanství ČR a hlášený trvalý pobyt v obci. Občan má právo se podílet aktivně na samosprávě obce za předpokladu, že již dosáhl věku 18 let. (Česko, 2000a; Ministerstvo vnitra České republiky, 2010, s. 8) Občan je základem občanské společnosti, což je taková společnost, která je oddělená od státní moci, avšak mezi nimi není neprostupná hranice (Wokoun et al., 2008, s. 322). Trochu odlišný pohled na občana nabízí Pasquier a Villeneuve (2012, s. 35) dle nichž je občan především zdrojem legitimacy (skrze volby), zdrojem financování (skrze daně) a zejména předmětem činnosti veřejného sektoru. Pojem občanská společnost v sobě zahrnuje veškeré druhy společenské činnosti, které vykonávají jednotlivci nebo skupiny, přičemž tyto činnosti nepocházejí od státu a ani jej stát neprovozuje (Evropský hospodářský a sociální výbor, ©2011, s. 2). Občanská společnost je prostor, který se nachází mezi státem a oblastí zájmů, které jsou privátní. Je to taková oblast, kde se občané dobrovolně sdružují mimo tržní, státní sféru a soukromý život. Občanská společnost existuje díky tomu, že demokratický politický systém stojí na možnosti občanů ovlivňovat věci veřejné prostřednictvím přímé participace. (Rakušanová a Řeháková, 2006, s. 21)

1.6 Demokracie, participativní demokracie

Antické Řecko je považováno za kolébkou demokracie – tzv. antické pojetí demokracie, které spočívalo v přímé účasti občanů na správě obce, do které však nebyli zapojeni cizinci, otroci a ani ženy (Rakušanová a Řeháková, 2006, s. 13). Jestliže se na tvorbě státní vůle a výkonu moci účastní také lid, pokud je zajištěna suverenita lidu, moc je vykonávána ve prospěch lidu a takovým způsobem, že všichni členové společnosti mají rovné příležitosti se podílet na výkonu státní moci, pak hovoříme o demokracii (Wokoun et al., 2008, s. 310). Lincoln, 1863, uveřejnil ve svém Gettysburgském projevu svou myšlenku, že demokracie je „vláda lidu, skrze lid a pro lid“ (Speeches & Writings, 2014). V demokratických společnostech je kladen stále větší důraz na komunikaci s veřejností (Pasquier a Villeneuve, 2012, s. 149). Nedílnou součástí evropského modelu společnosti je i participativní demokracie, jejímž pilířem je zásada subsidiarity, která má být dodržována. Toto je zakotveno v čl. 10, odst. 3 Smlouvy o Evropské unii, kde je psáno: „Každý občan má právo podílet se na demokratickém životě Unie. Rozhodnutí jsou přijímána co nejotevřeněji a co nejbližší občanům“. (Evropský hospodářský a sociální výbor, ©2011, s. 2; Evropská unie, 1992)

1.7 Zastupitelstvo obce

Zastupitelstvo je kolegiální orgán, který je zřizován v každé obci prostřednictvím voleb (Wokoun et al., 2008, s. 343). Počet členů zastupitelstva musí být stanoven v souladu se zákonem o obcích. Tento počet je závislý na počtu obyvatel obce a velikosti územního obvodu. (Česko, 2000a) V okamžiku, kdy je člen zastupitelstva zvolen, tak mu vzniká mandát (Wokoun et al., 2008, s. 343). Občan má aktivní i pasivní volební právo, a to sice od dovršení 18 let – tzn. že má právo volit a může být zvolen do zastupitelstva. (Česko, 2000a) Člen zastupitelstva pak vykonává funkce, které jsou výkonem veřejné funkce (Wokoun et al., 2008, s. 343). V praxi existuje výkon funkce uvolněného člena zastupitelstva anebo neuvolněného člena zastupitelstva. Uvolněný člen je dlouhodobě ze svého pracovního poměru uvolněn, kdežto člen zastupitelstva neuvolněný není ze svého pracovního poměru pro tuto veřejnou funkci uvolněn. Zastupitelstvo obce je oprávněno zřizovat výbory, což jsou jeho iniciativní a kontrolní orgány, kterým jsou svěřovány zastupitelstvem obce úkoly a mají za úkol zastupitelstvu předkládat své návrhy a stanoviska. (Deník veřejné správy, ©2014b; Vobecká et al., 2011, s. 32) Zřizování výborů je věcí rozhodnutí příslušného zastupitelstva, avšak povinně musí být zřízen výbor finanční a kontrolní (Ministerstvo vnitra České republiky, 2009, s. 14). Výbory nejsou orgány obce, ale orgány zastupitelstva obce (Deník veřejné správy, ©2014b). Zastupitelstvo volí ze svých řad starostu obce (Provazníková, 2009, s. 29).

1.8 Komunální volby

Volby obecné, svobodné a nestranné se v České republice konají od roku 1993. Volební účast od roku 1993 má neustále sestupný charakter. (Rakušanová a Řeháková, 2006, s. 27) Volby bývají chápány též jako klíčová událost, kdy občané mohou vyjádřit své názory na elitu a také jejich subjektivní spokojenost s tím, jak funguje systém (Rakušanová a Řeháková, 2006, s. 32). První volby do zastupitelstev se konaly v listopadu roku 1994. Tyto volby se konají každé čtyři roky, tedy chronologicky: listopad 1994, listopad 1998, listopad 2002, říjen 2006 a říjen 2010. Další volby do obecních zastupitelstev se budou konat v letošním roce, tj. rok 2014. (Volby.cz, ©2014)

1.9 Veřejné mínění

Veřejné mínění můžeme definovat jako určitou odezvu společnosti. Lze říci, že je to specifické a subjektivní vyjádření názorů jednotlivců k určitému tématu, týkajícího se dění ve společnosti (tedy veřejného dění). (Socioweb, 2007)

Na úrovni Evropské unie se průzkumy veřejného mínění, v jednotlivých členských státech, zabývá od roku 1973 Evropská komise. Veřejné mínění v oblasti evropských záležitostí, jak v členských, tak i v kandidátských státech, provádí Eurobarometr, který dvakrát ročně zveřejňuje (průběžně nashromážděné) názory občanů členských a kandidátských zemí EU, které se týkají evropských záležitostí, a sice prostřednictvím národních zpráv. (Evropská komise, 2012; Britské listy, 2006) Na úrovni České republiky se průzkumy veřejného mínění zabývá výzkumné oddělení Sociologického ústavu AV ČR, které se nazývá Centrum pro výzkum veřejného mínění - CVVM (Evropská komise, 2012). Monitoring názorů veřejného mínění, zaměřených na různé oblasti a témata, provádí v ČR i webový server Veřejné mínění online (Veřejné mínění online, ©2014).

1.10 eGovernment

Jde o modernizaci veřejné správy prostřednictvím zavádění elektronizace (Wokoun et al., 2008, s. 421). Dle definice Pasquier a Villeneuve (2012, s. 193) jde o využití informačních technologií pro zvýšení kvality a dostupnosti služeb státní správy. Jde o elektronický způsob komunikace s institucemi veřejné a státní správy a také o procesy, které souvisí s přechodem úřadů na vedení agendy v elektronické verzi a tvorba příslušné legislativy. eGovernment zastřešuje Ministerstvo vnitra ČR. (Egovernment, 2012) eGovernment lze rozdělit na dvě kategorie, a sice e-administrativa a e-demokracie (Pasquier a Villeneuve, 2012, s. 193). Mezi přínosy eGovernmentu patří například: usnadnění styku veřejnosti s úřady, úspora času, zvýšení efektivity fungování úřadů a ušetření financí. Problematika eGovernmentu je upravena zákony, z nichž hlavním je zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi. Tento zákon je nazýván též jako „zákon o eGovernmentu“, popřípadě „eGovernment Act“. Zákon vznikl za účelem vytvořit, pro elektronickou komunikaci mezi veřejností a úřady nebo úřady mezi sebou, optimální podmínky. (Egovernment, 2012)

PARTICIPACE

Participaci lze do českého jazyka přeložit jakožto: „podílení se“, „mít účast“, „aktivní účast na rozhodování a řízení“ (Čermák et al., 2007, s. 62). Diváková (2007), lektorka v rámci Národní sítě Zdravých měst ČR, definuje pojem participace jako „*zapojení veřejnosti do přípravy plánování, ale v nejvyšším stupni participace se občané sami podílí na rozhodovacím procesu*“. Participaci, v širším slova smyslu, lze chápat jako možnost občanů svá formální práva a svobody naplňovat, nebo jako ochotu občanů využít participace (Rakušanová a Řeháková, 2006, s. 11). Jedním z jejích hlavních cílů je vzrůst důvěry občanů ve vedení obce. Největším přínosem celé participace je zájem občanů a jejich zvýšená aktivita v oblasti veřejných záležitostí. (Agora Central Europe, ©2006, s. 16) Mezi další přínosy patří například: zkvalitnění rozhodovacího procesu, efektivnější veřejné rozhodování, možnost dosažení vyššího stupně samosprávy („good governance“), vybudování vztahů a vazeb mezi účastníky participačního procesu (Agora Central Europe, ©2006, s. 12).

Dle společnosti pro demokracii a kulturu Agora Central Europe (©2006, s. 12) existují čtyři základní důvody, které hovoří ve prospěch participace. Za tyto důvody považuje následující: rozhodovací proces se stává kvalitnějším, neboť radnice získává více informací, které vzejdou ze strany občanů; participací je podpořen proces demokracie; participace vede k takové samosprávě, která je na vyšším stupni; proces zapojení občanů je zábavný (nové emoce, přátelství, komunikace).

Zajímavá je též myšlenka Maiera (2001, s. 709), který se domnívá, že existence možnosti podílet se na rozhodování a plánování ještě nutně nemusí vést ke skutečné účasti na těchto procesech, neboť občané někdy mohou selhat, případně mohou možnost podílet se odmítat ze strachu z jejich neschopnosti či nedostatku ochoty převzít odpovědnost.

V dnešní době, vzhledem k prohlubující se evropské integraci, jsou otázky týkající se participace velice aktuální. Míra zapojení občanů do veřejného života i do procesu integrace je často diskutovaným politickým i odborným tématem. Dle mezinárodního výzkumného projektu ISSP 2004 - Občanství, je participace v České republice celkově považována za relativně vysokou, ve srovnání s ostatními zeměmi střední a východní Evropy. (Rakušanová a Řeháková, 2006, s. 37)

Participace je garantována i českým právním řádem, který vytváří pro ni předpoklady a vymezuje její institucionalizované formy (Čermák et al., 2007, s. 23). V právních předpisech České republiky zejména nalezneme obecně participaci zakotvenu zde... V Listině

základních práv a svobod jsou zakotvena některá práva související s politickou participací. Takovým právem je například právo na informace a povinnost informace poskytovat. Dále obsahuje právo petiční, shromažďovací, sdružovací a garantuje občanům přímou účast na veřejném a politickém životě, anebo účast prostřednictvím zvolených zástupců. (Česko, 1993b; Vobecká et al., 2011, s. 28) V Ústavě ČR je legislativně vymezeno například to, že je Česká republika svrchovaný, jednotný a demokratický stát. Ústavou je garantován i fakt, že politická rozhodnutí jsou odrazem vůle většiny, která se vyjadřuje prostřednictvím svobodného hlasování. Dále je Ústavou zaručeno právo územních samosprávných celků na samosprávu. (Česko, 1993a) Přijetí zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím mělo za cíl zvýšit informovanost veřejnosti o tom, jak instituce veřejné správy fungují (Čermák et al., 2007, s. 25; Vobecká et al., 2011, s. 28).

Rozlišují se dva základní typy participace, kterými jsou participace politická a občanská (Čermák et al., 2007, s. 28; Suburbanizace.cz, 2008).

1.11 Politická participace

Oblast politické participace občanů je garantována právním řádem České republiky (Vobecká et al., 2011, s. 28). Politická participace souvisí s členstvím v politických stranách a hnutích, přičemž její nejdůležitější formou je účast občanů ve volbách do zastupitelstev obcí, která je upravena zákonem č. 491/2000 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a změně některých zákonů (Rakušanová a Řeháková, 2006, s. 45; Vobecká et al., 2011, s. 30). Dle Vobecké (2011, s. 61) je volební participace sice téma velmi důležité a zajímavé, avšak v českém prostředí mu není věnována dostatečná pozornost. Odborníci se rozcházejí v názoru na to, jaká míra politické participace a její formy jsou pro správné fungování demokracie důležité. (Vráblíková, 2009, s. 875) Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím je jedním ze základních předpisů, který vytváří podmínky pro politickou participaci občanů (Vobecká et al., 2011, s. 28). Na lokální úrovni vymezuje nejlépe podmínky pro politickou participaci občanů a její formy zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení) (Vobecká et al., 2011, s. 29).

Existují tři nejdůležitější faktory, na kterých záleží míra politické participace:

1. Vědomí závazku – pro občana má tak participace vysokou hodnotu
2. Dostatečné zdroje – bez nich by participace nebyla možná
3. Otevřenost správních orgánů – tím je myšlena otevřenost těchto orgánů k participaci

(Čermák et al., 2007, s. 35)

Pasquier a Villeneuve (2012, s. 34) upozorňují na skutečnost, že každá interakce zvolených zástupců s občany vždy znamená komunikaci s voliči, členy politického celku. Vedení města nejenom, že musí informovat veřejnost o svých krocích, ale musí také vysvětlit, proč tyto kroky byly zvoleny (Pasquier a Villeneuve, 2012, s. 151).

1.12 Občanská participace

Občanskou participaci lze definovat jako účast veřejnosti v plánovacích a rozhodovacích procesech. Tato účast veřejnosti na rozhodování však neznamená, že by zastupitelstvo obce mělo přestat fungovat. Občanská participace naopak znamená, že veřejnost je přizvaná k hledání řešení a k přípravě rozhodnutí, avšak samotné rozhodnutí zůstává na zastupitelstvu. (Agora Central Europe, ©2006, s. 10; Suburbanizace.cz, 2008) Občanskou participaci lze chápat jako zapojování občanů do přípravy plánů a také rozhodnutí, odehrávající se v komunitě příslušných občanů (Agora Central Europe, 2002, s. 17). V současnosti je občanská participace velice diskutovaným tématem, kdy na jedné straně se hovoří o nutnosti zapojit občany do rozhodování, avšak na straně druhé neexistuje žádný postup, do jaké míry občany zapojit, na kterém by se odborníci dokázali shodnout (Agora Central Europe, ©2006, s. 10).

V oblasti občanské participace je velice důležitým faktorem sociální interakce občanů uvnitř komunity. Pokud občané do této interakce nevstupují, pak jejich smysl pro veřejné záležitosti není rozvinutý a jejich náhled na politiku je pouze z pohledu osobního zájmu, nikoli z pohledu obecného. Jestliže občan vstupuje do interakce, propojuje se s komunitou, tak pak má dostatek informací, což má za následek posílení sounáležitosti s veřejným zájmem komunity. Důležitá je také úroveň sociální interakce. Čím je úroveň nižší, tím lidé méně znají názory druhých a informace získávají ze zdrojů, které nejsou osobní (ze sdělovacích prostředků). Poté tyto informace posuzují z pohledu svého osobního zájmu. (Čermák et al., 2007, s. 96)

1.13 Účastníci participačních procesů

Základním důvodem participace je to, že prospěch, který přináší, se týká všech aktérů (Agora Central Europe, 2002, s. 13). Každý účastník se účastní participačních procesů z jiných důvodů (Národní síť Zdravých měst ČR, ©2014). Účastníky participačních procesů můžeme rozdělit do následujících skupin:

Občané (veřejnost)

Občané se participačních (resp. rozhodovacích) procesů účastní buď jako jednotlivci, anebo jako zástupci organizovaných skupin (Agora Central Europe, ©2006, s. 11). Dle čl. 2 Ústavy České republiky „Lid je zdrojem veškeré státní moci“, to napovídá, že v demokratických procesech by občané měli mít značnou roli, což spočívá v možnosti využít všechny formy, které jsou jim nabízeny k tomu, aby se do participačního procesu mohli zapojit (jako např. navštěvovat setkání, přijímat informace, účastnit se veřejných diskusí, vyjadřovat své názory,...) (Česko, 1993a; Agora Central Europe, 2002, s. 19). Občan vstupuje do participačních procesů především z důvodu pocitu, že někdo jeho argumenty uznává, že je šance něco změnit, a že je součástí určité komunity (Národní síť Zdravých měst ČR, ©2014).

Politici

V tomto případě hovoříme zejména o zastupitelích, radních nebo o starostovi obce. Tito všichni mají odpovědnost za přijatá a realizovaná řešení, která byla předtím dohodnuta. Politik může mít různý názor na participaci – za první politik bere spolupráci s občany jakožto součást svojí práce, a nebo za druhé politik si říká, že byl zvolen proto, aby občany zastupoval a tudíž se domnívá, že spolupráce s občany už dále není nutná. Tyto pohledy politiků na participaci se odvíjejí od osoby každého politika, od jeho osobního postoje k zapojování občanů do rozhodování. (Agora Central Europe, ©2006, s. 12) Politici mají prostřednictvím participačních procesů možnost komunikovat s lidmi, jejich názorům naslouchat a vymanit se z jejich anonymity. Mohou tak hledat podporu pro svá přesvědčení a návrhy. (Agora Central Europe, 2002, s. 20; Národní síť Zdravých měst ČR, ©2014)

Úředníci

Dá se říci, že většinou úředníci mají s participací nejvíce práce (např. připravují podklady pro jednání s občany, sdělují informace, připravují podklady pro rozhodnutí zastupitelstev,...), avšak na druhou stranu pro ně může být participace velkou pomocí, neboť pokud jsou občané informováni o změnách, které se chystají a nastanou, pak nepohlížejí na úředníky jako na „nelidské byrokraty“, kteří je pouze něčím obtěžují (Agora Central Europe, 2002, s. 20; Agora Central Europe, ©2006, s. 12). Důležité je, že úředníci mohou jednat pouze v souladu se zákony, které jsou aktuálně platné (Národní síť Zdravých měst ČR, ©2014).

Investoři

Investory jsou v tomto případě především myšleni soukromí podnikatelé, kteří mají určitý investiční zájem veřejného dosahu. Mají tedy svůj záměr a též prostředky, díky kterým chtějí svého investičního zájmu dosáhnout. (Národní síť Zdravých měst ČR, ©2014)

Experti

Role expertů v participačním procesu stojí na tom, že zajišťují odbornost celého tohoto procesu (Agora Central Europe, ©2006, s. 12).

Koordinátor

Zajišťuje, aby celý participační proces byl procesně v pořádku. Také zajišťuje, aby v procesu nepřevažovaly názory pouze jedné zúčastněné strany, což nevytváří dobrý dojem. Mnohem lépe vypadá proces, kde jsou si všichni rovni a nepřevažuje jedna strana svými názory nad stranami ostatními. (Agora Central Europe, ©2006, s. 12)

Stakeholders

Stakeholderem obecně, stejně tak jako v participačním procesu, je každý, koho příslušné rozhodnutí ovlivní, anebo kdo může příslušné rozhodnutí ovlivnit (Národní síť Zdravých měst ČR, ©2014).

1.14 Participační žebřík

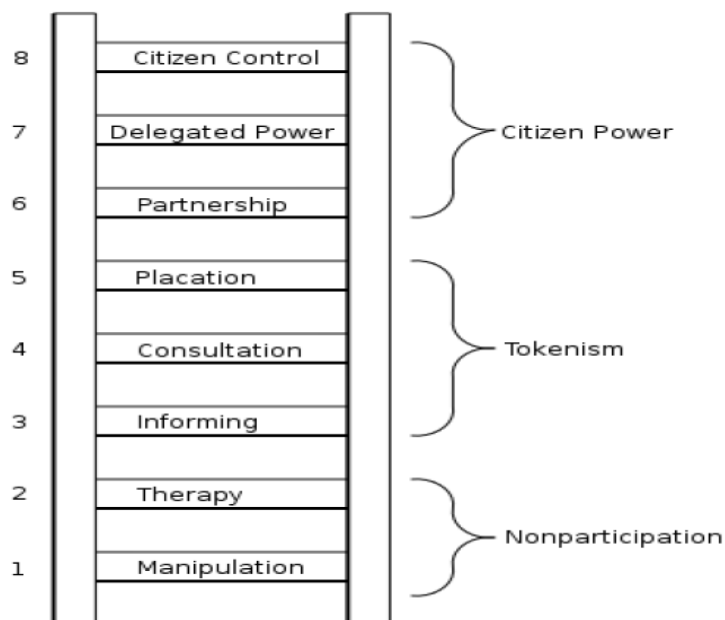
Dle americké socioložky Sherry R. Arnsteinové, lze dynamiku změn v zapojení občanů do plánování vyjádřit pomocí osmistupňového participačního žebříčku, který vytvořila již v roce 1969 (Maier, 2001, s. 709; Arnstein, 1969, s. 216). Celá řada autorů se pokoušela o tvorbu tohoto žebříčku, avšak většina z nich je, dle mého názoru, pouze obdobou žebříčku Arnsteinové.

Dle Maiera (2001, s. 709) každá příčka participačního žebříku znázorňuje různou úroveň účasti občanů v plánování. Vobecká (2011, s. 37) tvrdí, že čím se jedná o vyšší úroveň participace, tím občané získávají větší díl moci.

Existují dva možné způsoby pohledu na participační žebřík: můžeme jej chápat za prvé tak, že co vyšší stupeň, tím lepší. Tedy že jde o model, jakým je veřejnost postupně zplnomocňována. Nebo tento žebřík chápeme jako určité spektrum, kde je každý stupeň stejně důležitý a má svou roli v procesu participace veřejnosti. (Maier, 2001, s. 709)

Dvě nejnižší příčky žebříčku, které ještě nepředstavují občanskou participaci, jsou: „Manipulace“ – na tomto stupni netuší zainteresované osoby o rozhodnutích ani plánech, které je ovlivňují. „Oznámení“ – zde dochází k informování zainteresovaných osob o plánech a rozhodnutích, které je ovlivňují. Další tři příčky již do určité míry souvisejí s přímým zapojením veřejnosti do rozhodování: „Informace“ – na tomto stupni jsou veřejnosti poskytovány informace, související s plány a rozhodnutími, které je ovlivňují. „Konzultace“ – jde o konzultace s veřejností, vedou se diskuse, vedení se zajímá o názory občanů. Avšak konečné rozhodnutí závisí na někom jiném. „Zapojení“ – zde je veřejnost zapojována tak, že má poradní funkci. Zapojení bývá jak částečné, tak i úplné. Vše stojí na kompromisech. Pouze na vrcholu žebříčku role občanů dosahuje příčky přenesené pravomoci a občanské kontroly, kde občané mají významnou roli v rozhodovacích procesech. Těmito příčkami jsou: „Partnerství“ – jde o rovnocenné partnerství při rozhodování a následné implementaci rozhodnutí. Partnerství se též týká společné odpovědnosti za výsledky příslušných rozhodnutí. „Delegování moci“ – zainteresované osoby mají odpovědnost za určitý projekt nebo jeho část. „Občanská kontrola“ – veřejnost má úplnou kontrolu nad rozhodováním a zdroji, přebírají zodpovědnost, občané mají samosprávnou moc nad některými rozhodnutími. (Cenia, ©2012, s. 32; Maier, 2001, s. 709; Vobecká et al., 2011, s. 37)

Participační žebřík dle Sherry R. Arnstein znázorňuje následující obrázek:

Obrázek 1 Participační žebřík dle Sherry R. Arnstein

(Arnstein, 1969, s. 217)

1.15 Participační proces

Pokud bereme participaci z pohledu uceleného procesu, pak můžeme rozlišit následujících sedm kroků tohoto procesu:

První fází participačního procesu je příprava spolupráce, v níž se určí problém, na který má být spolupráce soustředěna, zvolí se metody a časový plán pro zapojení občanů, vyberou se úředníci a vyčlení se prostředky na plánovanou spolupráci. Je také třeba nalézt podporu, např. mezi úředníky, neziskovými organizacemi, politiky. (Agora Central Europe, 2002, s. 23) Participace by se měla týkat všech případů, které mají souvislost s veřejným zájmem (Eparticipation, ©2014, s. 2). V druhé fázi se určují pravidla hry, ve které je nutné vysvětlit smysl občanské participace, zvolit různé metody a formy spolupráce a je nutné vyzvat všechny občany ke spolupráci (Agora Central Europe, 2002, s. 31). Třetí fází participačního procesu je motivace a zapojení občanů. V této fázi je velice důležité zejména vzbudit zájem občanů, aby jejich zapojení bylo úspěšné. (Agora Central Europe, 2002, s. 32) Dalším stádiem je výběr priorit. Je důležité najít kompromisy mezi prioritami, které má radnice, a které mají občané. Priority se stanovují například pomocí metody dotazování občanů (např. dotazníkové šetření, telefonické rozhovory), veřejných setkání (např. diskuse u kulatých stolů, hlasování přítomných). (Agora Central Europe, 2002, s. 42) Pátou fází je tvorba plánů a příprava aktivit, kdy radnice nejčastěji prostřednictvím tvorby smíšených pracovních skupin, které jsou složené z občanů ochotných se podílet na řešení problému, pracovníků radnice a některých zastupitelů, vytváří akční plány pro oblasti, které jsou pro občany nejvíce prioritní (Agora Central Europe, 2002, s. 47). Problémem tvorby plánů v pracovních skupinách může být to, že lze dojít k případné absenci individuálních potřeb a spokojenosti každého člověka, neboť rozhodování probíhá diskusemi ve skupinách, které musí dojít ke společnému názoru. Musí být tedy dosaženo určitého kompromisu a potřeby jednotlivců mohou jít stranou, jelikož jde celkově o potřeby veřejnosti (resp. určité skupiny). (Pasquier a Villeneuve, 2012, s. 30) Předposlední fází je rozhodování, kde se rozhoduje o tom, zda návrhy budou nebo nebudou schváleny, což nejčastěji provádí zastupitelstvo. Aby rozhodování nebylo vyčleněno z procesu participace, tak je vhodné, aby občané byli pozváni na jednání zastupitelstva, kde se diskutuje o výsledcích projektu. (Agora Central Europe, 2002, s. 54) Sedmá, poslední fáze se týká implementace rozhodnutí. Konečné rozhodnutí bývá často závěrem celého procesu občanské participace. (Agora Central Europe, 2002, s. 55) Je důležité každý dopad na všechny účastníky znovu prodiskutovat. Jakmile je

dosaženo požadovaných výstupů, tak je nutné neopomenout ostatní účastníky. Je třeba stále je informovat a spolupracovat s nimi. (Eparticipation, ©2014, s. 10)

Následující obrázek přehledně znázorňuje všech sedm základních kroků participačních procesů:

Obrázek 2 Sedm kroků participačního procesu

(Agora Central Europe, 2002, s. 23)

1.16 eParticipace

eParticipace je příležitost podílet se na přijímání rozhodnutí, která se týkají občanů prostřednictvím informačních technologií. Lze říci, že jde o způsob aktivní účasti, který je v současnosti velmi využíván. Dle příručky, která vznikla v rámci projektu Evropské unie „Citizen II – směrem k eGovernmentu zaměřenému na občany v evropských městech a regionech“, lze eParticipaci definovat jakožto „důležitou výzvu pro orgány místní samosprávy a prvkem, který by mohl výrazně zvýšit transparentnost místní správy věcí veřejných a účasti lidí na organizování veřejného života na místní úrovni“. (Eparticipation, ©2014, s. 2)

Příkladem eParticipace mohou být participativní SMS – tyto SMS fungují podobně jako SMS dárcovské. Rozdíl je v tom, že pokud občan odešle participativní SMS, pak úřad neobdrží z této zprávy peněžní prostředky, ale připomínku k řešené problematice. Tato metoda zapojení občanů do rozhodování o věcech ve veřejném zájmu je považována za velice pohodlnou a dostupnou cestu, jak z jakéhokoli místa a v jakémkoli čase komunikovat např. s úředníky či politiky. (Oficiální stránka Aarhuské úmluvy v České republice, 2009)

ZPŮSOBY INFORMOVÁNÍ OBČANŮ O ČINNOSTI OBCE

Pasquier a Villeneuve (2012, s. 150) a Vobecká (2011, s. 84) se shodují na tom, že každý občan má zákonné právo na informace, které pokud jsou dostatečně relevantní jsou jednou ze základních podmínek participace na veřejném dění. Můžeme vymezit sedm základních požadavků na poskytované informace:

1. „Rozpoznatelnost a lokalizovatelnost“ – občané mají být dobře informováni o tom, jaké informace jsou jim k dispozici, které orgány je poskytují, kde je občan nalezne.
2. „Dostupnost“ – informace mají být dobře dostupné všem občanům. Měly by tedy být k dispozici v různých formách.
3. „Přehlednost“ – informace by měly být co nejméně složité a poskytované tak, aby orientace v nich byla co možná nejsnadnější.
4. „Cenová dostupnost“ – cena za informace by neměla bránit občanům v jejich získání. Neměla by to být bariéra. Informacemi by měli mít možnost disponovat všichni.
5. „Spolehlivost“ – spolehlivost, správnost, úplnost a pravost poskytovaných informací má být pro jejich poskytovatele samozřejmostí.
6. „Srozumitelnost“ – poskytované informace mají být co možná nejjasnější.
7. „Rovný přístup“ – právo na informace má každý občan (i např. handicapovaní), proto jejich poskytování má být s ohledem na co nejširší občanskou společnost.

(E-politics.cz, 2012)

Pasquier a Villeneuve (2012, s. 157) rozlišují komunikaci mezi vedením města a občany na aktivní a pasivní. Aktivní komunikace znamená, že informace jsou poskytovány spontánně, organizovaně, cíleně. Kdežto komunikace pasivní znamená, že informace jsou poskytovány na základě žádostí občanů.

Obec informuje o své činnosti veřejnost prostřednictvím zejména (Ministerstvo vnitra České republiky, 2009, s. 9):

Úřední deska:

Úřední deska je technické zařízení. Jde o plochu, která je veřejně přístupná a jsou na ni uveřejněny dokumenty v listinné podobě. (Ministerstvo vnitra České republiky, ©2014, s. 1)

Zákon o obcích, z roku 1990, naznačoval předpoklad existence úřední desky, avšak samotný zákon tuto povinnost neobsahoval. Pozdější zákon o obcích, z roku 2000, již obsahoval

povinnost zřídit úřední desku a zajistit její přístupnost pro občany. Dle nového správního řádu existuje povinnost úřední desku zřídit a zajistit její přístupnost pro všechny občany; povinnost mít úřední desku nepřetržitě přístupnou veřejnosti. (Ministerstvo vnitra České republiky, 2009, s. 9) Součástí úřední desky musí být: kontaktní údaje na správní orgán, v jehož vlastnictví úřední deska je; označení nápisem „Úřední deska“; adresa elektronické úřední desky (Ministerstvo vnitra České republiky, ©2014, s. 2). Dle § 26 odst. 1 Správního řádu: „*Každý správní orgán zřizuje úřední desku, která musí být nepřetržitě veřejně přístupná. Pro orgány územního samosprávného celku se zřizuje jedna úřední deska. Obsah úřední desky se zveřejňuje i způsobem umožňujícím dálkový přístup*“. (Česko, 2004b) Dalším zákonem, zmiňujícím úřední desku, je zákon č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě. Dle tohoto zákona musí být na dokumentech, které jsou na úřední desce vyvěšovány uvedeno datum odejmutí dokumentu z úřední desky. (Česko, 2004b)

Elektronická úřední deska:

V právním řádu České republiky neexistuje definice elektronické úřední desky. Lze však říci, že jde o zveřejnění úřední desky takovým způsobem, který umožňuje dálkový přístup. (Ministerstvo vnitra České republiky, 2009, s. 12) Obce tak zpravidla, za účelem splnění této povinnosti, zveřejní úřední desku na svých webových stránkách (Ministerstvo vnitra České republiky, ©2014, s. 3). Případně obce mohou uzavřít veřejnoprávní smlouvu s obcí s rozšířenou působností, do jejíhož správního obvodu ta která obec spadá, o zveřejňování obsahu úřední desky prostřednictvím dálkového přístupu (Ministerstvo vnitra České republiky, 2009, s. 12). Elektronická úřední deska obce musí obsahovat úplný text veškerých písemností, které jsou součástí úřední desky a také datum vyvěšení těchto písemností na úřední desce (Ministerstvo vnitra České republiky, ©2014, s. 2).

Informace poskytované na zasedání zastupitelstva:

§ 97 zákona o obcích říká: „*obec informuje občany o činnosti orgánů obce na zasedání zastupitelstva obce a dále jiným způsobem v místě obvyklém*“ (Česko, 2000a). Tímto ustanovením je myšleno, že obec informuje veřejnost o své činnosti, aniž by občané museli o tyto informace sami žádat (Ministerstvo vnitra České republiky, 2009, s. 13).

Dle § 97, odst. 2 zákona o obcích, jsou zasedání zastupitelstva přístupná veřejnosti a neexistuje důvod, kdy by veřejnost mohla být z těchto zasedání vyloučena (Česko, 2000a; Ministerstvo vnitra České republiky, 2009, s. 13).

Informování jiným způsobem, v místě obvyklém:

Pokud hovoříme o informování obce o své činnosti způsobem v místě obvyklém, tak jde většinou o zveřejňování informací prostřednictvím informačních tabulí, v místním tisku anebo v rozhlase (Ministerstvo vnitra České republiky, 2009, s. 13). Dle § 103, odst. 4 zákona o obcích odpovídá za to, že veřejnost bude o činnosti obce informována, starosta. Starosta však může pověřit někoho jiného pro zveřejňování informací prakticky (např. fyzické vyvěšování informací na úřední desce). (Česko, 2000a)

Informování způsobem umožňujícím dálkový přístup:

Skutečnost, že obec zřizuje své internetové stránky, je věcí volby obce. V žádném právním předpisu České republiky není stanoveno, že obec musí stránky zřizovat. (Ministerstvo vnitra České republiky, 2009, s. 14)

Nahlížení na obecním úřadě:

Občan může ze své iniciativy požadovat informace například žádostí o nahlédnutí do příslušných dokumentů přímo na obecním úřadě. O pasivní informovanosti hovoříme v souvislosti s tím, že: zákon může určit okruh osob, které mají právo nahlédnout na obecním úřadě do příslušných dokumentů; osoba stojící mimo obec může podat žádost o informace k nahlédnutí do příslušných dokumentů. (Ministerstvo vnitra České republiky, 2009, s. 14) § 16, odst. 2 písm. e) zákona o obcích: „*občan, který dosáhl věku 18 let má právo nahlížet do rozpočtu obce a do závěrečného účtu obce za uplynulý kalendářní rok, do usnesení a zápisů z jednání zastupitelstva obce, do usnesení rady obce, výborů zastupitelstva a komisí rady obce a pořizovat si z nich výpisy*“ (Česko, 2000a).

Podání individuální žádosti o informace, dle platných zákonů:

Ministerstvo vnitra ČR uvádí, že „*koncepte individuálních žádostí je založena na myšlence aktivního přístupu veřejnosti (zejména občanů obce) k tomu, co se v obci (i celém státě) děje*“ (Ministerstvo vnitra České republiky, 2010, s. 15). Dle zákona o svobodném přístupu k informacím, lze žádat o informace u jakékoliv obce, přičemž takto oslovená obec má povinnost informaci, kterou daná osoba požaduje, poskytnout. Občan má právo na informace, které lze omezit pouze zákonem. (Ministerstvo vnitra České republiky, 2009, s. 15)

§ 14 zákona o svobodném přístupu k informacím stanovuje náležitosti žádostí o informace. Mezi tyto náležitosti patří zejména subjekt, kterému je žádost určena; skutečnost, že se

žadatel domáhá svého práva na informace dle tohoto zákona; adresa žadatele určená pro doručování. (Česko, 1999)

ZÁKLADNÍ METODY SBĚRU DAT

Tato kapitola popisuje nejpoužívanější metody sběru dat v rámci participačních procesů.

1.17 Dotazník, anketa

Dotazník je využíván v různých typech výzkumů, jakožto nejběžnější nástroj pro sběr dat. Dotazník se skládá z otázek, které mají za cíl získat od respondentů jejich názory a určitá fakta. Mezi výhody této metody sběru dat patří například to, že touto cestou lze získat informace relativně levně a snáze. Zpracování dat, získaných dotazníkovým šetřením, je poměrně snadné a jedná se o takovou metodu, která není pro respondenta příliš dotěrná, neboť může dotazník vyplnit pohodlně například doma. (Dotazník – online, ©2007) Dotazník je vhodné zpracovat za pomoci odborníka (sociologa), a to sice z toho důvodu, že u člověka, nemajícího dostatečné zkušenosti se sestavováním dotazníků, může dojít ke špatné formulaci otázek nebo pro něj může být obtížné dotazníky vyhodnotit (Dotazník – online, ©2007; Agora Central Europe, ©2006, s. 24). Základním pravidlem při tvorbě dotazníků je, že občané odpovídají a jsou schopni spolupracovat za předpokladu, že dotazníkové šetření je zaměřeno na jejich problémy. Důležitý je úvod dotazníku, který by měl respondenta zaujmout. Počáteční otázky by měly být formulovány tak, aby dotazovaný měl pocit, že vyplnění dotazníku pro něj bude mít smysl. Otázky pokládané respondentům by měly být spíše krátké a jednoznačné na pochopení. Pokud tazatel chce využít otevřených otázek, měl by mít na paměti, že jejich zpracování zpravidla bývá obtížné a časově náročné. (Agora Central Europe, ©2006, s. 24) Návratnost dotazníků často nebývá příliš vysoká, avšak z pohledu občanské participace to nevádí, neboť ti občané, kteří dotazník vyplnili, lze považovat právě za ty, kteří mají zájem o veřejné dění a chtějí se do rozhodování o něm zapojit (Agora Central Europe, ©2006, s. 25).

Metoda sběru dat prostřednictvím ankety je založena na vypracovaném dotazníku. Oproti dotazníkovému šetření zpravidla obsahuje mnohem nižší počet otázek. Pro dosažení většího počtu účastníků ankety se využívá různých motivačních pobídek například tohoto typu: ten, kdo se ankety zúčastní, bude následně zařazen do slosování o ceny. (Dotazník – online, ©2007)

1.18 Rozhovor

Rozhovor neboli interview je metoda sběru dat, zaměřená na osobní dotazování s vybranými účastníky. Jde o metodu finančně a organizačně náročnější než například dotazníkové šetření. (Agora Central Europe, ©2006, s. 25) Cílem rozhovoru je získat údaje, které budou následně využity ke zodpovězení výzkumné otázky (Remenyi, 2011, s. 8). Aby bylo interview úspěšné, je třeba si jej připravit. V rámci těchto příprav je nutné naplánovat i počet a typ dotazovaných osob. V některých případech je totiž dostačující malý počet dotazovaných, jindy je však naopak potřeba provést dotazování u více osob. Obecně lze říci, že má být provedeno tolik rozhovorů, dokud nedojde k nasycení dat, což je bod, při kterém již prováděním dalšího dotazování nezískáme další nová data nebo poznatky. (Remenyi, 2011, s. 4) Někdy může být velmi obtížné získat rozhovor od té nejvhodnější osoby, a tak jsou výzkumníci nuceni provést rozhovor s tím, kdo je připravený pro něj rozhovor udělat i přesto, že nejde o nejvhodnější osobu pro daný průzkum (Remenyi, 2011, s. 5). Na začátku interview je vhodné vysvětlit účel rozhovoru a zopakovat jeho téma (Remenyi, 2011, s. 7). Výhodou této metody je přímý kontakt s dotazovaným, a tak má výzkumník možnost všimnout si řeči těla dotazovaného, která může dosti vypovědět o jeho postoji k celému výzkumu (Remenyi, 2011, s. 13). V závěru rozhovoru je vhodné provést sumarizaci nejdůležitějších faktů, které dotazovaný v průběhu uvedl, aby měl jistotu, že bylo zaznamenáno přesně to, co řekl a tak, jak chtěl, aby to vyznělo (Remenyi, 2011, s. 15). Dle Remenyiho (2011, s. 22) neexistuje žádná jednoduchá odpověď na to, zda rozhovor byl úspěšný nebo ne. Domnívá se, že úspěch závisí na tom, do jaké míry tazatel cítí jistotu integritu informací, kterou dotazovaný dodal.

1.19 Diskuse u kulatého stolu

Takovéto diskuse organizuje participační komise (Agora Central Europe, ©2006, s. 28). Participační komise se zvolí na začátku celého participačního procesu. Jejím úkolem bude celý tento proces koordinovat. Ideální je sestavit komisi z členů zastupitelstva, úředníků z radnice a občanů města. Do této komise je velice výhodné přizvat zejména tu skupinu občanů, jichž se daný problém (projekt, akce, ...) týká. Tato skupina totiž může přinést celou řadu podnětů, o kterých vedení města nemusí mít ani potuchy, nebo je může snadno opomenout. (Agora Central Europe, 2002, s. 64) Na tyto diskuse se pozvou občané, kteří se zúčastnili dotazování. Diskuse u kulatých stolů se provádějí zejména za účelem vyhledání těch oblastí, které jsou prioritní a přinesou budoucí občanskou participaci. Vytváří se

skupinky občanů u každého stolu, kteří mezi sebou diskutují; celou akci moderuje nezain-teresovaná osoba; pak se použije například metoda nalepování preferenčních samolepek; pak se seskupí k sobě ke stolům občané se stejnými prioritami, preferencemi. (Agora Central Europe, ©2006, s. 28) Na konci se ustanoví pracovní skupiny z řad občanů, které pomáhají při řešení problémů. Nejdůležitějším úkolem těchto pracovních skupin je to, že podrobně prodiskutovávají danou problematiku a hledají různá řešení, zjišťují problémy, navrhnou varianty řešení včetně časového harmonogramu. (Agora Central Europe, ©2006, s. 29)

1.20 Pracovní skupiny

Obecně lze říci, že pracovní skupina je tvořena určitým počtem osob, která má něco společného a je vytvářena za účelem dosažení předem stanoveného cíle. Existence pracovní skupiny je zpravidla limitována dobou existence stanoveného cíle. Jestliže dojde k jeho naplnění, pracovní skupina bývá rozpuštěna. (Vysoká škola ekonomická v Praze, ©2000) Pracovní skupiny v oblasti občanské participace, jsou tvořeny pracovníky radnice (odborníky v dané oblasti), případně zastupiteli, a občany majícími zájem na podílení se na participaci, přičemž tento zájem projeví například již v diskuzi u kulatého stolu. Názor občanů v pracovních skupinách je však považován za podpůrný, neboť musí být ještě prověřen expertními skupinami. Pracovní skupina je jednou z dlouhodobějších, aktivnějších a intenzivnějších metod občanské participace. (Agora Central Europe, ©2006, s. 30) Jejich úkolem je analyzovat současný stav a konkretizovat problém; navrhnout cílový stav, tedy čeho má být dosaženo; propracovat způsoby možných řešení. V čele pracovní skupiny stojí nezávislý moderátor, který vede práci skupiny. Nejčastějším výsledkem pracovních skupin je vytvoření akčního plánu. (Agora Central Europe, ©2006, s. 31)

1.21 Telefonické dotazování

Tato metoda je založena na komunikaci tazatele s respondentem stejně tak, jako osobní dotazování (Marketing journal, ©2004-2013). Dotazování prostřednictvím telefonu se provádí často tak, že na radnici se vyčlení pár přímých telefonních linek a k tomu volné počítače o stejném počtu. Poté vybraní zastupitelé a pracovníci městského úřadu provádějí telefonické dotazování. Tato metoda je odrazem přímého kontaktu radnice s občany. Metoda je časově velice úsporná. (Agora Central Europe, ©2006, s. 26)

ROZPOČET OBCE

1.22 Rozpočet a mimorozpočtové fondy obce

Dle § 2, odst.1 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, se finanční hospodaření obce řídí ročním rozpočtem a rozpočtovým výhledem obce (Česko, 2000b). Peková (2008) uvádí, že roční rozpočet obce je „základem finančního hospodaření“ (Wokoun et al., 2008, s. 240). K této definici lze přidat myšlenku Schneiderové, že rozpočet obce je v podstatě tok hotovosti, který je detailně rozepsaný (Účetní kavárna, ©2014). § 4, odst. 1 zákona č. 250/2000 Sb. definuje rozpočet jako finanční plán, kterým se veškeré činnosti obce financují (Česko, 2000b). Rozpočet má tři roviny, a sice kontrolní, rozhodovací a řídicí. (Provazníková, 2009, s. 78) Proces tvorby rozpočtu a hospodaření s jeho zdroji upravuje zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. (Česko, 2000b)

Rozpočet se má sestavovat jakožto vyrovnaný nebo přebytkový. Deficitní rozpočet je krátkodobě žádoucí, dlouhodobě však nikoliv. (Wokoun et al., 2008, s. 242) Rozpočet obce se skládá z příjmů, výdajů a ostatních peněžních operací (Česko, 2000b).

Příjmy a výdaje rozpočtu obce se člení dle rozpočtové skladby, která třídí příjmy a výdaje rozpočtu systematicky, jednotně a přehledně (Wokoun et al., 2008, s. 245). Obecněji vysvětluje rozpočtovou skladbu například Schneiderová, 2010. Dle ní je rozpočtová skladba číselník, který třídí podle druhu a účelu veškeré příjmy, výdaje a způsob financování rozpočtu. (Účetní kavárna, ©2014) Rozpočtová skladba je stanovena na základě vyhlášky Ministerstva financí ČR (Česko, 2000b).

§ 84, odst. 2, písm. b) zákona o obcích říká, že rozpočet obce schvaluje zastupitelstvo. Dle § 102, odst. 2, písm. a) zákona o obcích má rada povinnost zabezpečovat hospodaření obce v souladu se schváleným rozpočtem a provádí rozpočtová opatření. (Česko, 2000a)

V praxi lze rozlišit rozpočet běžný a kapitálový, čímž se odděluje běžné hospodaření od hospodaření investičního. Bilance běžných příjmů a výdajů se nazývá běžný rozpočet, jehož hlavní kategorie znázorňuje následující tabulka. (Provazníková, 2009, s. 67)

Tabulka 1 Schéma běžného rozpočtu

Příjmy	Výdaje
Daňové:	- všeobecné veřejné služby (veřejná služba, ...)
- svěřené daně	- veřejný pořádek (policie, hasiči, ...)
- sdílené daně	- vzdělání
- místní (a regionální) daně	- péče o zdraví (veřejné zdravotnictví, ...)
- správní poplatky (daně)	- bydlení
Nedaňové:	- komunální služby
- uživatelské poplatky za služby	- na podnikání
- příjmy z pronájmu majetku	- ostatní běžné výdaje (nahodilé, placené pokuty, ...)
- příjmy od vlastních neziskových organizací	- placené úroky
- zisk z podnikání	- běžné dotace jiným rozpočtům
- ostatní	
Přijaté transfery:	
- běžné dotace ze státního rozpočtu	
- běžné dotace ze státních fondů	
- od územních rozpočtů	
- ostatní běžné příjmy (nahodilé, sankce, ...)	
(Saldo - přebytek)	(Saldo - schodek)

(Provazníková, 2009, s. 67; vlastní zpracování)

Bilance příjmů a výdajů, které jsou zpravidla neopakovatelné, jednorázové a souvisí s investicemi, se nazývá kapitálový rozpočet. Příjmy a výdaje kapitálového rozpočtu znázorňuje následující tabulka. (Provazníková, 2009, s. 68)

Tabulka 2 Schéma kapitálového rozpočtu

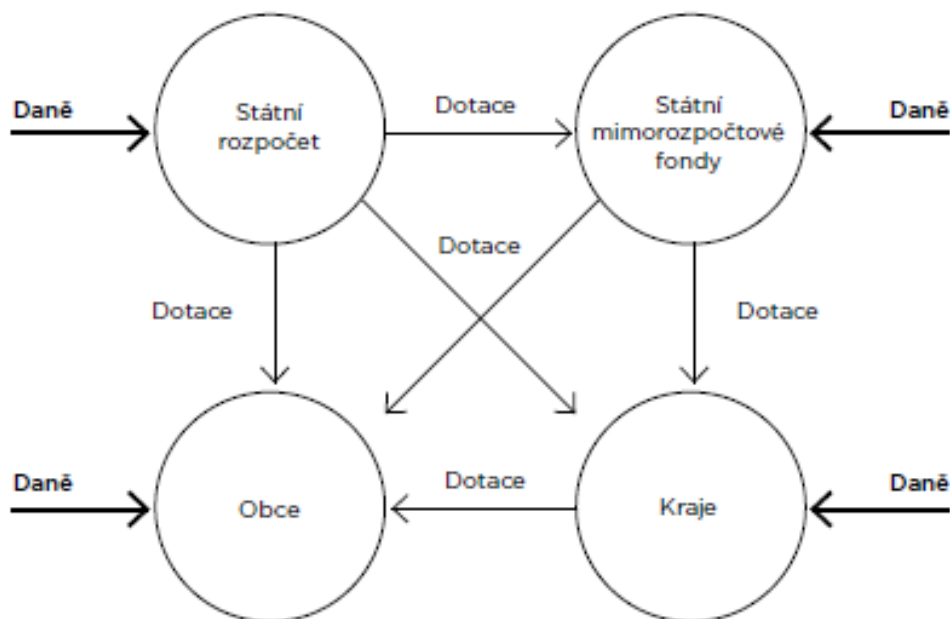
Příjmy	Výdaje
- z prodeje majetku	- na investice
- kapitálové přijaté dotace z rozpočt. soustavy	- kapitálové dotace jiným rozpočtům
- příjmy z půjček apod.	- na nákup obligací, akcií
- příjmy z emise vlastních obligací	- poskytované střednědobé a dlouhodobé půjčky
- přebytek běžného rozpočtu	- splátky dříve přijatých půjček
- dary na investice apod.	- krytí deficitu běžného rozpočtu

(Provazníková, 2009, s. 68; vlastní zpracování)

Příjmy rozpočtu obce

Příjmy lze rozdělit na běžné a kapitálové. Běžné příjmy se zpravidla dělí na: daňové, nedaňové, dotace a ostatní příjmy. (Rozpočet veřejně o.s., 2011; Wokoun et al., 2008, s. 244) Největší příjmovou skupinou rozpočtu obce představují daňové příjmy (Wokoun et al., 2008, s. 266).

Tok peněžních prostředků do obecních rozpočtů znázorňuje následující obrázek:

Obrázek 3 Tok peněžních prostředků do rozpočtu obce
(Rozpočet veřejně o.s., 2011)

Výdaje rozpočtu obce

Výdaje obce lze dělit, stejně tak jako příjmy, na běžné a kapitálové. Výdaje běžné jsou výdaje neinvestičního charakteru, které se každoročně opakují. Výdaje kapitálové jsou výdaje investičního charakteru, které jsou určeny k financování dlouhodobého majetku. (Transparency International, 2008, s. 39; Wokoun et al., 2008, s. 244)

Mimorozpočtové zdroje

Obce mohou ke svému hospodaření užívat jak rozpočet, tak i mimorozpočtové fondy, které slouží jako doplňkový nástroj (Transparency International, 2008, s. 33). Zřizovat mimorozpočtové fondy má v pravomoci zastupitelstvo obce, přičemž tato pravomoc je určena zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. (Provazníková, 2009, s. 75) Mimorozpočtové fondy se dělí na účelové a neúčelové. V praxi jsou běžněji vytvářeny fondy účelové (Wokoun et al., 2008, s. 262). Dle Provazníkové (2009, s. 75) je výhodou mimorozpočtových fondů jejich převod do následujícího roku, jelikož tyto prostředky nepropadají.

1.23 Fondy EU a občanská participace

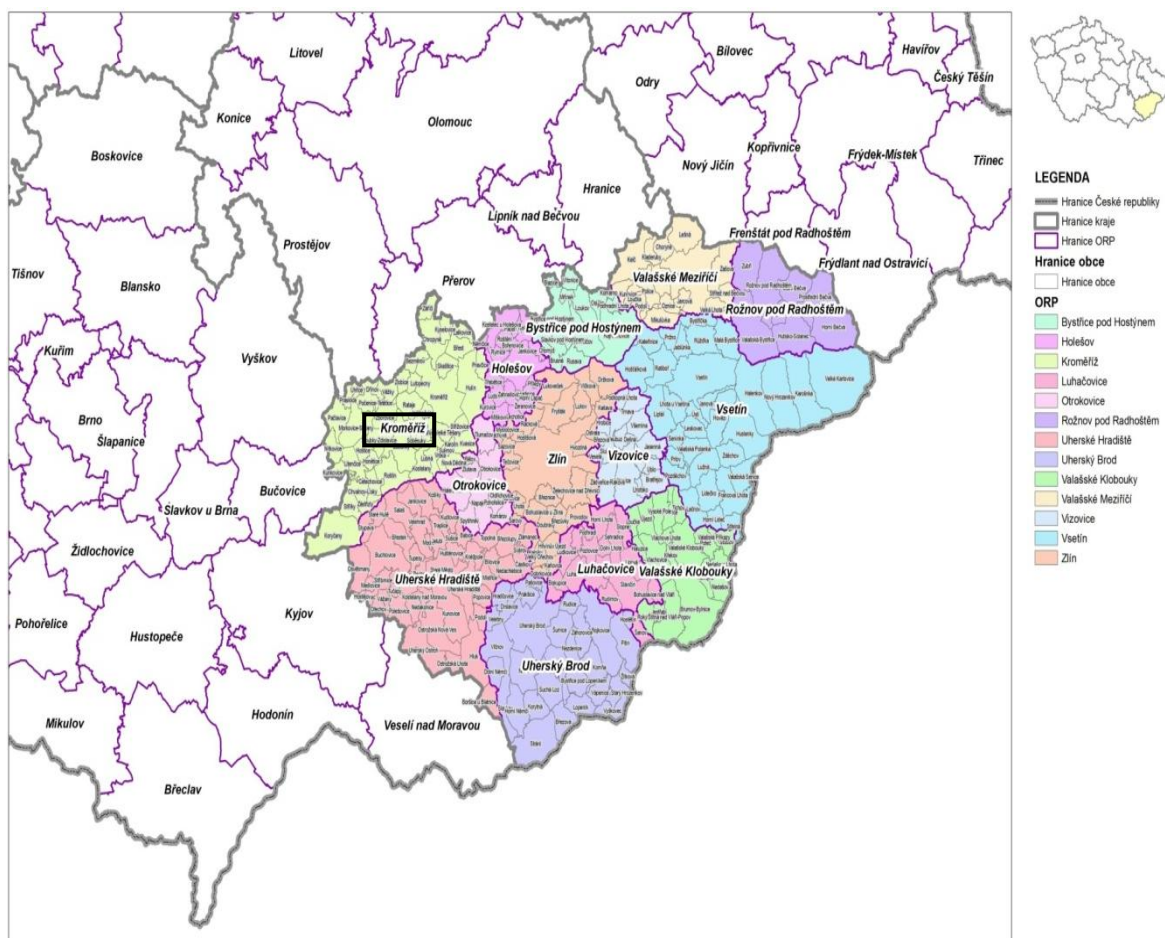
Evropská unie si velice cení zapojení a participace občanů. Princip partnerství je přímo Evropskou unií požadován u projektů, které jsou ze strukturálních fondů Evropské unie podporovány. (Agora Central Europe, ©2006, s. 47) Je to základní princip fungování kohezní politiky. Tento princip odráží princip subsidiarity, který znamená, že jednání by měla probíhat na co nejnižší možné úrovni. (Hájek a Novosák, 2010, s. 43)

Dle mého názoru, byla velice zajímavá následující myšlenka Agory Central Europe. Zvolení zástupci města by si měli uvědomit, že participací mohou jen získat (co se finančních prostředků z Evropské unie týče). Vedení měst, které občany do svých rozhodování nezapojují a domnívají se, že vše zvládnou bez občanské participace, tak mají méně podnětů (návrhů, nápadů), a tudíž povětšinou netvoří projekty jen tak do zásoby pro případ, kdyby byla vyvěšena výzva ze strany EU, díky čemuž by mohli čerpat na ten který (předem připravený projekt) finanční prostředky. Oproti tomu města, která své občany do rozhodování zapojují, tak mohou získat celou řadu námětů pro zpracování projektů do budoucna. Mohou si tak dopředu přichystat projekty a jakmile Evropská unie, prostřednictvím svých výzev, nabízí možnost čerpání dotací, tak stačí jen připravený projekt vzít, případně jej upravit a na aktuální výzvu reagovat. (Agora Central Europe, ©2006, s. 48)

II. PRAKTICKÁ ČÁST

MĚSTO KROMĚŘÍŽ

Město Kroměříž se nachází ve Zlínském kraji, přičemž je jeho druhým největším městem. Kroměříž je nazývána Hanáckými Aténami. Nachází se v nadmořské výšce 201 m n. m., v údolní nivě řeky Moravy. Současná rozloha katastrálního obvodu města Kroměříž je 5 560 hektarů, což je včetně 3 790 hektarů plochy patřící předměstským částem města. Tyto předměstské části jsou bývalé zemědělské vsi, ležící v okolí Kroměříže. Jedná se o Bílany, Drahlov, Hradisko, Kotojedy, Miňůvky, Postoupky, Těšnovice, Trávník, Vážany, Zlámanka. (Město Kroměříž, 2013c, s. 10) Počet obyvatel města Kroměříž byl 28 926, k 1. 1. 2013 (Český statistický úřad, ©2013b). Celkový počet obyvatel města je dlouhodobě převážně klesající (Město Kroměříž, 2013c, s. 13). Město Kroměříž je obec s rozšířenou působností, spadá pod něj 46 obcí. Dále je městem okresním, přičemž pod něj spadá celkem 79 obcí. (Město Kroměříž, 2013c, s. 10) Následující obrázek znázorňuje město Kroměříž na mapě České republiky s vyznačenými ORP:

Obrázek 4 Mapa ČR – město Kroměříž + hranice ORP

(Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, ©2002-2014; vlastní zpracování)

1.24 Kroměříž a komunikace s veřejností

Tato kapitola je napsána na základě prostudování aktuálního strategického plánu města Kroměříže (aktualizace na léta 2013 – 2023) a také provedeného vlastního průzkumu dostupných zdrojů informací, které město Kroměříž svým občanům nabízí.

Dle aktuálního Strategického plánu města Kroměříž je komunikace s veřejností městem „vnímána jako jeden ze základních aspektů, který ovlivňuje kvalitu řízení města“. Komunikace s občany a dalšími zájemci o informace má být, dle názoru města uvedeného ve strategickém plánu, řešena několika rovnocennými způsoby, aby to těmto všem zájemcům nejlépe vyhovovalo. Kroměříž využívá celou řadu zdrojů informací pro své občany, které mají za cíl posílit informovanost občanů o veřejném dění. (Město Kroměříž, 2013c, s. 124) Mezi základní zdroje informací patří především úřední deska, která je fyzicky umístěna v budově radnice a v elektronické podobě pak na oficiálních stránkách města. Tyto stránky též představují jeden z důležitých informačních zdrojů Kroměříže. Stránky obsahují i elektronický zpravodaj s aktuálními články, diskusní fórum, které řídí tiskový mluvčí města. Jsou dostupné na www.mesto-kromeriz.cz. Každý měsíc pak radnice vydává Kroměřížský zpravodaj, který je distribuován všem občanům do vlastních schránek zdarma. Neméně významným zdrojem informací jsou sociální sítě (Facebook a Twitter), kde město zveřejňuje celou řadu informací o veřejném dění. Tento zdroj především využívají mladší generace občanů, stejně tak jako další, relativně nový zdroj, kterým je Rádio Kroměříž, které vysílá od března 2013. Užitečné informace lze čerpat i na oficiálních webových stránkách tohoto rádia – www.radiokromeriz.cz. V předměstských částech města Kroměříž je častým zdrojem aktuálních informací místní rozhlas. Mezi nejdůležitější zdroje pak lze zařadit i informační centrum města, kde mohou občané i turisté nalézt celou řadu propagačních materiálů a souhrnů akcí, které se na území města a v jeho blízkém okolí v nejbližší době budou konat. Přehledy akcí mohou občané města sledovat i na informačních tabulích, které jsou rozmístěny na území města. V dalších částech této diplomové práce budou tyto vyjmenované zdroje informací města ještě zmiňovány.

ANALÝZA VYBRANÝCH MĚST ČESKÉ REPUBLIKY

Cílem této kapitoly bylo, pomocí zvolených benchmarkingových kritérií, srovnat město Kroměříž, v oblasti vedení a řízení, s obdobnými městy České republiky. Při volbě těchto kritérií jsem vycházela z poznatků, které jsou popsány v teoretické části práce. V závěru kapitoly, po provedení analýzy, bylo zjištěno, jak si město Kroměříž v oblasti participace stojí a porovnávaná města byla seřazena dle jejich vstřícnosti z pohledu efektivní veřejné správy.

1.25 Způsob zpracování analýzy

Nejprve bylo zvoleno primární kritérium pro vstup měst do komparativní analýzy. Tímto kritériem byl počet obyvatel. Vybrána tak byla města České republiky s počtem obyvatel mezi 25 000 až 30 000.

Bylo pracováno s počty obyvatel k 1. 1. 2013. Tato data byla čerpána z oficiálních internetových stránek Českého statistického úřadu. Z celkového počtu 6 253 obcí České republiky (Český statistický úřad, ©2013a) bylo vybráno celkem 8 měst, která stanovenému kritériu počtu obyvatel vyhovovala. Městy vybranými pro následující analýzu se tak stala města: Český Těšín (Moravskoslezský kraj), Hodonín (Jihomoravský kraj), Kroměříž (Zlínský kraj), Litvínov (Ústecký kraj), Písek (Jihočeský kraj), Šumperk (Olomoucký kraj), Uherské Hradiště (Zlínský kraj), Vsetín (Zlínský kraj).

Tabulka 3 Vybraná města a počet obyvatel

Město	Počet obyvatel (k 1. 1. 2013)
Český Těšín	25 106
Hodonín	25 094
Kroměříž	28 926
Litvínov	25 406
Písek	29 769
Šumperk	26 870
Uherské Hradiště	25 343
Vsetín	26 817

(Český statistický úřad, ©2013a; vlastní zpracování)

Další fází byla volba kritérií, určených pro následné srovnání vybraných měst mezi sebou navzájem, z pohledu občanské participace. Pro vypracování analýzy byla pro tuto práci zvolena následující kritéria:

Volby do zastupitelstev obcí

V této práci byla města analyzována nejprve z pohledu volební účasti do zastupitelstev obcí. Přičemž města s vyšší volební účastí byla považována za taková, ve kterých je míra občanské participace na lepší (vyšší) úrovni. Logika uvažování byla následující: „čím více se občané obce účastní voleb do zastupitelstva, tím větší zájem o veřejné dění mají, respektive tím více se chtějí podílet na řízení a vedení příslušného města“.

Tabulka 4 Vybraná města a volební účast do zastupitelstev obcí

Město	1994	1998	2002	2006	2010	Průměr
Český Těšín	51,5 %	34,0 %	36,9 %	35,4 %	47,3 %	41,0 %
Hodonín	49,2 %	34,1 %	36,3 %	34,2 %	41,1 %	39,0 %
Kroměříž	63,0 %	40,4 %	40,4 %	41,8 %	43,5 %	45,8 %
Litvínov	58,7 %	35,3 %	31,6 %	34,7 %	40,2 %	40,1 %
Písek	59,9 %	40,1 %	37,5 %	38,0 %	41,9 %	43,5 %
Šumperk	59,1 %	37,7 %	33,6 %	36,9 %	37,0 %	40,9 %
Uherské Hradiště	62,8 %	42,4 %	35,9 %	41,8 %	43,0 %	45,2 %
Vsetín	57,5 %	38,8 %	40,6 %	43,2 %	43,9 %	44,8 %
Roční průměr	57,7 %	37,9 %	36,6 %	38,3 %	42,2 %	42,5 %
Průměr ČR	62,3 %	46,7 %	45,5 %	46,4 %	48,5 %	49,9 %

(Volby.cz, ©2014; vlastní zpracování)

Tabulka obsahuje všech osm, mezi sebou porovnávaných, měst a jejich procentuální vyjádření volební účasti v komunálních volbách v letech 1994 – 2010. Dále je v tabulce uvedena průměrná roční volební účast těchto měst, celková průměrná volební účast každého města a průměrná roční i celková volební účast České republiky, jakožto celku.

Z výše uvedené tabulky vyplývá, že ve sledovaných letech byla Kroměříž městem s průměrnou největší volební účastí, přičemž její průměr činil 45,8 %. Naopak nejnižší průměrná volební účast byla v městě Hodonín, kde průměr činí 39,0 %. Průměrná volební účast, vypočítaná za všechny sledované roky u všech osmi měst, činila 42,5 %. Průměr České republiky, za sledované roky, činil 49,9 %. Z tohoto faktu vyplývá, že všechna analyzovaná města jsou, z pohledu průměrné volební účasti v České republice, v období let 1994 až 2010, podprůměrná. Pouze v roce 1994 bylo město Kroměříž a Uherské Hradiště nad celorepublikovým průměrem. Ve zbývajících sledovaných letech (tj. 1998 až 2010) byla všechna zkoumaná města již pod průměrem České republiky.

Projekty z fondů EU

Dalším z vybraných kritérií byl počet projektů spolufinancovaných z fondů Evropské unie. Důvod pro volbu tohoto kritéria: EU poskytuje své peněžní prostředky i městům, a to sice na základě předkládaných žádostí. Pro poskytování těchto prostředků jsou stanovena určitá pravidla, která je nutné dodržovat. Velmi důležité je, aby žadatelé (v tomto případě města) ve svých projektech prokázali, že budou realizovány ve veřejném zájmu. Z daného faktu lze usoudit, že „čím více projektů, které jsou Evropskou unií podpořeny, dané město má, tak tím více jedná ve veřejném zájmu, tedy stojí si lépe v oblasti občanské participace“.

Tabulka 5 Vybraná města a projekty spolufinancované z fondů EU

Město	Programovací období 2004 - 2006	Programovací období 2007 - 2013	Celkový počet projektů
Český Těšín	2	37	39
Hodonín	11	30	41
Kroměříž	4	16	20
Litvínov	4	11	15
Písek	4	27	31
Šumperk	4	29	33
Uherské Hradiště	4	40	44
Vsetín	5	25	30
Průměr	5	27	32

(Regionální informační servis, ©2012–2014; vlastní zpracování)

Tabulka obsahuje opět všech osm porovnávaných měst. Dále také počet projektů každého města za jednotlivá programovací období. Jsou zde uvedena pouze dvě programovací období, a to sice z důvodu toho, že Česká republika se stala členem Evropské unie až k datu 1. 5. 2004. V posledním řádku se nachází průměrné počty projektů za jednotlivá programovací období a také průměrný počet projektů celkem za obě období dohromady.

Z výše uvedené tabulky vyplývá, že nejvíce projektů, spolufinancovaných z fondů Evropské unie za obě programovací období dohromady, má město Uherské Hradiště, celkem 44 projektů. Naopak nejméně projektů má město Litvínov, pouhých 15 projektů. Pokud se zaměříme na město Kroměříž, tak dojdeme ke zjištění, že celkový počet projektů města byl 20, což je po Litvínovu hned druhý nejnižší celkový počet. Průměrný celkový počet projektů těchto osmi měst je 32. Z daného vyplývá, že Kroměříž patří společně s Litvínovem, Pískem a Vsetínem mezi podprůměrné – co do celkového počtu projektů, realizovaných za peněžní podpory z fondů Evropské unie.

Komise zřizované radou města

Dle §122 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích si rada obce může zřídit komise, což jsou její iniciativní a poradní orgány. Při výběru kritérií, použitých v komparativní analýze, bylo uvažováno následujícím způsobem: „čím více komisí to které město má, tím je zde větší ochota vedení města spolupracovat s veřejností a větší snaha zapojit občany do veřejného dění“.

Tabulka 6 Vybraná města a počet komisí zřizovaných radou města

Město	Počet komisí
Český Těšín	8
Hodonín	13
Kroměříž	12
Litvínov	3
Písek	11
Šumperk	12
Uherské Hradiště	19
Vsetín	14
Průměr	12

(Město Český Těšín, ©1998-2013a; Město Hodonín, 2010a; Město Kroměříž, 2013a; Město Litvínov, 2008a; Město Písek, ©2010a; Město Šumperk, 2007a; Město Uherské Hradiště, 2010b; Město Vsetín, 2010b; vlastní zpracování)

Obsahem tabulky jsou, na začátku prováděné analýzy, vybraná města České republiky. Dále také počet komisí, které mají jednotlivá města v současnosti zřízené. Poslední řádek znázorňuje průměrný počet komisí, které tato města mají nyní zřízena. Nejvíce komisí má město Uherské Hradiště, celkem 19. Nejméně jich má naopak město Litvínov, pouhé 3 komise. V městě Kroměříž je zřízeno v současné době 12 komisí, což jak znázorňuje výpočet v tabulce je průměrné. Zajímavým zjištěním bylo, že ani jedno z těchto měst nemá zřízenou participační komisi, která by se zabývala občanskou participací a jejím hlavním účelem by bylo zvýšení podílení se občanů na rozhodování o otázkách týkajících se veřejného dění.

e-Služby úřadu

Dalším zvoleným kritériem jsou elektronické služby úřadů vybraných měst. Prioritou bylo sestavení jakéhosi katalogu těchto služeb, které jsou městy nabízeny a poté zjištění, které služby z uvedeného katalogu příslušné město svým občanům nabízí. Logika uvažování

byla následující: „čím více e-slужeb město veřejnosti nabízí, tím lépe si v oblasti občanské participace, v porovnání s ostatními městy, stojí“.

Tabulka 7 Vybraná města a e-slужby městských úřadů

Město	e-Služby úřadu														
	Aktuální informace z radnice	Ankety	Dotazy a požadavky občanů	e-Katalog sociálních služeb	e-Mapy	e-Podatelna	e-UtilityReport	Fóra	Monitoring přepážek	Nové informace na email občana	Radniční noviny online	Rezervační systém	Stav vyřizovaných dokladů	Ztráty a nálezy	Žádosti a formuláře
Český Těšín	X	-	X	-	X	X	-	-	-	-	X	X	-	-	X
Hodonín	X	-	-	-	X	X	-	-	X	-	-	X	X	X	X
Kroměříž	X	-	-	-	-	X	-	-	-	-	-	X	-	-	X
Litvínov	X	-	-	-	-	X	-	-	-	X	X	X	-	-	X
Písek	X	-	X	-	-	X	X	-	X	-	-	X	-	-	X
Šumperk	X	X	X	-	X	X	-	-	X	-	X	X	X	X	X
Uherské Hradiště	X	-	-	X	X	X	X	X	-	-	-	X	-	X	X
Vsetín	X	X	X	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-	X	X

(Město Český Těšín, ©1998-2013b; Město Hodonín, 2010b; Město Kroměříž, 2013b; Město Litvínov, 2008b; Město Písek, ©2010b; Město Šumperk, 2007b; Město Uherské Hradiště, 2010a; Město Vsetín, 2010a; vlastní zpracování)

Tabulka obsahuje přehled vybraných elektronických služeb úřadů jednotlivých měst. Data pro tuto analýzu byla čerpána z oficiálních webových stránek každého z těchto měst. Vybranými e-slужbami byly:

- Aktuální informace z radnice: všechna analyzovaná města tyto informace svým občanům poskytují. Dle mého názoru, města zřizovala své webové stránky především za tímto účelem, a proto tedy ani těchto osm měst není výjimkou a informace tímto způsobem veřejnosti i touto cestou zprostředkovává.
- Ankety: v současnosti ankety na svých webových stránkách zveřejňuje pouze město Šumperk a Vsetín. Myslím si, že města by ankety, na téma aktuálního dění ve městě, měla na svých stránkách uveřejňovat, aby se občané cítili být více zapojeni a radnice by touto cestou získala názory ze strany veřejnosti.

- Dotazy a požadavky občanů: v Českém Těšíně, Písku, Šumperku i Vsetíně se občané mají možnost, přímo prostřednictvím oficiálních webových stránek, na radnici obrátit se svými otázkami, podněty a připomínkami, které jsou následně zveřejněny i s odpověďmi ze strany radnice na těchto stránkách, kde mají možnost si všichni návštěvníci daný dotaz, požadavek, apod. přečíst a případně na něj reagovat. Další způsob, který dle mého názoru není až tak finančně ani časově pro město nákladný a lidé mají pocit, že je radnice vnímá a bere jejich názory více v potaz.
- e-Katalog sociálních služeb: tuto službu poskytuje pouze město Uherské Hradiště. Jedná se o webový portál města, jehož prostřednictvím mají občané možnost získat co nejvíce aktuální a úplné informace o sociálních službách na Uherskohradištsku.
- e-Mapy: tyto mapy nabízí svým občanům město Český Těšín, Hodonín, Šumperk i Uherské Hradiště. Jedná se o mapové projekty, které jsou zpracovány v geografickém informačním systému GIS. Na internetových stránkách je tak možnost prohlédnout si mapy týkající se například územních plánů, zimní údržby, analýzy bezpečnosti, uzavírky komunikací, turistických informací a další tematické mapy.
- e-Podatelna: elektronickou podatelnu mají zřízena všechna vybraná města. Tato služba se týká odesílání podání a příloh, které jsou adresované příslušnému úřadu.
- e-UtilityReport: ve městě Písek a Uherské Hradiště je zřízena služba, jejímž cílem je zjednodušit proces pro vyjadřování se občanů k existenci technické infrastruktury. V těchto městech služba umožňuje občanům hromadně podat žádost, aby se mohli vyjádřit k inženýrským sítím. Zprostředkovatelem této služby je mapový server, poskytující mapové podklady, který nese název MAWIS.
- Fóra: fórum má na svých webových stránkách zřízeno pouze Uherské Hradiště, a sice se jedná o fórum bytové. Tato e-slужba slouží k usnadnění kontaktu a ke zprostředkování informací mezi těmi, kteří jsou současnými nájemci bytů, které jsou ve vlastnictví města a měli by zájem o výměnu těchto bytů.
- Monitoring přepážek: tato služba umožňuje občanům města Hodonín, Písek a Šumperk zjistit, jaký je aktuální stav front na přepážkách úřadů. Jde o službu, která občanům může, dle mého názoru, velmi ušetřit čas.
- Přesměrování informací na email občana: tuto elektronickou službu nabízí pouze město Litvínov. Občan, jednoduchým zadáním své emailové adresy na stránkách města, má možnost získávat nové informace, které jsou radnicí zveřejňovány, i na svou emailovou adresu.

- Radniční noviny online: různé tiskoviny, které radnice pravidelně vydávají, si občané města Český Těšín, Litvínov a Šumperk mohou následně, v celé své podobě, prohlédnout a přečíst na oficiálních webových stránkách. Vzhledem k tomu, že jde o tiskoviny, které jsou vydávány a občanům distribuovány zdarma, tak si myslím, že není důvod, proč je nezveřejnit i na internetu. Zájem o ně by mohl mít i někdo, kdo občanem města není, tudíž mu tyto noviny v tištěné podobě do poštovní schránky nepřijdou.
- Rezervační systém: tento systém umožňuje občanům města se prostřednictvím webových stránek zapsat na určitou dobu a den, kdy chtějí na příslušný úřad přijít a něco si vyřídit. Tato e-slужba funguje ve všech analyzovaných městech, kromě Vsetína. Tam to prozatím možné není.
- Stav vyřizovaných dokladů: v Hodoníně a Šumperku je možné na internetových stránkách také zjistit, zda je doklad, o který si občan žádal, již připravený k vyzvednutí. Občan tak s jistotou ví, že se již na úřad může pro příslušný doklad vypravit.
- Ztráty a nálezy: městská policie tímto způsobem informuje veřejnost o věcech, které byly nalezeny a uschovány, aby mohly být občanům zpět navraceny. Město Hodonín, Šumperk, Uherské Hradiště i Vsetín využívají své internetové stránky, aby zde tyto nalezené věci zveřejnili a občanům tak dali na vědomí možnost si ztracenou věc u městské policie vyzvednout.
- Žádosti a formuláře: všech osm vybraných měst má na webových stránkách k dispozici různé tiskopisy a dokumenty ke stažení. Občan tak má možnost si pohodlně daný formulář doma vytisknout, přečíst a poté vyplnit. Následně jde již s vyplněným formulářem na příslušný úřad. Tímto ušetří občan čas jak sám sobě, tak i příslušnému úředníkovi, který má příslušnou věc na úřadu na starosti.

Pokud se přímo zaměříme na město Kroměříž a poskytované e-slужby, tak zjistíme, že těchto slужeb poskytuje, v porovnání s dalšími sedmi vybranými městy České republiky, nejméně. Kroměříž svým občanům poskytuje pouze čtyři takovéto e-slужby, a sice se jedná o aktuální informace, e-podatelnou, rezervační systém, žádosti a formuláře. Dle mého názoru lze s jistotou říci, že město Kroměříž na tom není z pohledu nabízených e-slужeb zrovna nejlépe a bylo by vhodné zvážit zvýšení počtu těchto online slужeb. A sice především z důvodu toho, že vedení města Kroměříž by se tak stalo vstřícnějším ke svým občanům. Navíc spousta těchto výše zmiňovaných slужeb by pro město nebyla příliš nákladných.

1.26 Postavení měst z pohledu občanské participace

Tato kapitola je zpracována na základě získaných informací z kapitoly předcházející (8.1 Způsob zpracování analýzy).

Na závěr analýzy bylo každé město, dle jednotlivých kritérií, obodováno. Bylo uvažováno tak, že město získalo za každé kritérium takový počet bodů, který odpovídal, při porovnání s ostatními analyzovanými městy, jeho postavení z pohledu občanské participace. Tedy: „čím lépe si město stálo, tím více bodů za každé kritérium mu bylo následně přiděleno“. Poté byly všechny jednotlivé body každého z osmi vybraných měst České republiky sečteny a zaznamenány. Tento postup znázorňuje následující tabulka.

Tabulka 8 Vybraná města a počty získaných bodů za kritéria analýzy

Město	Kritéria - počty bodů				Součet bodů
	<i>Volby do zastupitelstev obcí</i>	<i>Projekty z EU</i>	<i>Komise</i>	<i>e-Služby</i>	
Český Těšín	4	6	2	7	19
Hodonín	1	7	5	8	21
Kroměříž	8	2	4	4	18
Litvínov	2	1	1	6	10
Písek	5	4	3	7	19
Šumperk	3	5	4	11	23
Uherské Hradiště	7	8	7	9	31
Vsetín	6	3	6	6	21

(Vlastní zpracování)

Provedením analýzy vybraných osmi měst České republiky byly zjištěny zřejmé rozdíly, které mezi těmito městy, v oblasti občanské participace, viditelně jsou. Provedením analýzy tak bylo zjištěno, že většina měst nebyla při sledování jednotlivých kritérií pouze ve špatném nebo dobrém postavení, z pohledu občanské participace. Platilo spíše, že to které město se umístilo při hodnocení jednoho kritéria velmi dobře, tak naopak u jiného kritéria velmi špatně. Existovaly však dvě výjimky, kterými bylo město Uherské Hradiště a Písek. Uherské Hradiště obsadilo ve všech kritériích vždy první nebo druhé místo mezi ostatními městy a Písek vždy čtvrté nebo páté místo. Dá se tedy říci, že ve všech zkoumaných oblastech si vedla tato města poměrně stejně dobře. Na rozdíl od ostatních měst, která byla v dobrém postavení v jedné oblasti, ale ve špatném v oblasti jiné. Z výše uvedené tabulky tedy vyplývá, že po sečtení všech bodů za příslušná hodnotící kritéria je pořadí měst následující: Uherské Hradiště dosáhlo nejvíce bodů (tj. 31), lze tedy říci že z pohledu občanské

participace je na tom ze všech osmi zkoumaných měst nejlépe. Dále byla v tomto pořadí následující města: Šumperk, Hodonín a Vsetín, Český Těšín a Písek, Kroměříž, Litvínov.

Důležitým krokem této kapitoly bylo zjistit, jak si město Kroměříž, z pohledu občanské participace, stojí v porovnání s dalšími městy České republiky, která mají obdobný počet obyvatel. Bylo tedy zjištěno, že Kroměříž se umístil v celkovém hodnocení na předposledním místě. Zejména špatné ohodnocení bylo městu přiděleno za počet zrealizovaných projektů, které byly spolufinancované z fondů Evropské unie. Naopak město mělo největší počet bodů za volební účast do zastupitelstev obcí. Tato účast byla od roku 1994 ve městě Kroměříž nejvyšší vzhledem k dalším sedmi srovnávaným městům. Dle mého názoru určitě existuje celá řada věcí, v oblasti občanské participace, které by město mělo a také mohlo zlepšit. S výsledky této analýzy bude následně pracováno i v projektové části této práce.

DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

Mezi občany města Kroměříž bylo provedeno dotazníkové šetření s názvem „Město Kroměříž – občanská participace“.

Hlavní cíle tohoto průzkumu:

- získání většího povědomí o tom, jak občané vnímají jejich zapojení do vedení a řízení města Kroměříž
- jaké projekty by občané uvítali v současném programovacím období 2014 - 2020
- ověření mé myšlenky, že občané vnímají město Kroměříž spíše jako město k participacním procesům uzavřené.

Dílčí cíle dotazníkového šetření:

- zjištění názoru občanů na současné zastupitelstvo a komunální volby
- získání přehledu o povědomí občanů o informačních zdrojích poskytovaných ze strany vedení města

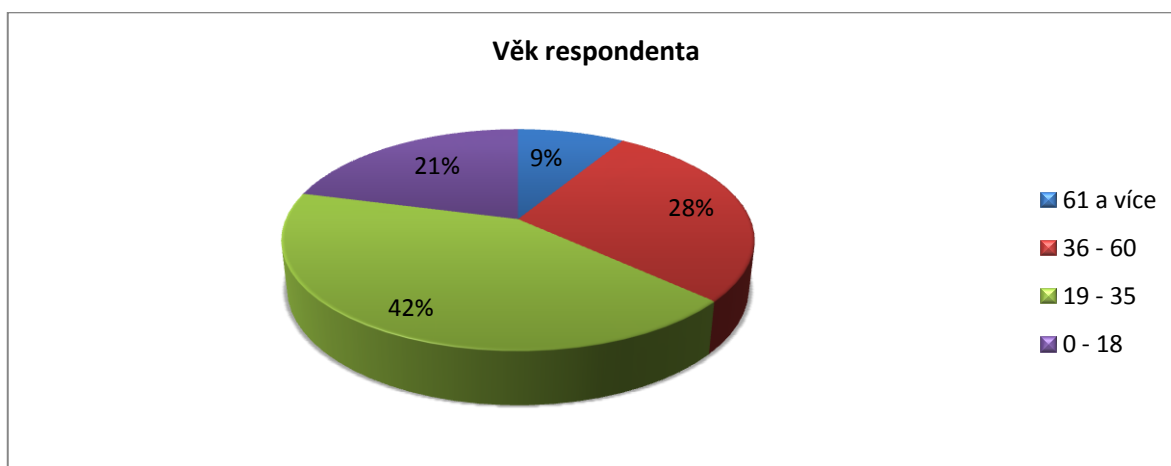
Sběr dat proběhl mezi 12. – 28. únorem 2014. Celkový počet respondentů činil 400, přičemž byli vybráni metodou náhodného výběru. Základními předpoklady pro výběr respondentů do tohoto dotazníkového šetření byly následující dvě podmínky: trvalé bydliště v katastrálním území města Kroměříž a ochota podílet se na tomto průzkumu. Provedené šetření bylo anonymní. Dotazníky byly zpracovány v online aplikaci Google Docs a také pomocí programu Microsoft Office Word v papírové podobě. Distribuce dotazníků tedy proběhla jak elektronicky, tak i osobní distribucí. Co se týká dotazníků vyplněných elektronickou cestou, tak nejprínosnějším pro sběr dat se stala sociální síť Facebook, jejímž prostřednictvím byla hromadně požádána o vyplnění celá řada občanů města Kroměříž. Vypracovaný dotazník je součástí této diplomové práce, jakožto příloha č. 1 „Dotazník - občanská participace“.

Dotazníkové šetření bylo provedeno z důvodu získání dat, která budou následně využita pro zpracování dalších částí této diplomové práce. Tato data budou upotřebena především pro následné uskutečnění rozhovorů s klíčovými představiteli města Kroměříž a dále pro sestavení katalogu projektů, jehož obsahem budou takové návrhy projektů, které budou odrážet přání občanů na to, co by uvítali v období let 2014 – 2020, aby radnice pro ně (respektive pro město Kroměříž jako celek) zrealizovala. Na základě výstupů z dotazníků budou též plánovány další kroky, jak občany města více zapojit do rozhodování o veřejném dění ve městě.

1.27 Vyhodnocení dotazníkového šetření

Tato část diplomové práce se nejprve věnuje podrobnému rozboru každé otázky, která byla v dotazníkovém šetření respondentům pokládána. V závěru této kapitoly budou hledány širší souvislosti mezi jednotlivými odpověďmi respondentů na různé otázky, které se v tomto průzkumu objevily.

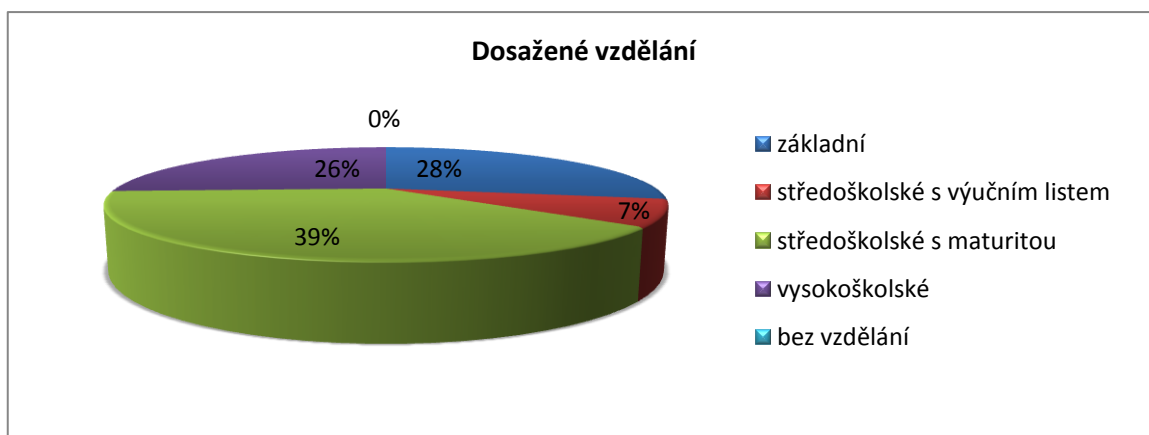
Otázka č. 1: „Věk respondenta“

Obrázek 5 Graf - rozdělení respondentů dle věku

(Vlastní zpracování)

První otázka dotazníkového šetření se týkala věku respondenta. Tato položená otázka byla zvolena z několika důvodů. Za prvé se domnívám, že je to důležité pro srovnání, kteří občané se o veřejné dění opravdu zajímají (spíše starší, spíše mladší,...). Také si myslím, že občané různého věku budou mít také odlišné názory na to, jaké projekty by chtěli vytvořit, neboť mají různé potřeby, což souvisí i s jejich věkem. Celkový počet 400 respondentů, se začlenil do jedné ze čtyř nabídnutých kategorií. Do první věkové kategorie, 0 – 18 let, se zařadilo celkem 84 respondentů, tj. 21 %. Toto číslo je poměrně vysoké a to především z toho důvodu, neboť dotazníkové šetření proběhlo i mezi žáky střední odborné školy (Obchodní akademie v Kroměříži). V další věkové kategorii 19 – 35 let se nachází nejvíce respondentů z celého dotazníkového šetření, celkem 169 respondentů, tj. 42,25 %. Celkem 112 respondentů, tj. 28 %, se zařadilo do třetí kategorie 36 – 60 let. Do čtvrté a zároveň poslední kategorie spadá pouze 35 respondentů, tj. 8,75 %. Toto číslo je nízké i z toho důvodu, neboť elektronického dotazování se zúčastnilo pouze 1,33 % respondentů ve věku 61 a více let. Domnívám se, že hlavním důvodem jejich neúčasti v elektronickém dotazníkovém šetření byla pravděpodobně nízká znalost práce s internetem a sociálními sítěmi.

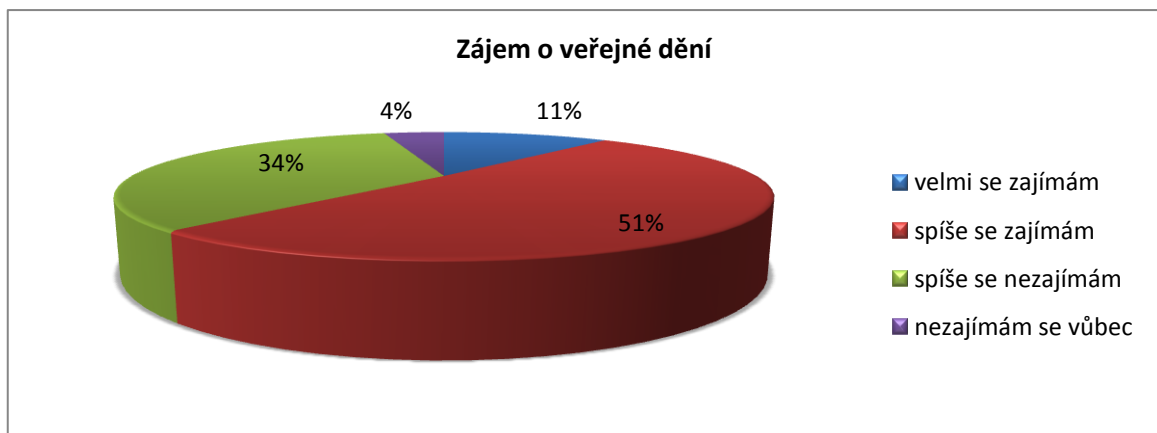
Otázka č. 2: „Dosažené vzdělání“

Obrázek 6 Graf – rozdělení respondentů dle dosaženého vzdělání

(Vlastní zpracování)

V pořadí druhou, respondentům pokládanou, otázkou bylo jejich dosažené vzdělání. Důvody, proč tato otázka byla položena, byly podobné jako pro otázku předcházející. Domnívám se, že existuje vztah menší či větší závislosti mezi dosaženým vzděláním, prací, kterou člověk vykonává, jeho celkovým životním stylem a jeho potřebami a názory na projekty, jejichž realizaci by ten který člověk uvítal. Celkem 112 respondentů, tj. 28 % z celkového počtu dotazovaných, uvedlo, že má vzdělání základní. Myslím, že toto číslo je poměrně vysoké, stejně tak jako u otázky č. 1, a to z toho důvodu, že byli dotazováni i žáci střední odborné školy (Obchodní akademie Kroměříž). Ke středoškolskému vzdělání s výučním listem se přihlásilo 30 respondentů, tj. 7,5 %. Ke třetí z nabízených odpovědí, kde se nachází respondenti se středoškolským vzděláním s maturitou, se hlásilo celkem 155 respondentů, tj. 38,75 %. Tuto odpověď označilo nejvíce respondentů. S vysokoškolským vzděláním bylo 103 respondentů, tj. 25,75 %. Poslední možnou odpovědí byla skutečnost, že dotyčný respondent je bez vzdělání. Tuto možnost však nikdo z dotazovaných neoznačil.

Je bohužel možné, že někteří respondenti zařazení do kategorie se středoškolským vzděláním s maturitou však patří do kategorie se vzděláním základním. U odpovědí na tuto otázku byl totiž občasné zaznamenán zcela evidentní problém s jejím pochopením, a sice u dotazovaných žáků Obchodní akademie Kroměříž. Často na otázku jejich dosaženého vzdělání odpovídali, že jejich dosaženým vzděláním je středoškolské s maturitou, což ovšem zjevně není správná odpověď vzhledem k faktu, že nebyli dotazováni na jejich současné studium, avšak na vzdělání, kterého již dosáhli (respektive jej mají řádně ukončené).

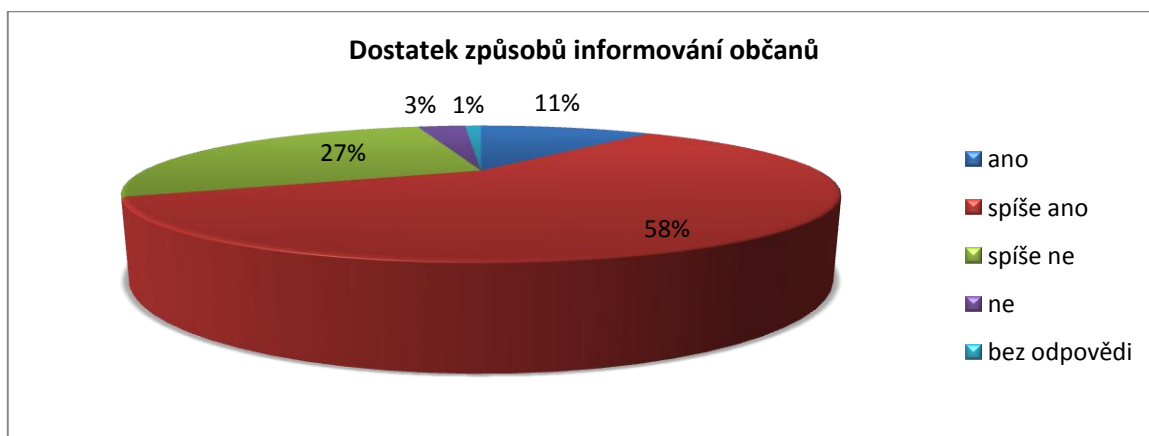
Otázka č. 3: „Jak byste ohodnotil/a svůj zájem o veřejné dění ve městě?“

Obrázek 7 Graf – zájem respondentů o veřejné dění v městě Kroměříž

(Vlastní zpracování)

Další otázka měla za cíl zjistit, zda občané města Kroměříž mají nebo nemají zájem o veřejné dění a jaká je míra jejich zájmu či nezájmu. Ze všech dotazovaných odpovědělo celkem 44 respondentů, tj. 11 %, že se o veřejné dění velice zajímají. Celkově nejvíce, 203 respondentů, tj. 50,75 %, odpovědělo, že se o veřejné dění spíše zajímají. Respondentů, kteří vybrali odpověď, že se spíše nezajímají bylo 137, tj. 34,25 %. Nejméně bylo těch, kteří označili odpověď, že se o veřejné dění nezajímají vůbec. Těchto respondentů bylo 16, tj. 4 %, což se mi jeví v podstatě jako zanedbatelné číslo. Bylo také zkoumáno, zda se občané obecně o veřejné dění zajímají či nikoliv. Pro zjištění této skutečnosti můžeme následovně sečíst odpovědi všech respondentů na tuto otázku... Zájem o veřejné dění, ať už více či méně, projevilo 44 respondentů, kteří vybrali odpověď číslo jedna (ti, co se zajímají o veřejné dění) a také 203 respondentů, kteří označili odpověď číslo dvě (ti, co se spíše zajímají o veřejné dění). Celkem tedy máme 247 respondentů, tj. 61,75 % z celkového počtu všech účastníků dotazníkového šetření, kteří nějaký zájem o veřejné dění mají. Respondentů, kteří zájem nemají bylo 137 (to jsou ti, co vybrali odpověď, že se o veřejné dění spíše nezajímají) a 16 (což jsou ti, kteří označili odpověď poslední, a sice že se o veřejné dění nezajímají vůbec). Celkem tedy máme 153 respondentů, tj. 38,25 %, kteří zájem o veřejné dění víceméně nemají. Poměr 61,75 % zajímajících se ku 38,25 % nezajímajících se je dle mého názoru nepříliš příznivý. Myslím, že převážná většina by zájem o veřejné dění mít měla, neboť jsou to právě oni, kteří v té které obci bydlí a měli by mít zájem na tom, co se zde děje, popřípadě neděje. Otázkou však zůstává, proč tomu tak je a jak občany přimět k tomu, aby měli větší, anebo alespoň nějaký, zájem o veřejné dění?

Otázka č. 4: „Domníváte se, že způsoby informování občanů o veřejném dění ze strany města jsou dostatečné?“

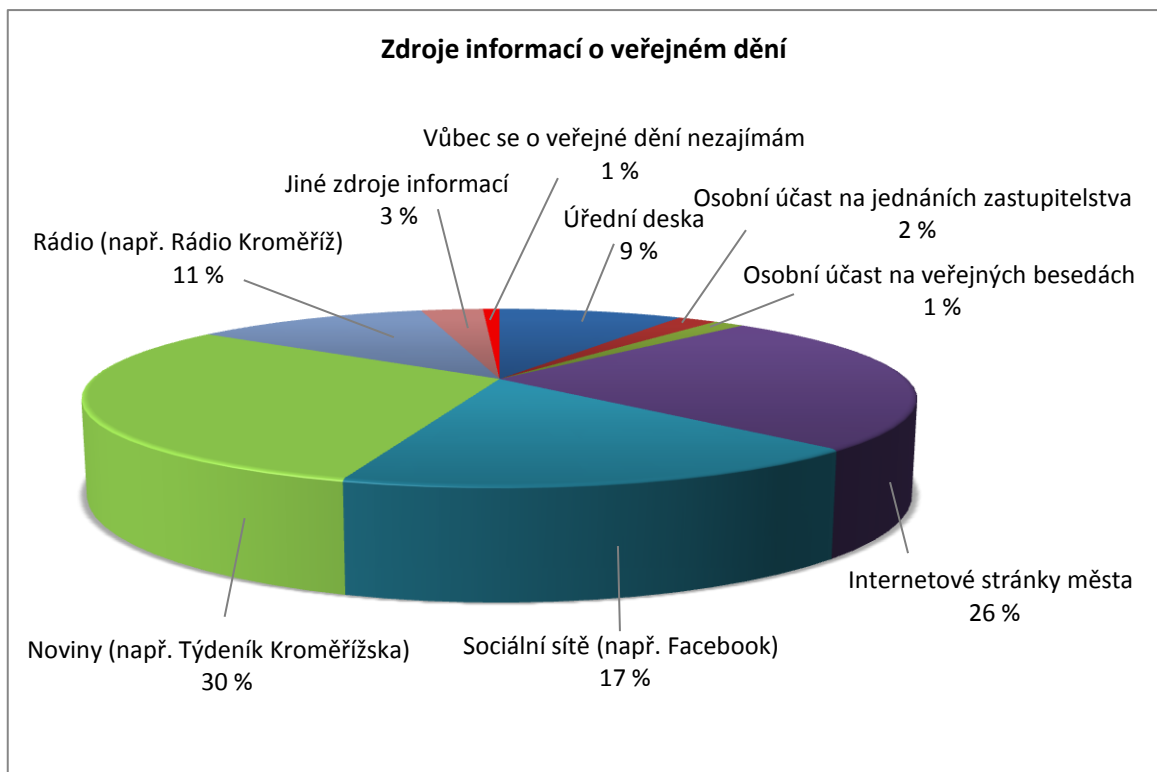
Obrázek 8 Graf – dostatek/nedostatek způsobů informování občanů

(Vlastní zpracování)

Tato otázka reflektuje informovanost občanů o veřejném dění v městě Kroměříž. Domnívám se, že platí následující... čím více budou občané informováni o dění v příslušné obci, tím se budou cítit více spokojeni a mít pocit většího zapojení do celkového chodu obce. Dle mého názoru, je dobré nabídnout občanům co možná nejvíce způsobů k získání aktuálních informací, ze kterých si každý bude moci vybrat tu možnost, která mu nejvíce vyhovuje. Toto však naráží na skutečnost, že dle platných českých zákonů je většina způsobů, jak veřejnost informovat, pouze dobrovolná a tedy záleží na vedení příslušné obce, jaké způsoby informování pro své občany zvolí. Dle mého názoru rozhodně platí, že čím více možností město veřejnosti nabídne, tím ho lze považovat za vstřícnější z pohledu občanské participace.

Výše uvedený graf znázorňuje tu skutečnost, že celkem 43 dotazovaným, tj. 10,75 % z celkového počtu respondentů provedeného dotazníkového šetření, se zdají být způsoby informování občanů dostatečné. U respondentů nejvíce převažovala odpověď, že se jim způsoby informování ze strany města zdají být spíše dostatečné. Takto odpovědělo 232 respondentů, tj. 58 %. Dalších 109 respondentů, tj. 27,25 %, se přiklonilo k názoru, že se jim spíše způsoby informování být dostatečné nezdají. Za nedostatečné považuje způsoby informování celkem 12 respondentů, tj. 3,16 %. K této otázce se 4 respondenti, tj. 1 %, nevyjádřili, a sice z neznámého důvodu. Zmiňované 1 % je však pro účely této diplomové práce zanedbatelné. Při pohledu na graf je zřejmé, že přesvědčivá část respondentů shledává způsoby informování ze strany města dostačujícími.

Otázka č. 5: „Z jakých zdrojů získáváte informace o veřejném dění ve městě?“

Obrázek 9 Graf – zdroje informací o veřejném dění

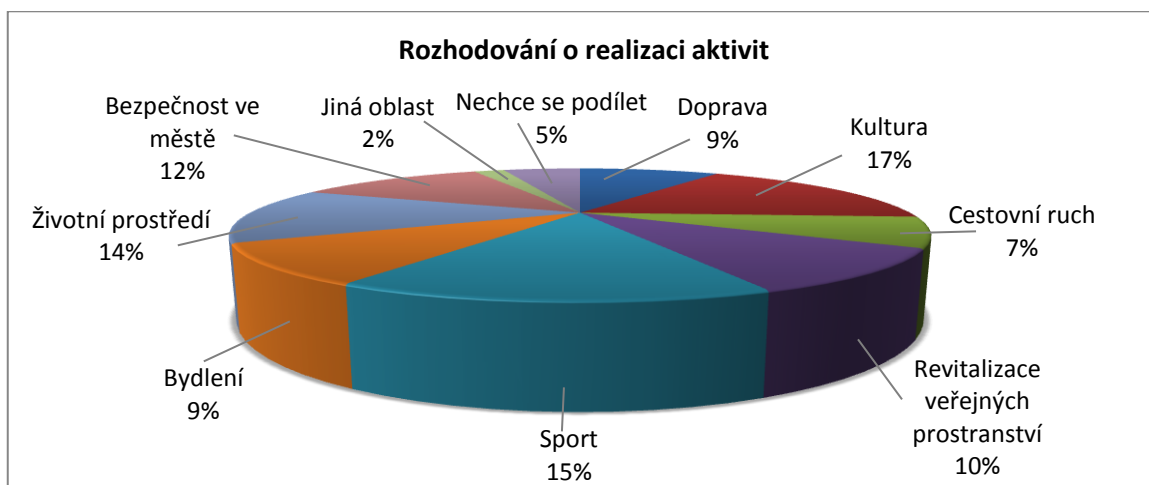
(Vlastní zpracování)

Tato otázka souvisí s otázkou předcházející. Možné odpovědi na tuto otázku byly vybrány na základě mého předchozího osobního průzkumu možných zdrojů informací, poskytovaných ze strany města směrem k občanům. Jak již bylo naznačeno u předchozí otázky, tak obce obecně mají povinnost zveřejňovat informace víceméně pouze tak, že musí mít zřízení úřední desku, elektronickou úřední desku a musí umožnit občanům účastnit se jednání zastupitelstva, která jsou veřejná.

Celkově 89 respondentů, tj. 23,42 %, získává informace o veřejném dění z úřední desky města. Dle některých respondentů, kterých jsem se osobně ptala na jejich názory, však měli spíše na mysli elektronickou úřední desku. Domnívám se, že elektronická úřední deska je více přehledná a pohodlněji dostupná než úřední deska, která je ve formě nástěnné vitríny umístěna v budově městské radnice. Osobně se jednání zastupitelstva účastní (zúčastnilo) pouze 19 respondentů, tj. 4,75 %. Toto číslo je, dle mého názoru, poměrně velmi nízké. Domnívám se, že je to však způsobeno tím, že občané jsou málo informováni o skutečnosti, že se jednání vůbec bude konat. Myslím si, že by se situace dala zlepšit například dle následujícího vzoru: v městě Rožtoky u Prahy zveřejňují skutečnost, že bude probíhat za-

sedání zastupitelstva (přesný program plánovaného jednání, témata k projednávání, datum, čas, místo) se značným předstihem na plakátovacích plochách, které jsou rozmístěny po městě. Občané jsou tak jednoduše a jasně informováni o tom, že se jednání vůbec koná. Též platí, že by se měla projednávat atraktivní témata, aby se občané jednání zúčastnili a případně se k dané věci i vyjádřili. Další odpověď na tuto otázku zněla, že se respondent v minulosti již zúčastnil nějaké veřejné besedy občanů s představiteli města. Z odpovědí vyplynulo, že se zúčastnilo pouze 15 dotazovaných, tj. 3,75 %. Myslím si, že nejdůležitější je zvolit zajímavé téma pro veřejnost, o kterém budou chtít diskutovat a navíc tato beseda musí být v přijatelnou denní dobu, což je dosti problematické, neboť se besedy zpravidla konají v pracovní dny a to v době, kdy občané většinou pracují. Řešení shledávám v tom, že by představitelé města pořádali besedy po své pracovní době (tedy nad rámec svých povinností), což by záleželo pouze na jejich ochotě udělat „něco navíc“... což se obávám, že je kamenem úrazu. Celkem 260 respondentů, tj. 65 %, čerpá informace z internetových stránek města. Město Kroměříž jich má v provozu několik. Většina z nich je dosti nepřehledná, plná reklamních nabídek a těžko se v nich orientuje. V současnosti však vznikly nové stránky (www.mojekromeriz.cz), které jsou zaměřené na kulturní akce ve městě a jsou na ně vesměs pozitivní ohlasy ze strany občanů. Nyní by se, dle mého názoru, mělo město zaměřit na úpravu oficiálních stránek města (www.mesto-kromeriz.cz). V současné době internetu je velice moderní zřizovat stránky města i na sociálních sítích. Ani Kroměříž není v tomto směru výjimkou. Celkem 178 respondentů, tj. 44,5 %, získává informace právě ze sociálních sítích (Facebook, Twitter, ...). Dle mého názoru jsou stránky města na Facebooku mnohem přehlednější, graficky propracovanější a více navštěvovanější, nežli jeho oficiální internetové stránky. Tento způsob získávání informací využívají však spíše mladší generace občanů. Dalším zdrojem jsou noviny (např. Týdeník Kroměřížska, Kroměřížský zpravodaj,...). Noviny čte 307 respondentů, tj. 76,75 %. Z tohoto čísla je patrné, že noviny, jako zdroj informací, využívá suverénně nejvíce respondentů. Město Kroměříž vydává noviny placené i zdarma, které jsou občanům vkládány přímo do poštovních schránek. Myslím si, že noviny jsou nejlepším zdrojem informací, který město poskytuje svým občanům. Celkem 114 respondentů, tj. 28,5 %, získává informace z rádia (např. Rádio Kroměříž). Jiné zdroje informací o veřejném dění využívá 30 respondentů, tj. 7,5 %. Občané uvedli například následující jiné zdroje: rozhlas (v přilehlých místních částech města), jiní občané, přátelé, letáky a plakáty. Poslední možnou odpovědí, že se respondent o veřejné dění vůbec nezajímá, využilo pouze 8 dotazovaných, tj. 2 %.

Otázka č. 6: „Chtěl/a byste se podílet na rozhodování o realizaci aktivit v některé z následujících oblastí?“

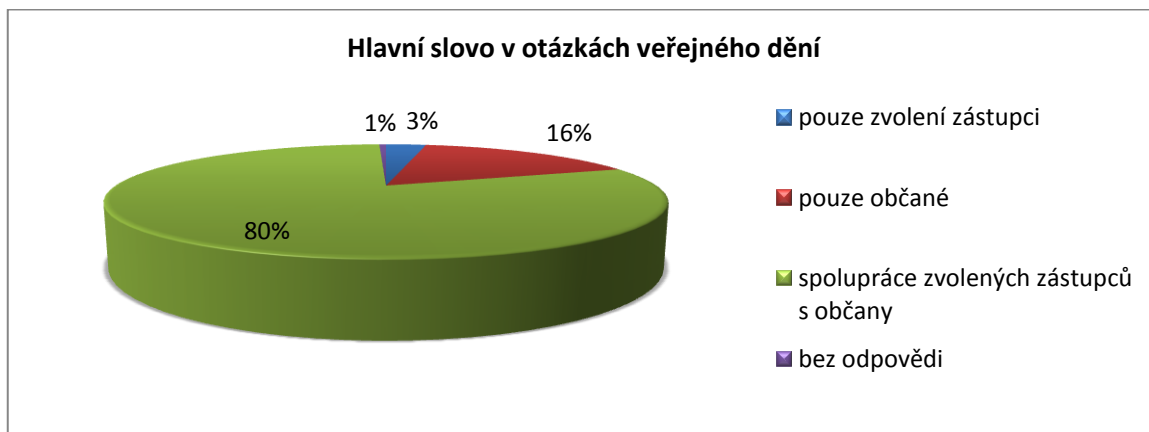

Obrázek 10 Graf – podílení se občanů na rozhodování ve vybraných oblastech

(Vlastní zpracování)

V pořadí již šestou pokládanou otázkou bylo míněno zjistit, zda by občané chtěli spolupracovat s představiteli města na realizaci aktivit v různých oblastech. Dané oblasti, které byly pro respondenty uvedeny v možných odpovědích na tuto otázku, byly zvoleny víceméně náhodně, respektive dle mého subjektivního názoru na to, která témata by mohla být pro občany natolik atraktivní, aby měli zájem se v rámci nich společně s vedením města podílet na rozhodování. Z výše uvedeného grafu vyplývá, že téma doprava by zajímalo 69 respondentů, tj. 17,25 % z celkového počtu účastníků provedeného dotazníkového šetření. Nejvíce respondentů by mělo zájem se podílet na rozhodování o realizaci aktivit v oblasti kultury, celkem 133, tj. 33,25 %. Dalším tématem byl cestovní ruch, které zaujalo 57 dotazovaných, tj. 14,25 %. Podílet se na rozhodování o revitalizaci veřejných prostranství by chtělo 78 respondentů, tj. 19,5 %. Oblast sportu zaujala 116 dotazovaných, tj. 29 %. Téma bydlení označilo 72 respondentů, tj. 18 %. Druhým, nejvíce označovaným, tématem bylo životní prostředí – celkem 106 dotazovaných, tj. 26,5 %. Bezpečnost ve městě by zajímala 91 respondentů, tj. 22,75 %. Poslední možnou odpovědí byla jiná oblast, která by občany zajímala, přičemž ji zvolilo celkem 15 dotazovaných, tj. 3,75 %. Tuto odpověď měli respondenti možnost upřesnit a nejčastěji uváděli například následující oblasti, které by je zajímaly: školství, podnikání a hudba. 38 dotazovaných, tj. 9,5 % nemá zájem se podílet na rozhodování o realizaci žádné z uvedených aktivit, respektive tito dotazovaní uvedli, že se na rozhodování nechtějí podílet vůbec.

Otázka č. 7: „Kdo by měl, dle Vašeho názoru, mít hlavní slovo v otázkách týkajících se veřejného dění (např. v otázce, zda na volném veřejném prostranství města postavit nákupní centrum nebo realizovat jiné velké investice)?“

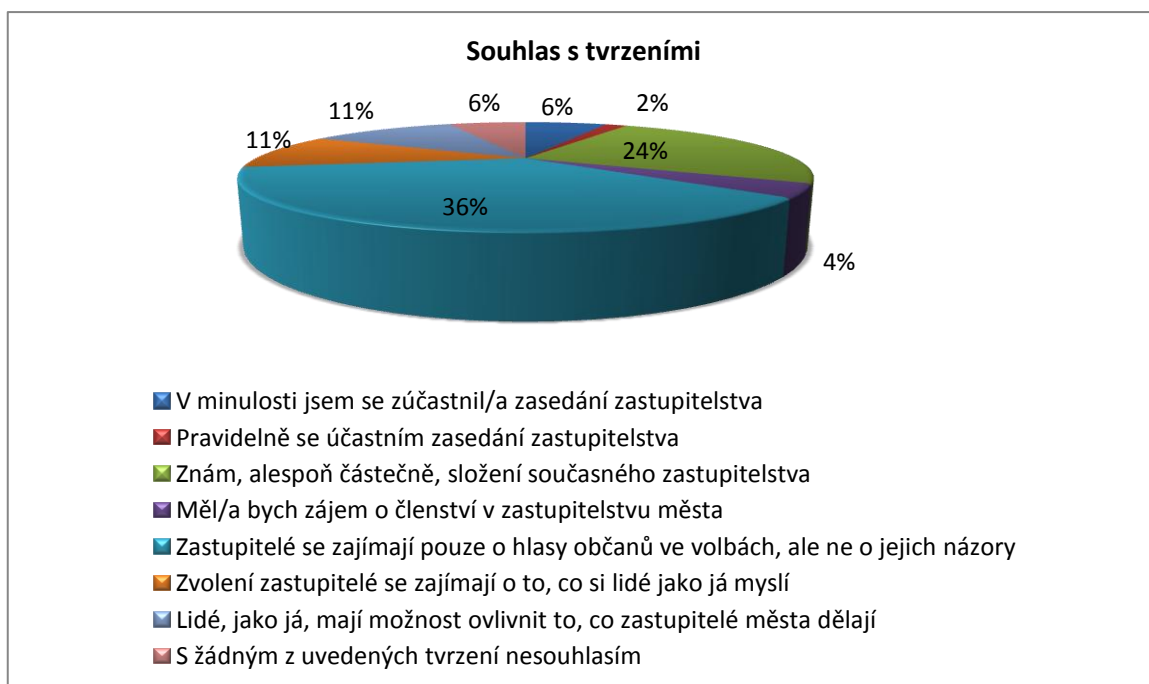

Obrázek 11 Graf – rozhodování o otázkách veřejného dění

(Vlastní zpracování)

Tato otázka byla do šetření zařazena za účelem zjištění, zda by se podle účastníků provedeného výzkumu měli na rozhodování podílet pouze zvolení zástupci, občané anebo by měli dojít k řešení prostřednictvím spolupráce. Přesvědčivá většina respondentů, celkem 320, tj. 80 % z celkového počtu účastníků dotazníkového šetření, se domnívá, že by hlavní slovo v otázkách týkajících se veřejného dění mělo být vyřčeno na základě společného rozhodnutí zvolených zástupců a občanů. Pouze 12 dotazovaných, tj. 3 %, by hlavní slovo ponechalo pouze zvoleným zástupcům. Celkem 66 respondentů, tj. 16,5 %, se domnívá, že by rozhodovat měli pouze občané. Zbývající 2 účastníci šetření, tj. 0,5 %, což je dle mého názoru absolutně zanedbatelná část dotazovaných, se zdržela z neznámého důvodu odpovědi na tuto otázku.

Skutečnost, že 80 % dotazovaných by uvítalo spolupráci se zvolenými zástupci a společně s nimi rozhodovali, je dle mého názoru ne moc překvapující. Zůstává však otázkou, kolik z těchto občanů se opravdu do rozhodování zapojuje v případě, že má tu možnost a také kolik z nich by se pravidelně této spolupráce účastnilo za předpokladu, že by takovou možnost měli častěji. Bohužel si myslím, že lidé by na jednu stranu spolupráci sice uvítali, ale na druhou stranu pokud tu možnost mají, tak ji nevyužijí. Otázkou tedy zůstává, jak občany ke spolupráci při rozhodování přimět a jak přesvědčit vedení města, které víceméně nemá povinnost rozhodovat ve spolupráci s občany, aby se je do svých rozhodnutí alespoň částečně snažili zapojovat.

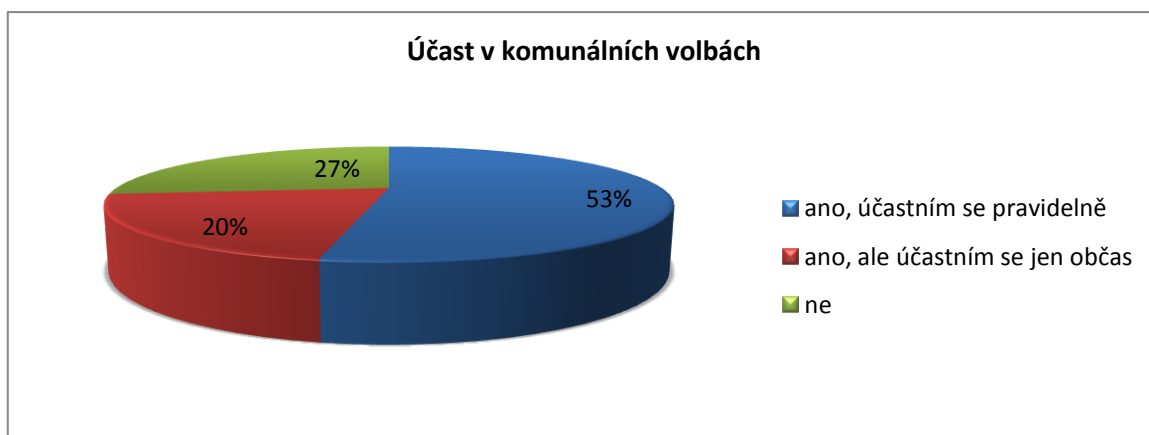
Otázka č. 8: „Se kterými z následujících tvrzení souhlasíte?“

Obrázek 12 Graf – souhlas s tvrzeními o zastupitelstvu města Kroměříž

(Vlastní zpracování)

Tato otázka je zaměřená na obecní zastupitelstvo. Vzhledem k tomu, že zastupitelstvo si občané sami zvolí, tak je velmi důležité, aby s ním byli občané spokojeni a měli pocit, že rozhodnutí, která zastupitelstvo přijímá, jsou odrazem jejich názorů a přesvědčení. Jaký je tedy názor občanů Kroměříže na jimi volené zastupitelstvo? – to byl důvod, proč tato otázka byla položena.

Jednání zastupitelstva se v minulosti zúčastnilo 35 respondentů, tj. 8,75 %. Pravidelně se zasedání zastupitelstva účastní pouze 9 dotazovaných, tj. 2,25 %. Celkem 133 respondentů, tj. 33,25 %, zná (popřípadě alespoň částečně) složení zastupitelstva. O členství v zastupitelstvu města by mělo zájem 21 dotazovaných, tj. 5,25 %. Nejvíce respondentů 198, tj. 49,5 %, se ztotožňuje s názorem, že zastupitelé se zajímají pouze o hlasy občanů ve volbách, nikoliv však o jejich názory. Myslím si, že toto číslo je bohužel poměrně dosti vysoké. Otázkou však je, kolik z těchto respondentů, pokud se mohou k dané problematice vyjádřit, to opravdu udělá. Domnívám se, že lidé mají bohužel spíše v povaze kritizovat, přičemž to ne vždy je tak úplně oprávněné. Naopak 58 respondentů, tj. 14,5 %, je toho názoru, že zvolení zastupitelé se zajímají o to, co si občané myslí. S tvrzením, že lidé mají možnost ovlivnit to, co zastupitelé města dělají, souhlasí 61 dotazovaných, tj. 15,25 %.

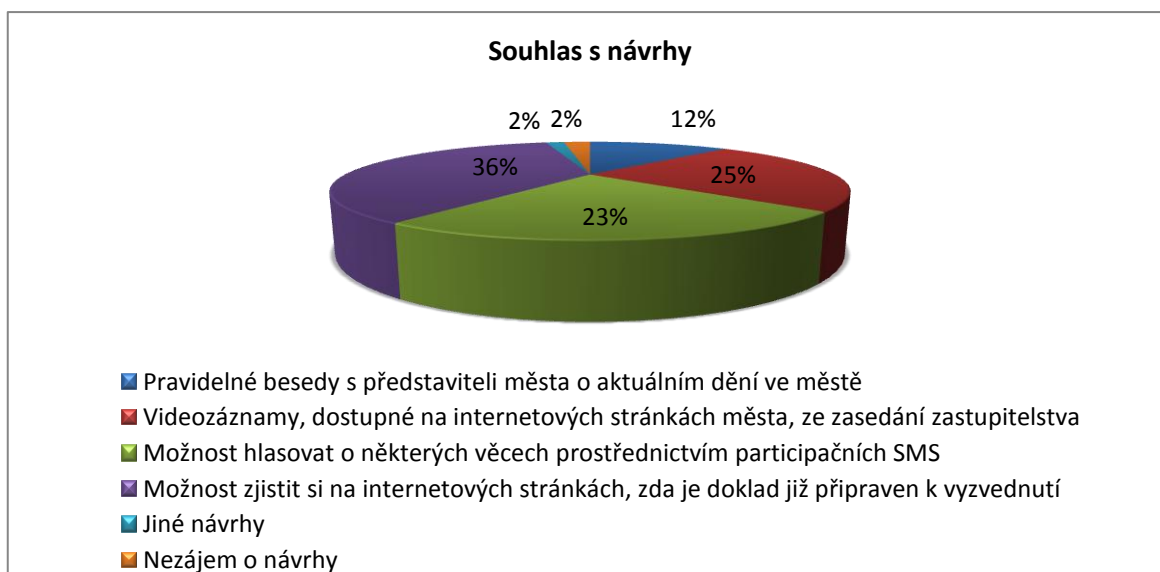
Otázka č. 9: „Účastníte se komunálních voleb?“

Obrázek 13 Graf – účast občanů v komunálních volbách

(Vlastní zpracování)

Tato otázka, týkající se komunálních voleb, byla vybrána z toho důvodu, neboť je to jeden ze způsobů, jak mohou víceméně občané vyjádřit svůj názor a zvolit si své představitele, kteří budou za ně rozhodovat o veřejném dění v jejich městě. V současnosti volební účast v komunálních volbách neustále klesá. Otázkou je, proč tomu tak je? Dle mého názoru, lidé obecně málo věří ve smysl voleb. Toto potvrzuje i předchozí otázka, kdy velká část respondentů se ztotožnila s názorem, že zastupitelé se zajímají jen o hlasy občanů ve volbách, ale ne však o jejich názory. Nevím, jakým způsobem tuto situaci vyřešit. Sama jsem totiž téhož názoru a věřím v to, že vše je jen a pouze o ochotě lidí. Bohužel však ochota není zrovna jednou z vlastností, která by v dnešní době byla „moderní“.

Z výše uvedeného grafu je patrné, že komunálních voleb v městě Kroměříž se pravidelně účastní 212 respondentů, tj. 53 % z celkového počtu účastníků provedeného dotazníkového šetření. Občasně se komunálních voleb účastní 81 respondentů, 20,25 %. A celkem 107 dotazovaných, tj. 26,75 %, odpovědělo, že voleb se z různých důvodů neúčastní. Mezi nejčastěji uváděné důvody patřilo: „mojí účastí ve volbách se nic nezmění“, „zastupitelé si stejně budou dělat to, co chtějí“, „nemá to smysl“. Toto číslo (26,75 %) je dle mého názoru poměrně číslo vysoké. Tvoří jej však ze značné části žáci Obchodní akademie Kroměříž, kteří, jak již bylo zmiňováno, byli též účastníky tohoto dotazníkového šetření. Tito žáci (respondenti) mnohdy neměli ani osmnáct let, tudíž nemají aktivní volební právo, a proto uváděli odpověď, že se vzhledem ke svému věku voleb nemohou účastnit. Překvapivá byla také odpověď, která se vyskytla u několika žáků obchodní akademie, že se voleb neúčastní, neboť vůbec neví, kde a kdy se komunální volby konají.

Otázka č. 10: „Uvítal/a byste některý z následujících návrhů?“

Obrázek 14 Graf – návrhy na možné zvýšení vstřícnosti města k občanům

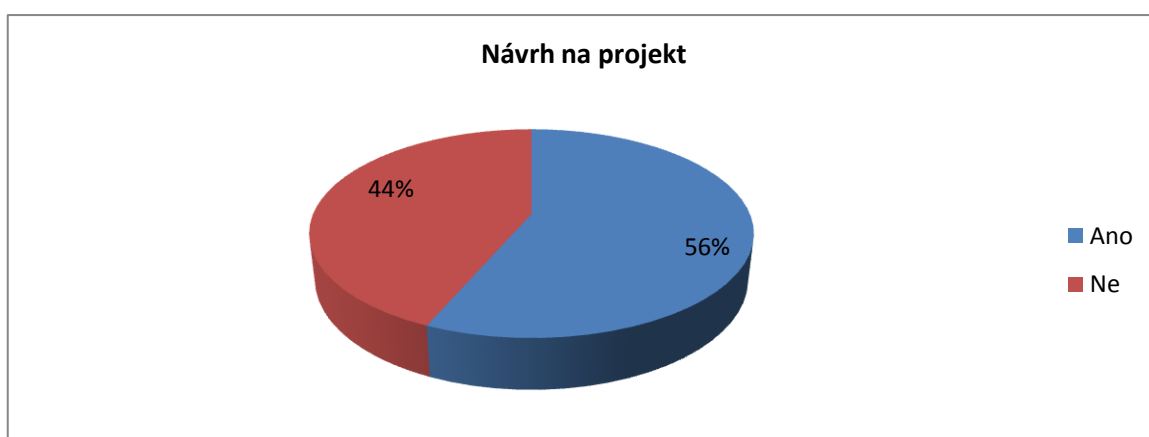
(Vlastní zpracování)

Tato otázka obsahuje návrhy, které by bylo, dle mého názoru, možné v městě Kroměříž pro občany realizovat, a to celkem snáze. Tyto návrhy jsou v současnosti realizovány v jiných městech a jsou na ně především pozitivní ohlasy ze strany občanů. I z těchto důvodů se domnívám, že by občané města Kroměříž mohli mít o některý z těchto návrhů zájem. Cílem této pokládané otázky bylo zjistit, zda by některý z těchto návrhů vůbec občané uvítali. Problém však vidím ve skutečnosti, že ani jednu z těchto možností nemá povinnost město svým občanům poskytovat. Vše by tedy záleželo především na vstřícnosti města, jeho ochotě nabídnout veřejnosti něco nad rámec svých povinností. Realizace každého tohoto návrhu sebou nese nejen ochotu ze strany vedení města, ale také jisté finanční náklady. Otázkou však zůstává, zda je město Kroměříž dostatečně vstřícné na to, aby svým občanům nabídlo některý z těchto návrhů i přesto, že jejich odměnou za to budou nejspíše „pouze“ občané s takovým dojmem z tohoto města, že je k nim velmi vstřícné a naslouchá jejich názorům a podnětům.

Prvním návrhem bylo zavést pravidelné besedy s představiteli města o aktuálním dění v městě Kroměříž. Tento návrh by uvítalo 85 respondentů, tj. 21,25 % z celkového počtu účastníků provedeného dotazníkového šetření. V Kroměříži sice besedy probíhají, ale ani zdaleka nejsou pravidelné a ani časté. Pravidelné besedy probíhaly např. v místní části Těšnovice, což občané této části velmi ocenili. V současnosti se však ani zde tyto besedy nekonají a tamní občané to považují za nevstřícný krok ze strany radnice. Celkem 175 re-

spondentů, tj. 43,75 %, by uvítalo videozáznamy, dostupné na internetových stránkách města, ze zasedání zastupitelstva. Možnost hlasovat o některých věcech, týkajících se veřejného dění prostřednictvím SMS zpráv (tzv. participační SMS) by uvítalo 165 dotazovaných, tj. 41,25 %. Velká část respondentů - celkem 258, tj. 64,5 % - by mělo zájem, pokud si podají žádost (například o vystavení cestovního dokladu), si na internetových stránkách zjistit, zda je jejich doklad již připraven k vyzvednutí. Poslední z nabízených odpovědí nabízela respondentům vyjádřit svůj vlastní návrh, který by ve městě uvítali. Tuto možnost zvolilo 11 dotazovaných, tj. 2,75 %. Dle mého názoru by stály za zvážení následující návrhy respondentů: aplikace, která umožňuje zjistit, kolik momentálně občan obci dluží a mít možnost kontrolovat aktivity městského úřadu. Celkem 16 respondentům, tj. 4 %, se nezamlouvala ani jedna z navržených možností. Vzhledem k dosaženým výsledkům, se domnívám, že by město Kroměříž mohlo vytvořit i projekt na instalaci systému, na svých webových stránkách, který bude sloužit k informování občanů o skutečnosti, že již mají přichystaný svůj doklad k vyzvednutí. I projekt na videozáznamy ze zasedání zastupitelstva, se domnívám, by mohl být z pohledu občanské participace pro město docela zajímavým a vstřícným krokem směrem ke svým občanům. Výsledné odpovědi na tuto, respondentům pokládanou, otázku se promítnou i v projektové části této diplomové práce.

Otázka č. 11: „Jaké projekty by, dle Vašeho názoru mělo město Kroměříž realizovat pro své občany v období 2014 – 2020?“

Obrázek 15 Graf – vyjádření návrhu projektů pro realizaci v období 2014 – 2020

(Vlastní zpracování)

Tato otázka byla položena jakožto otevřená, aby respondentům byl poskytnut, co možná největší prostor k vyjádření svých názorů. Z celkového počtu 400 respondentů jich vyjádřilo svůj názor na tuto otázku 226, tj. 56,5 %, což bylo nad má předchozí očekávání.

Z celé řady návrhů, které mi byly ze strany respondentů poskytnuty, byla vybrána následující témata, která výrazně převyšovala nad ostatními: sport, kultura, doprava a životní prostředí. Následující text obsahuje vybrané návrhy projektů, které respondenti nejčastěji uváděli v provedeném dotazníkovém šetření a jejich stručný rozbor a zamyšlení se nad danou problematikou.

Sport

Respondenti nejčastěji uváděli, že by, z oblasti sportu, uvítali především opravu plaveckého bazénu, vybudování aquaparku, postavit zábavní zařízení pro děti a multifunkční halu. Po provedení průzkumu bylo zjištěno, že dne 1. února 2014 město Kroměříž začalo s výstavbou nového areálu, jehož součástí bude jak multifunkční hřiště, tak i zábavní park pro děti. Tento projekt má být odhadem dokončen v červnu roku 2015. Mimo jiné si od toho radnice slibuje pozvednutí cestovního ruchu v Kroměříži. Co se týká problematiky plaveckého bazénu a aquaparku tak se domnívám, že výstavba aquaparku je pro město nereálná, neboť město v současnosti nemá ani prostory a zejména finanční prostředky na tak nákladný projekt. Myslím, že tato investice není pro Kroměříž finančně návratná. Proto bych spíše navrhla jiné řešení této situace, a sice přes úsporu energií na stávajícím krytém plaveckém bazénu v Kroměříži ušetřit finanční prostředky na jeho následnou rekonstrukci, modernizaci a zatraktivnění.

Kultura

Respondenti ve svých návrzích nejčastěji zmiňovali, že by uvítali zvýšení počtu kulturních akcí, sice zejména na Velkém náměstí. Také by si přáli být lépe informováni o kulturních akcích ve městě. Jsem toho názoru, že zdrojů informací o kulturních akcích, konajících se v Kroměříži a jeho okolí, je relativně dost. Tuto myšlenku mi potvrzuje i fakt, že 58 % respondentů považuje zdroje informací za dostatečné. I přesto by však možným řešením mohla být tvorba městského měsíčníku, jehož obsahem by byl právě přehled všech kulturních akcí konaných v Kroměříži a blízkém okolí. Tento měsíčník by byl zdarma a inspirací pro jeho tvorbu by mohl být například městský a programový měsíčník pro Zlínský kraj, který nese název „inZlin“. Měsíčník v této novinové podobě by byl vhodný i z toho důvodu, že velká část občanů města Kroměříž čerpá zdroj informací právě z novin. Co se týká

podnětů na zvýšení počtu kulturních akcí bych navrhla projekt na vytvoření fondu kultury, který město Kroměříž v současné době založený nemá. Tento fond by byl určený na podporu kulturních aktivit a akcí, které na území města budou realizovány.

Doprava

Z oblasti dopravy vidí účastníci provedeného dotazníkového šetření největší problém v nedostatečném počtu parkovacích míst, zejména na sídlištích a na Velkém náměstí. Domnívám se, že problematika parkování, plošně na území celého města Kroměříž, je velice aktuálním tématem, kterým je opravdu třeba se komplexně a co možná nejdříve zabývat. Respondenti by uvítali zvýšení počtu parkovacích míst na Velkém náměstí, což je dle mého názoru absolutně nereálné. Jednak se zde potýkáme s problémem nedostatečné kapacity, jelikož po celém obvodu náměstí již parkovací místa jsou a také je zde další věc, která hovoří v neprospěch tohoto projektu, a sice historické jádro města, ve kterém se právě toto náměstí nachází. Jsem naopak toho názoru, aby zde nebylo možné parkovat vůbec a sice proto, aby byl zachován historický ráz této části Kroměříže. Co se týká nedostatečného počtu parkovacích míst na sídlištích, tak si myslím, že výstavba parkovacího domu ve vlastnictví města, který by byl umístěn například na sídlišti Zachar, by mohla být dobrým řešením celé této situace. Dále by respondenti uvítali zvýšení bezpečnosti na silnicích. Domnívám se, že je třeba tuto problematiku řešit komplexně, na více částech města. Mým názorem je, že by bylo vhodné přehodnotit parkování v některých částech, nainstalovat radary a zlepšit osvětlení přechodů. Bezpečnost by se též mohla zvýšit vybudováním několika víceúčelových stezek pro cyklisty a pěší, umístěných na území města Kroměříž.

Životní prostředí

Respondenti se často shodovali v názoru, že by uvítali na území města více zeleně a také vyjádřili nesouhlas s hromadným kácením stromů. Problematika kácení stromů je nyní velice aktuálním a diskutovaným tématem, neboť se na několika místech Kroměříže začalo s rozsáhlými káceními stromů. Radnice argumentuje tím, že kácení je nezbytné z důvodu bezpečnosti občanů, což je dle mého názoru dosti pádný argument. Avšak občané považují stromy za alespoň drobné kousky zeleně, které ve „svém“ městě a „svých“ ulicích mají. Samozřejmě se přikláním k názoru radnice, že bezpečnost je na prvním místě. Zároveň se ale domnívám, že ne všechny stromy, které dosud byly vykáceny, představovaly nebezpečí pro občany. Dle mého názoru by situace, týkající se nedostatku zeleně, mohla být alespoň částečně a dočasně vyřešena výsadbou biokoridoru. Vhodné by bylo jeho umístění napří-

klad podél dálnice D1, která tudy vede. Tímto by se jednak opticky zvětšil odstup dálnice od jejího okolí a také by se zvětšila celková plocha zeleně na katastrálním území města Kroměříž, čímž by se zlepšily i lokální klimatické podmínky.

1.28 Vybrané souvislosti z dotazníkového šetření

Tato kapitola se zabývá hledáním základních souvislostí, vyplývajících z provedeného dotazníkového šetření. Jednotlivé odpovědi na každou otázku popisuje kapitola předcházející. Poté byly hledány vzájemné vazby mezi odpověďmi na jednotlivé otázky, což je obsahem následujícího textu.

Zájem o veřejné dění

Co se týká zájmu o veřejné dění, tak provedené dotazníkové šetření přineslo následující fakta... U respondentů ve věku 0 – 18 let spíše převažoval názor, že o veřejné dění zájem nemají, celkem 49, tj. 58,3 % dotazovaných. Respondenti ve věkové kategorii 19 – 35 let o veřejné dění spíše zájem projevují, celkem 94, tj. 55,6 %. Dotazovaní ve věku 36 – 60 let vcelku jednoznačně, celkem 88 respondentů, tj. 78,6 %, mají zájem o veřejné dění. To samé platí o respondentech starších 61 let, kteří též o veřejné dění mají zájem, a sice 31 dotazovaných, tj. 88,6 %. Obecně platí, že ve všech věkových kategoriích se dotazovaní vyhýbali krajním (jednoznačným) odpovědím, tj. že o veřejné dění „se zajímají velmi“ anebo „se nezajímají vůbec“. Můžeme si také všimnout skutečnosti, že společně s věkem roste i zájem o veřejné dění. Pokud se zaměříme na zájem o veřejné dění z pohledu dosaženého vzdělání, tak zjistíme, že respondenti se základním vzděláním uváděli, že se o veřejné dění spíše nezajímají, celkem 67 dotazovaných se základním vzděláním, tj. 59,8 %. Dotazovaní se středoškolským vzděláním s výučním listem, středoškolským vzděláním s maturitou a se vzděláním vysokoškolským se o veřejné dění naopak zajímají, celkem 201 těchto respondentů, tj. 69,8 %.

Zdroje informací

Z odpovědí respondentů byly zjištěny tyto skutečnosti, týkající se poskytovaných zdrojů informací občanům ze strany radnice města Kroměříž... Celkem 183 respondentů, tj. 74,1 % dotazovaných, kteří se o veřejné dění zajímají se domnívá, že zdroje informací ze strany radnice směrem k občanům jsou dostačující. Ti, kteří uvedli, že se o veřejné dění nezajímají se na téže věci shodli z 60,1 %, tj. 92 respondentů. Dle mého názoru však, pokud chceme zjistit, zda občané opravdu pokládají zdroje informací za dostatečné, pak je

nutné se ptát právě těch, kteří se o dění ve městě opravdu zajímají, nikoliv těch, kteří se nezajímají.

Nejčastěji uváděli respondenti do 18 let, že informace o tom, co se ve městě děje a města se týká, získávají prostřednictvím sociálních sítí, celkem 58 respondentů ve věku 0 – 18 let, tj. 69 %. Což vzhledem k dnešní době, kdy sociální sítě jsou velice moderní a víceméně nedílnou součástí života mladých, není nijak zvlášť udivujícím zjištěním. To platí i o skutečnosti, že se dotazovaní spadající do této velikostní kategorie, vůbec neúčastní veřejných besed s představiteli města a ani zasedání zastupitelstva, celkem 0 respondentů ve věku 0 – 18 let, tj. 0 %. Respondenti ve věku 19 – 35 let nejméně využívají, jakožto zdroj informací, též účasti na jednání zastupitelstva, celkem 6 respondentů z této věkové kategorie, tj. 3,6 %. Nejčastěji naopak informace získávají z novin, celkem 127 dotazovaných ve věku 19 – 35 let, tj. 75,1 %. Tato skutečnost je dána i tím, že město Kroměříž zdarma vydává a rozesílá občanům Kroměřížský zpravodaj. Otázkou však zůstává, jaká by byla situace, kdyby si občané tyto noviny, týkající se veřejného dění v městě Kroměříž, museli sami kupovat. Dle mého názoru, by jistě taková část občanů tyto noviny již nečetla a spíše by si hledala alternativní zdroje, které jsou pokud možno zdarma. Stejná situace, tedy nejvíce využívají noviny, jakožto zdroj informací, i respondenti starší 36 let, celkem 116 těchto dotazovaných, tj. 78,9 %. Ti se také málo účastní veřejných besed občanů s představiteli města, celkem 7 respondentů starších 36 let, tj. pouhých 4,8 %.

Podílení se na rozhodování

Dále bylo zjišťováno, ve kterých oblastech by se chtěli občané v konkrétní věkové kategorii podílet na rozhodování... U respondentů od 0 do 35 let se projevil jednoznačný zájem o kulturu a též o sport, celkem 200 dotazovaných v této věkové kategorii, tj. 79 %. Respondenti ve věkové kategorii 0 – 18 let měli nejmenší zájem o kategorii revitalizace veřejných prostranství, celkem pouze 4 dotazovaní, tj. 4,8 %. Respondenti ve věku 19 – 35 let měli nejmenší zájem o oblast bydlení, celkem 28, tj. 16,6 %. Tato skutečnost je, dle mého názoru, dosti překvapující vzhledem ke skutečnosti, že právě v tomto věku se dá předpokládat, že převážná většina z nich si hledá nové bydlení anebo místo ke stavbě nového domu, a podobně. Proto bych předpokládala, že zájem o oblast bydlení bude u respondentů v této věkové kategorii mnohem větší. Dotazovaní ve věku nad 36 let projeví logicky zájmy spíše o jiné oblasti. Nejvíce by se chtěli zapojit do rozhodování v oblasti životního prostředí (celkem 47, tj. 32 %), s tím související revitalizací veřejných prostranství (celkem 37, tj. 25,2 %) a také v oblasti bezpečnosti (celkem také 37 respondentů,

tj. 25,2 %). Naopak dotazované starší 36 let nejméně oslovila oblast cestovního ruchu, celkem pouhých 9 respondentů, tj. 6,1 %.

Komunální volby

Z oblasti komunálních voleb (do zastupitelstva města Kroměříž) byla získána následující fakta... Pokud se podíváme blíže na voliče a jejich názor, že zastupitelé se o názory občanů (mimo volby) nezajímají, tak zjistíme, že... celkem 143 respondentů, tj. 72,2 % z těch, kteří vyjádřili svůj skeptický pohled na to, že se zastupitelé zajímají (respektive nezajímají) o jejich názory, i přesto chodí ke komunálním volbám. Z toho 100 respondentů, tj. 69,9 %, chodí k volbám pravidelně a zbývajících 43, tj. 30,1 % se účastní komunálních voleb spíše občasně. Dále byla hledána souvislost mezi těmi, kteří si myslí, že se zastupitelstvo o jejich názory nezajímá s tím, že se voleb neúčastní. Toto bylo potvrzeno celkem u 55 dotazovaných, tj. 27,8 %.

Návrhy

Co se týká zájmů o návrhy, které byly respondentům předloženy v podobě možných odpovědí... Bylo zjištěno, že respondenti od 0 do 60 let se shodli na tom, že by nejvíce uvítali možnost zjistit si na internetových stránkách, že je již jejich doklad připraven k vyzvednutí, celkem 249 účastníků provedeného dotazníkového šetření, tj. 68,2 %. Naopak by respondenti do 60 let nejméně uvítali pravidelné besedy s představiteli města o aktuálním dění (celkem 70 dotazovaných, tj. 19,2 %), přičemž nejméně by je uvítali dotazování do 18 let (celkově pouhých 6 dotazovaných, tj. 7,1 % ze všech respondentů spadajících do kategorie 0 až 18 let). Respondenti starší 61 let jsou naprosto opačného názoru, což znamená, že by uvítali nejvíce právě pravidelné besedy (celkem 15, tj. 42,9 %) a nejmenší zájem projeví o možnost zjistit si na internetu, že je jejich doklad již připravený k vyzvednutí (celkem 10, tj. 28,6 %). Dále bylo zjištěno, že respondenti, kteří se o veřejné dění zajímají by uvítali možnost zjistit prostřednictvím internetových stránek, zda je již jejich doklad připraven k vyzvednutí (celkem 159, tj. 64,4 %). To samé platí i pro ty, kteří se o veřejné dění nezajímají (celkem 101, tj. 66 %). Naopak dotazování, kteří se o dění ve městě zajímají by nejmenší zájem, ze všech navržených možností, měli o pravidelné besedy s představiteli města (celkem 72, tj. 29,1 %). Totéž opět platí i pro ty, kteří uvedli, že se o veřejné dění nezajímají (celkem 14, tj. 9,2 %). Skutečnost, že občané sice na jednu stranu tvrdí, že zájem o veřejné dění mají, ale na druhou stranu nemají zájem o pravidelné besedy s představiteli města o aktuálním dění, je pro mě do jisté míry nepochopitelná. Cel-

kem 26 respondentů, tj. 59 %, kteří se účastní komunálních voleb by uvítalo videozáznamy ze zasedání zastupitelstva, které by byly dostupné na internetových stránkách města. Celkem 90 dotazovaných, tj. 45,5 % z těch, kteří se domnívají, že se zastupitelstvo zajímá pouze ohlasy občanů ve volbách, nikoliv však o jejich názory mimo volby, by uvítalo videozáznamy právě ze zasedání zastupitelstva, které by byly veřejně dostupné na internetových stránkách. Celkově 26 respondentů, tj. 59,1 % z těch, kteří se již v minulosti zasedání zastupitelstva zúčastnili, popřípadě se jich účastní pravidelně, by uvítalo videozáznamy právě ze zasedání zastupitelstva, které by byly dostupné na internetových stránkách města.

Projekty

Z oblasti projektů bylo zjištěno... Z celkového počtu 226 návrhů na projekty jich nejvíce, celkem 96, tj. 42,5 %, navrhli respondenti ve věku 19 až 35 let. Dalších 89 projektů, tj. 39,4 %, poskytli účastníci dotazníkového šetření ve věkové kategorii 36 až 60 let. Pouhých 25 projektů, tj. 11,1 %, navrhli respondenti mladší 18 let. Nejméně projektů navrhli dotazovaní ve věku nad 61 let, pouhých 16 projektů, tj. 7,1 %. Bylo vyzorováno, že projekty, jejichž realizaci by dotazovaní uvítali v programovacím období 2014 – 2020, se ve většině případů shodovali s odpověďmi těchto respondentů na otázku, ve kterých oblastech by se rádi podíleli na rozhodování o realizaci některých aktivit. To znamená, že respondent, který například měl zájem o podílení se na realizaci aktivit v oblasti kultury souvztažně uvedl v odpovědi na poslední otázku, že by v městě Kroměříž uvítal například více kulturních akcí na Velkém náměstí.

ROZHOVORY S KLÍČOVÝMI AKTÉRY

Po vyhodnocení dotazníkového šetření byly provedeny rozhovory s klíčovými aktéry města. Vzhledem k tomu, že tématem práce a tedy i dotazníkového průzkumu a rozhovorů byla občanská participace v městě Kroměříž, tak byli vybráni následující představitelé: starostka města Kroměříž, radní města Kroměříž, zástupce podnikatelského sektoru. Cílem realizace rozhovorů bylo zjistit názor „z jiné strany“ na otázky, které byly pokládány respondentům dotazníkového šetření. Byli vybráni představitelé jak radnice, tak podnikatelského sektoru, neboť jde o další účastníky participačních procesů (mimo občany, jejichž názor již byl známý z dotazníkového průzkumu). Rozhovory byly polostrukturované, přičemž byly zaměřeny především na následující problematiku: zájem občanů o veřejné dění, zastupitelstvo města Kroměříž, participační komise, projekty města spolufinancované z fondů Evropské unie, a další.

1.29 Starostka města Kroměříž – Mgr. Daniela Hebnarová

Důvodů pro zapojení názorů starostky města do této práce bylo několik. Za prvé stojí v čele města, dále je jednou z účastníků participačních procesů. Navíc během své kariéry, před vstupem do funkce starostky města, byla nesčetněkrát i v roli moderátorky a organizátorky setkávání a zapojování občanů do věcí veřejných.

Na úvod byla paní starostce položena otázka, jaký se jí zdá být zájem občanů o veřejné dění. Dle jejího názoru není zájem příliš velký. Na jedné straně město neposkytuje mnoho příležitostí pro vyjádření názorů občanů (např. besedy s občany o aktuálním vývoji ve městě), avšak na straně druhé, pokud již tato možnost občanům nabídnuta je, tak zůstane víceméně nevyužita. Různých besed, pracovních skupin, jednání zastupitelstva, atd. se účastní, dle starostky, povětšinou jedni a ti samí občané města. Neexistuje zde, což se p. Hebnarové jeví jako škoda, nějaká „zapálená“ skupina lidí ze strany veřejnosti, která by „do toho šla naplno“ a pravidelně se podílela s městem o své názory, návrhy, apod. Souhlasím s jejím názorem, že není problémem pouze města Kroměříž ta skutečnost, že lidé nevyužijí příležitost svůj názor vyjádřit a poté, až je o dané věci rozhodnuto, si stěžují.

Co se týká dostatku či nedostatku zdrojů informací pro občany, tak starostka zastává názor, že jsou dostatečné a to sice pro všechny věkové kategorie. Tímto víceméně potvrdila názor respondentů na tuto otázku, která byla položena v dotazníkovém šetření. Dle starostky je

problém ale v tom, že lidé se dostatečně sami nezajímají a také na druhou stranu v tom, že město své občany málo pobízí k jejich zájmu o veřejné dění.

Dalším tématem k rozhovoru bylo zastupitelstvo města. V provedené analýze bylo zjištěno, že volební účast v komunálních volbách je sice, z porovnávaných celkem osmi měst, v Kroměříži nejvyšší, avšak v průměru je to 45,8 %. Toto číslo je, dle mého názoru, nízké. S tímto názorem starostka souhlasila a dodala, že obecně lidé (občané) málo věří v zastupitelstvo. O tom svědčí i to, že přesvědčivá většina dotazovaných uvedla, že dle jejich názoru, se zastupitelstvo zajímá o hlasy občanů pouze ve volbách, avšak poté už nikoliv.

Při zpracování analýzy jsem zjistila, že město Kroměříž má relativně málo projektů (celkem 20), které jsou spolufinancované z EU. Pro porovnání, město Uherské Hradiště jich má 44, a sice za stejné období. Starostky jsem se na totéž zeptala, neboť jsem se chtěla ujistit, zda je můj úsudek o tom, že je to poměrně nízké číslo, správný. A její odpověď byla následující: „Ano, je to málo projektů“. Tato skutečnost má svůj původ v předchozím vedení města, které víceméně odmítalo finanční prostředky z EU a především se domnívalo, že město je schopné si projekty financovat samo (z vlastních zdrojů). Ukázalo se však, že to nelze, a tak místo žádostí o peníze z fondů Evropské unie nabralo, z kdovíjakých důvodů, tehdejší vedení města několika milionové úvěry, které velmi zatěžují město i v současné době. Jak sama starostka uvedla, tak je to velký problém, kvůli kterému teď město velice zvažuje, které projekty se budou realizovat. Vybírají se jen velice významné a důležité projekty, které jsou pro město a jeho občany pozitivní ve více ohledech. Na další projekty již není dostatek financí, neboť dle starostky je samozřejmě třeba nejprve splatit dluhy, které již několik let výrazně zatěžují rozpočet města. Starostka také uvedla, že jejím cílem při vstupu do této funkce bylo „oddlužení města“.

Posledním probíraným tématem byla otázka aktuálního dění ve městě. Starostka se domnívá, že „město Kroměříž je krásné, avšak velkým problémem je nedostatek pracovních příležitostí, což samozřejmě vede k tomu, že mladí lidé z města odchází pryč za prací“. Druhým cílem starostky, při vstupu do její funkce, bylo „snížení nezaměstnanosti“. Toho chtělo město docílit například projektem na výstavbu úseku dálnice D1 Kroměříž-východ - Říkovice. Záměrem města bylo, aby tento projekt do Kroměříže přilákal více investorů a tím byla zvýšena zaměstnanost. Projekt však tento efekt, dle starostky, neměl. Výstavba investory nepřilákala, ale občané města tak na druhou stranu mají snazší a rychlejší dojížděku za prací.

Po rozhovoru jsem nabyla dojmu, že je problém města v participačních procesech především v zastupitelstvu, které je málo otevřené občanům a jejich názorům. Je totiž zastáván názor, že participační procesy časově zpomalují rozhodování zastupitelstva o daných projektech. Navíc se tím projekty stávají finančně náročnější, což samozřejmě není příliš žádoucí. Toto je odpovědí i na mou otázku, proč ve městě není a nikdy nebyla zřízena participační komise. Samotná starostka, i vzhledem k tomu, že se dříve velmi do participačních procesů zapojovala, tak po nástupu do funkce starostky města, měla zájem se občanů co nejvíce ptát a zjišťovat jejich názory, návrhy, náměty a jiné. Avšak, jak sama řekla, což se mi velmi líbilo, a tímto jí děkuji za upřímnost... člověk sám nic moc nezmůže, nebo to chce spoustu úsilí, protože „je to boj v mnoha směrech, s mnoha lidmi a zájmy“.

1.30 Radní města Kroměříž – Ing. Blanka Šimůnková

Paní Šimůnkovou jsem požádala o rozhovor, neboť je členkou zastupitelstva, uvolněnou předsedkyní Výboru pro regeneraci městské památkové rezervace a pro rozvoj města, členkou Komise pro nakládání s majetkem města, Komise státní památkové péče, Povodňové komise města a také členkou Finančního výboru.

Celý rozhovor, stejně tak jako se starostkou města, byl velmi příjemný. Rozdíl byl však již od začátku rozhovoru patrný. Starostka města mluvila daleko více pro občanskou participaci a mnohem méně politicky, kdežto paní zastupitelka na všechny mé otázky odpovídala s určitým politickým nadhledem.

Nejprve se rozhovor týkal názorů paní Šimůnkové na zájem občanů o veřejné dění a na to, zda se jí zdroje informací poskytované občanům jeví jako dostatečné. Víceméně lze říci, že se shodla se starostkou na tom, že občané o veřejné dění zájem nemají. Rozdíl byl v tom, že zastupitelka se domnívá, že nemají zájem vůbec. Co se týká zdrojů informací, tak tam se obě shodují v názoru i s respondenty dotazníkového šetření, že se jim tyto zdroje jeví jako dostatečné. Z pohledu zastupitelky jsou dokonce absolutně dostačující. Paní Šimůnková nesdílí názor starostky, že by občané neměli dostatek prostoru pro vyjádření. V rozhovoru uvedla, že „někdy je třeba hned rozhodnout a nerozmýšlet, ke které skupině názorů ze strany občanů se přiklonit“.

Na otázku, zda se paní zastupitelce jeví průměrná volební účast 45,8 % ve volbách do zastupitelstev jako dostačující, mi byla poskytnuta následující odpověď: „Každý člověk sám za sebe by si měl uvědomit, že volby jsou samy o sobě prostředkem k vyjádření názorů,

a tudíž by si každý měl uvědomit, že je třeba tuto příležitost pravidelně využívat.“ Názor na to, že občané málo věří v zastupitelstvo a jeho zájem o názory občanů, zůstal paní Šimůnkovou nepotvrzen, avšak ani nevyvrácen. Měla jsem spíše takový pocit, že odpověď na tuto otázku buď neměla, nebo mi ji nechtěla z nějakého důvodu sdělit.

Dalším tématem rozhovoru byly projekty spolufinancované z fondů Evropské unie. Stejně tak jako paní starostky jsem se zeptala i paní zastupitelky, jaký je její názor na celkový počet 20 projektů podpořených z fondů EU v obou programovacích obdobích. Chápu její názor „Ne, to se mi nejeví jako zrovna malé číslo“, neboť si myslím, že celý tento rozhovor směřovala tak trochu na obhajobu práce současného zastupitelstva. V zápětí však dodala, že problém nízkého počtu žádostí o peníze Evropské unie spatřuje (stejně tak jako starostka) v tom, že bývalé vedení města bylo dle názoru zastupitelky „příliš hrdé“ a domnívalo se, že vše zvládne financovat ze svých vlastních zdrojů. Shodují se i v tom, že dluhy, které se dříve nadělaly, jsou obrovskou zátěží rozpočtu města. Na jednu stranu však zastupitelka souhlasí s tím, že je vždy lepší, když město dokáže projekty financovat samo, neboť jak sama řekla „peníze Evropské unie jsou příliš drahé“. Poté hovořila o různých projektech, částečně realizovaných z finančních prostředků EU, a velmi apelovala na to, že nejde jen o samotné získání dotace, protože následně jsou tyto projekty pro město velmi nákladné (např. z důvodu podmínky, že pro získání dotace na projekt revitalizace prostor určených pro konání jarmarků a trhů je nutné poté na dobu minimálně 5 let, vytvořit 5 nových pracovních míst; tvorba monitorovacích zpráv apod.).

Na závěr rozhovoru byla položena otázka, které projekty by dle zastupitelky bylo nejvhodnější v nejbližší době realizovat. Tady se názorově se starostkou města neshoduje. Domnívá se, že nejdůležitější jsou projekty týkající se sportovních zařízení města (oprava plaveckého bazénu, zimního stadionu a další). V tomto se naopak naprosto shodla s názory respondentů dotazníkového šetření.

Celkový můj dojem z rozhovoru byl dobrý. Myslím si, že jím byla potvrzena celá řada názorů starostky města na zastupitelstvo. Nabyla jsem dojmu, z odpovědí zastupitelky, že opravdu není zrovna prioritou současného zastupitelstva se více ptát na názory občanů města na to, co by chtěli anebo nechtěli. Potvrdila mi to i položená otázka, zda město v současnosti neuvažuje o zřízení participační komise. Paní Šimůnková mi v podstatě odpověděla, že si takovouto komisi vůbec nedokáže představit, jak by fungovala, jak by realizovala ono zapojování občanů do rozhodování. Dále uvedla, že „rozhodně město o zřízení této komise v současnosti neuvažuje“. Problém vidí zastupitelka v tom, že různí lidé

mají samozřejmě jiné zájmy a hledat mezi tím kompromis je vždy velmi obtížné. Což mi přijde odpověď tak trochu alibistická... můj dojem je takový, že zastupitelstvo, než by si „lámalo hlavu“ s tím, jak udělat kompromis mezi návrhy občanů v daném projektu, tak se jich raději vůbec nebudou ptát. Nicméně samozřejmě souhlasím s názorem, že hledat kompromisy není lehká věc. Avšak koneckonců, i jak řekla paní starostka i zastupitelka města, „nikdy se nelze zavděčit všem, jde pouze o to, vyhovět co možná největšímu počtu občanů“. Tak se ptám, proč se jich tedy na názory neptat více a častěji? Paní zastupitelka také během rozhovoru řekla, že „občané, kteří se cítí být spokojeni, tak se již ničím nezabývají. Pouze ti nespokojení, se snaží s tím něco dělat. Avšak to jsou občané, kteří stále jen vedení města kritizují a žádný návrh nepovažují za vhodný a vstřícný“.

Na úplný závěr rozhovoru vyjádřila zastupitelka své přání, aby příští zastupitelstvo mělo lepší podmínky pro rozhodování než to současné. Čímž měla na mysli, že stávající zastupitelstvo má za cíl město co nejvíce zbavit dluhů a na projekty proto nezbyvá tolik finančních prostředků, kolik by bylo třeba na jejich realizaci. Situace se jí však jeví, pro příští zastupitelstvo, mnohem více optimističtější. Uvedla: „Myslím, že příští zastupitelstvo snad bude mít mnohem lepší situaci pro svojí práci, což bych jim opravdu velmi přála“.

1.31 Zástupce podnikatelského sektoru

Podnikatelský sektor je považován za jednoho z účastníků participačních procesů. Z toho důvodu jsem chtěla získat nejen názor vedení města na danou problematiku, ale také názor alespoň jednoho zástupce z řad podnikatelů. Pro poskytnutí rozhovoru bylo požádáno několik firem. Byli vybráni zejména největší anebo jedni z největších zaměstnavatelů města Kroměříž. Osloveni byli např.: Firma Magneton, a.s. – osloven byl generální ředitel firmy, který ovšem odmítl rozhovor poskytnout z důvodu špatných osobních vztahů a zkušeností se současným vedením města a také se starostkou. Stejného názoru byl i generální ředitel společnosti Vodovody a kanalizace Kroměříž, a.s. Další oslovenou firmou byla Plastika a.s. – tato firma byla sice několikrát oslovena, avšak bohužel mi nepřišla žádná reakce z její strany. Kroměřížská nemocnice, a.s. – v tomto případě byl problém naprosto shodný jako u Plasty, a.s. Osloveno bylo ještě několik dalších, avšak již ne tolik významných, firem. Bohužel se však nenašla ani jedna, která by rozhovor poskytla. Otázkou zůstává, zda byl problém u mnou oslovených firem převážně v tom, že cokoliv co nepřináší zisk anebo jiný užitek je pro ně nedůležité, anebo mají opravdu tak špatné vztahy se současným vedením města, a proto nechtěly rozhovor poskytnout.

NÁVRHY PROJEKTŮ – MĚSTO KROMĚŘÍŽ

Na základě uskutečněného dotazníkového šetření u občanů města Kroměříž, provedených rozhovorů s vybranými klíčovými aktéry města a prostudování aktualizovaného Strategického plánu města Kroměříž byl sestaven katalog osmi projektů, které by město mohlo, v programovacím období 2014 – 2020, pro své občany zrealizovat. Tato kapitola nejprve popisuje, jak by do realizace projektů mělo město Kroměříž své občany zapojovat. Tento postup je navržen v souladu s teoretickou částí práce. V druhé části nalezneme návrh projektů, které by občané uvítali. Z těchto projektů byl sestaven katalogu projektů.

1.32 Projekty jako součást participačních procesů

Na základě prostudování příslušné literatury, týkající se problematiky občanské participace a napsání teoretické části této práce, bych doporučila městu Kroměříž následující participační proces, jehož závěrem bude realizace příslušného projektu...

Nejprve proběhlo dotazníkové šetření, kde bylo zjištěno, které projekty občané města chtějí zrealizovat. Tímto považuji první krok celého participačního procesu za splněný. Dále bych doporučila, u každého z následujících projektů, vytvořit pozvánky na besedy, které se budou týkat každého konkrétního projektu zvlášť. Tyto pozvánky by měly obdržet všichni občané města Kroměříž do svých poštovních schránek. Poté by měly proběhnout besedy, které by řídil moderátor (tedy vybraná nestranná osoba). Účastnit by se, kromě již zmiňovaného moderátora, měli především zajímaví se občané, vedení města, projektant, případně investoři a další dotčené osoby. Besedy lze zrealizovat například formou diskusí u kulatých stolů, při kterých se vytvoří několik pracovních skupin, které nejprve budou o příslušném projektu diskutovat mezi sebou (v rámci skupiny) a dojdou k jednotnému závěru za celou tuto skupinu. Poté jednotlivé skupiny přednesou své návrhy ostatním zúčastněným. Nakonec lze pomocí hlasování dojít k jednotnému závěru, jak daný projekt bude vypadat. Na základě tohoto, vytvoří projektant projekt, který bude následně realizovaný. Po realizaci projektu je vhodné mít zpětnou vazbu veřejnosti. Toho lze docílit například následným pozváním občanů a zjištění jejich názorů na celý, již zrealizovaný, projekt. Občané tak budou mít, dle mého názoru, větší pocit zapojení do aktuálního dění ve městě a celé vedení města tak bude na veřejnost působit daleko více vstřícněji a přístupněji k názorům svých občanů.

1.33 Katalog projektů

1.33.1 Projekt č. 1: „Úspora energií plaveckého bazénu“

Tabulka 9 Projekt č. 1 – stručný popis

Název projektu:	„Úspora energií plaveckého bazénu“
Hlavní cíl:	zvýšení úspor energií prostřednictvím instalace tepelného čerpadla
Předkladatel:	město Kroměříž
Dotčené území:	město Kroměříž
Cílová skupina:	občané města Kroměříž, návštěvníci města
Předpokládané náklady:	2,5 mil. Kč
Termín realizace:	programovací období 2014 - 2020
Spolupráce:	město Kroměříž, SZMK - Sportovní zařízení města Kroměříž, Správa majetku města Kroměříž, občané

(Vlastní zpracování)

Bližší popis projektu

Projekt se týká zlepšení technického stavu krytého plaveckého bazénu, který se nachází na ulici Obvodová v Kroměříži. Bazén je ve vlastnictví příspěvkové organizace města s názvem SZMK – Sportovní zařízení města Kroměříž. Jde o projekt zaměřený na úsporu energií prostřednictvím využívání odpadního tepla, pocházejícího z bazénových vod. Toho bude dosaženo instalací tepelného čerpadla. Předpokladem realizace projektu je i následná úspora finančních prostředků. Navrhované řešení je orientované, z hlediska udržitelného rozvoje, na celkové úspory primárních energií a na celkové snížení energetické náročnosti.

Předpokládané financování projektu

Projekt bude, dle předpokladu, financován následujícím způsobem:

- 85 %, tj. 2,125 mil. Kč = příspěvek ze strukturálních fondů Evropské unie, konkrétně z OP Životní prostředí (oblast podpory „Realizace úspor energie a využití odpadního tepla u nepodnikatelské sféry“)
- 15 %, tj. 375 tis. Kč = národní veřejné výdaje (rozpočet města Kroměříž a příspěvek ze Státního fondu životního prostředí ČR)

Soulad s aktuálním Strategickým plánem města Kroměříž:

Tento projekt, „Úspora energií plaveckého bazénu“, je v souladu s prioritou 1.4. Životní prostředí, opatření 1.4.4 Podpora energetické efektivity budov a využívání alternativních zdrojů energie a také s prioritou 2.1. Podmínky pro volnočasové aktivity a sportovní aktivity, opatření 2.1.1 Zlepšování technického stavu infrastruktury, zejména krytých sportovišť.

1.33.2 Projekt č. 2: „Výstavba parkovacího domu“

Tabulka 10 Projekt č. 2 – stručný popis

Název projektu:	„Výstavba parkovacího domu“
Hlavní cíl:	zajištění dostatečného počtu parkovacích míst a optimalizace parkování v městě Kroměříž
Předkladatel:	město Kroměříž
Dotčené území:	město Kroměříž
Cílová skupina:	občané města Kroměříž, návštěvníci města
Předpokládané náklady:	25 mil. Kč
Termín realizace:	programovací období 2014 - 2020
Spolupráce:	město Kroměříž (Odbor rozvoje města, Odbor dopravy), občané

(Vlastní zpracování)

Bližší popis projektu

Předmětem projektu je výstavba parkovacího domu pro veřejné účely, umístěného na sídlišti Zachar v Kroměříži, např. na volném prostranství mezi ulicemi Žižkova, Legionářů a Gen. Píky. Jednalo by se o dvoupodlažní garážový dům pro bezpečné a kamerami střežené parkování. Přínos projektu tkví v odstranění stávajícího nedostatku parkovacích míst. Tato veřejná služba by byla zpoplatněna stejně tak, jako jiné parkovací plochy na území města. Občané budou mít i možnost stát se abonenty za velmi výhodné ceny pro ty, kteří budou mít své trvalé bydliště v bezprostřední blízkosti parkovacího domu. Parkovací dům přímo obslouží především Kroměřížskou nemocnici a.s., Psychiatrickou léčebnu Kroměříž, Základní školu Zachar Kroměříž, Střední zdravotnickou školu Kroměříž, Květnou zahradu, vlastníky vozů s trvalým bydlištěm na Zacharu, krátkodobé potřeby v okolí sídliště Zachar.

Předpokládané financování projektu

Projekt bude, dle předpokladu, financován následujícím způsobem:

- 75 %, tj. 18,75 mil. Kč = příspěvek ze strukturálních fondů Evropské unie, konkrétně z Integrovaného regionálního operačního programu (IROP, oblast podpory „Zvýšení konkurenceschopnosti v území“)
- 25 %, tj. 6,25 mil. Kč = národní veřejné výdaje (rozpočet města Kroměříž)

Soulad s aktuálním Strategickým plánem města Kroměříž

Tento projekt, „Výstavba parkovacího domu“, je v souladu s prioritou 1.1. Zajištění kvalitní dopravní dostupnosti a prostupnosti města, opatření 1.1.3 Rozvoj infrastruktury pro dopravu v klidu.

1.33.3 Projekt č. 3: „Revitalizace komunikací a vybudování víceúčelových stezek“

Tabulka 11 Projekt č. 3 – stručný popis

Název projektu:	„Revitalizace komunikací a vybudování víceúčelových stezek“
Hlavní cíl:	zvýšení bezpečnosti silničního provozu a zlepšení podmínek pro cestovní ruch
Předkladatel:	město Kroměříž
Dotčené území:	město Kroměříž
Cílová skupina:	občané města Kroměříž, návštěvníci města
Předpokládané náklady:	30 mil. Kč
Termín realizace:	programovací období 2014 - 2020
Spolupráce:	město Kroměříž (Odbor rozvoje města, Odbor dopravy), občané

(Vlastní zpracování)

Bližší popis projektu

Tento projekt je zaměřen na rekonstrukci komunikací včetně vybudování víceúčelových stezek pro cyklisty a pro pěší v městě Kroměříž a jeho bezprostředním okolí. Tato rekonstrukce a vybudování víceúčelových stezek by se týkala zejména ulice Spáčilova, Braunerova a ulice Karla Rajnocha. Cílem projektu je spojení stávající cyklostezky Otrokovice – Kvasice s Podzámeckou zahradou a Arcibiskupským zámekem Kroměříž, které patří do seznamu světového dědictví UNESCO a také spojení městské části Dolní Zahrady též s Podzámeckou zahradou a zámekem. Tímto projektem by bylo dosaženo zvýšení atraktivnosti města pro případné zájemce ze stran cyklistů anebo turistů, snížení počtu automobilů na městských silnicích, bezpečnější turistika, oživení určitých lokalit ve městě.

Předpokládané financování projektu

Projekt bude, dle předpokladu, financován následujícím způsobem:

- 75 %, tj. 22,5 mil. Kč = příspěvek ze strukturálních fondů Evropské unie, konkrétně z Integrovaného regionálního operačního programu (IROP, oblast podpory „Zvýšení konkurenceschopnosti v území“)
- 25 %, tj. 7,5 mil. Kč = národní veřejné výdaje (rozpočet města Kroměříž)

Soulad s aktuálním Strategickým plánem města Kroměříž

Tento projekt, „Revitalizace fyzického stavu komunikací a vybudování víceúčelových stezek“, je v souladu s prioritou 1.1. Zajištění kvalitní dopravní dostupnosti a prostupnosti města, opatření 1.1.6 Zkvalitnění prostupnosti města pro pěší a cyklistickou dopravu a další formy bezmotorové dopravy a propojení města s příměstskými rekreačními plochami.

1.33.4 Projekt č. 4: „Výsadba biokoridoru“

Tabulka 12 Projekt č. 4 – stručný popis

Název projektu:	„Výsadba biokoridoru“
Hlavní cíl:	zlepšení lokálních klimatických podmínek a optické zvětšení odstupů dálnice od jejího okolí
Předkladatel:	město Kroměříž
Dotčené území:	město Kroměříž
Cílová skupina:	občané města Kroměříž, návštěvníci města, účastníci silnič. provozu
Předpokládané náklady:	1,5 mil. Kč
Termín realizace:	programovací období 2014 - 2020
Spolupráce:	město Kroměříž (Odbor rozvoje města, Odbor dopravy), Ředitelství silnic Zlínského kraje, Hnutí Brontosaurus, občané

(Vlastní zpracování)

Bližší popis projektu

Součástí projektu bude zatravnění plochy, vysazení vícero druhů okrasných dřevin, opatření těchto dřevin oplocenkou proti případnému poškození od zvěře a následná péče. Projekt je zaměřen na výsadbu biokoridoru v katastrálním území města Kroměříž, konkrétně u výjezdu číslo 260 z dálnice D1 (jednalo by se tedy o úsek, který lze přibližně vymezit ulicí Kaplanova, ulicí Hulínská a cca kilometrovým úsekem dálnice D1). Projekt tedy zahrnuje výsadbu biokoridoru, který by, dle předpokladu, byl tvořen pěti výsadbovými pásy o šířce 11 m a délce 200 m. Na realizaci projektu by pracoval projektový tým, který by byl složený ze zástupců ze strany vedení města, Ředitelství silnic a dálnic a dobrovolníků z řad například Hnutí Brontosaurus (tj. nezisková organizace fungující na bázi dobrovolnictví, působící především v oblasti životního prostředí a kulturního bohatství). Nově vzniklý biokoridor bude místního (lokálního) významu.

Předpokládané financování projektu

Projekt bude, dle předpokladu, financován následujícím způsobem:

- 85 %, tj. 1,275 mil. Kč = příspěvek ze strukturálních fondů Evropské unie, konkrétně z OP Životní prostředí (oblast podpory „Podpora biodiverzity“)
- 15 %, tj. 0,375 mil. Kč = národní veřejné výdaje (rozpočet města Kroměříž a příspěvek ze Státního fondu životního prostředí ČR)

Soulad s aktuálním Strategickým plánem města Kroměříž

Tento projekt, „Výsadba biokoridoru“, je v souladu s prioritou 1.3. Atraktivita města pro život, opatření 1.3.4 Zvyšování kvality veřejných prostor.

1.33.5 Projekt č. 5: „e-Oznámení o vyhotoveném dokladu“

Tabulka 13 Projekt č. 5 – stručný popis

Název projektu:	„e-Oznámení o vyhotoveném dokladu“
Hlavní cíl:	zvýšení vstřícnosti města Kroměříž ke svým občanům
Předkladatel:	město Kroměříž
Dotčené území:	město Kroměříž
Cílová skupina:	občané města Kroměříž
Předpokládané náklady:	15 tis. Kč
Termín realizace:	programovací období 2014 - 2020
Spolupráce:	město Kroměříž, občané

(Vlastní zpracování)

Bližší popis projektu

Projekt je zaměřený na rozšíření stávajícího rezervačního systému města Kroměříž, který se nachází na oficiálních webových stránkách města (tj. www.mesto-kromeriz.cz). Jednalo by se o rozšíření stávajících online služeb o takovou e-slужbu, která bude sloužit především k oznámení občanům (respektive žadatelům, klientům úřadu) o tom, že jejich doklad, o jehož vyhotovení žádali Městský úřad Kroměříž, je již připraven k vyzvednutí. Do okamžiku, kdy by doklad byl hotový a připravený k vyzvednutí, by občané byli informováni o skutečnosti, v jaké fázi se proces vydání příslušného dokladu nachází. Nejjednodušším řešením se jeví následující postup: propojit databázi dokladů, kterou má městský úřad běžně k dispozici pro svou každodenní činnost, a sice s rezervačním systémem, který je v současné době umístěný na oficiálních internetových stránkách města Kroměříž. Projekt má za cíl jak zvýšení vstřícnosti města k občanům, tak i úsporu času pro občany a úředníky, kteří příslušný doklad vydávají.

Předpokládané financování projektu

Projekt bude, dle předpokladu, financován následujícím způsobem:

- 75 %, tj. 11,25 tis. Kč = příspěvek ze strukturálních fondů Evropské unie, konkrétně z Integrovaného regionálního operačního programu (IROP, oblast podpory „Posílení institucionální kapacity veřejné správy“)
- 25 %, tj. 3,75 tis. Kč = národní veřejné výdaje (rozpočet města Kroměříž)

Soulad s aktuálním Strategickým plánem města Kroměříž

Tento projekt, „e-Oznámení o vyhotovení dokladu“, je v souladu s prioritou 1.7. Good governance / přívětivá veřejná správa, opatření 1.7.5 Rozvoj e-governance.

1.33.6 Projekt č. 6: „Monitoring přepážek“

Tabulka 14 Projekt č. 6 – stručný popis

Název projektu:	„Monitoring přepážek“
Hlavní cíl:	zvýšení úrovně vstřícnosti města Kroměříž ke svým občanům
Předkladatel:	město Kroměříž
Dotčené území:	město Kroměříž
Cílová skupina:	občané města Kroměříž
Předpokládané náklady:	100 tis. Kč
Termín realizace:	programovací období 2014 - 2020
Spolupráce:	město Kroměříž, občané

(Vlastní zpracování)

Bližší popis projektu

Tento projekt je zaměřen na koupi a následnou instalaci rezervačního systému. Město Kroměříž sice již má rezervační systém, umístěný na internetových stránkách města, avšak jedná se pouze o takovou e-službu, prostřednictvím které se mohou občané pouze objednat na konkrétní datum a čas, kdy se chtějí dostavit na městský úřad. Projekt je však zaměřen na instalaci mnohem rozšířenějšího rezervačního systému, než je ten stávající. Zakoupen by mohl být systém, který nese název WebCall, funguje na bázi propojení vyvolávacího systému a internetu a je používán v celé řadě měst České republiky. Systém by byl odborníky aplikován na Městském úřadě v Kroměříži. Občané by tak byli v úřední dny informováni, prostřednictvím oficiálních webových stránek, zejména o aktuálním počtu čekajících občanů na danou činnost na jednotlivých pracovištích městského úřadu, o aktuálním počtu obsluhujících pracovišť a byl by jim poskytnut odhad čekací doby na příslušném pracovišti úřadu. Největším přínosem by byl pro občany, tímto způsobem, ušetřený čas.

Předpokládané financování projektu:

Projekt bude, dle předpokladu, financován následujícím způsobem:

- 75 %, tj. 75 tis. Kč = příspěvek ze strukturálních fondů Evropské unie, konkrétně z Integrovaného regionálního operačního programu (IROP, oblast podpory „Posílení institucionální kapacity veřejné správy“)
- 25 %, tj. 25 tis. Kč = národní veřejné výdaje (rozpočet města Kroměříž)

Soulad s aktuálním Strategickým plánem města Kroměříž

Tento projekt, „Monitoring přepážek“, je v souladu s prioritou 1.7. Good governance / přívětivá veřejná správa, opatření 1.7.5 Rozvoj e-governance.

1.33.7 Projekt č. 7: „Videozáznamy ze zasedání zastupitelstva“

Tabulka 15 Projekt č. 7 – stručný popis

Název projektu:	„Videozáznamy ze zasedání zastupitelstva“
Hlavní cíl:	zvýšení transparentnosti rozhodování o záležitostech města
Předkladatel:	město Kroměříž
Dotčené území:	město Kroměříž
Cílová skupina:	občané města Kroměříž
Předpokládané náklady:	10 tis. Kč
Termín realizace:	programovací období 2014 - 2020
Spolupráce:	město Kroměříž, občané

(Vlastní zpracování)

Bližší popis projektu

Projekt je zaměřen na koupi vnitřní IP kamery, její následnou instalaci do zasedací místnosti určené pro jednání zastupitelstva a její propojení s oficiálními webovými stránkami města Kroměříž. Prostřednictvím této videokamery budou následně pořizovány videozáznamy ze zasedání zastupitelstva, které budou občanům dostupné v online přenosech. Tyto přenosy bude možné sledovat přes kliknutí na příslušný odkaz, který bude umístěn na již zmiňovaných internetových stránkách města. Přístup k těmto videozáznamům bude bez jakéhokoli omezení. Díky tomuto projektu by mohly být poskytovány nejen živé přenosy ze zasedání zastupitelstva, ale také by mohly být pořizovány záznamy. Na internetové stránky města by pak byly tyto záznamy buď přímo vloženy anebo by zde byly pouze odkazy na tyto záznamy, které by byly dostupné například na internetovém serveru pro sdílení videí s názvem „Youtube“. Realizace tohoto projektu je vhodná pro zvýšení vstřícnosti vedení města ke svým občanům, voličům.

Předpokládané financování projektu

Projekt bude, dle předpokladu, financován následujícím způsobem:

- 75 %, tj. 7,5 tis. Kč = příspěvek ze strukturálních fondů Evropské unie, konkrétně z Integrovaného regionálního operačního programu (IROP, oblast podpory „Posílení institucionální kapacity veřejné správy“)
- 25 %, tj. 2,5 tis. Kč = národní veřejné výdaje (rozpočet města Kroměříž)

Soulad s aktuálním Strategickým plánem města Kroměříž

Nebyla nalezena vazba tohoto projektu, „Videozáznamy ze zasedání zastupitelstva“, s aktuálním Strategickým plánem města Kroměříž.

1.33.8 Projekt č. 8: „Fond kultury“

Tabulka 16 Projekt č. 8 – stručný popis

Název projektu:	„Fond kultury“
Hlavní cíl:	pobídka místních aktérů k plánování, organizování a celkové realizaci kulturních akcí v městě Kroměříž
Předkladatel:	město Kroměříž
Dotčené území:	město Kroměříž
Cílová skupina:	právnícké osoby se sídlem v městě Kroměříž a fyzické osoby s trvalým bydlištěm v městě Kroměříž
Předpokládané náklady:	ročně 200 tis. Kč
Termín realizace:	od roku 2014
Spolupráce:	město Kroměříž, investoři

(Vlastní zpracování)

Bližší popis projektu

Projekt je zaměřen na tvorbu fondu kultury v částce cca 200 000 Kč ročně, prostřednictvím kterého by byla poskytována veřejná podpora formou dotací. Prostředky tohoto fondu by byly určeny na realizaci projektů a na podporu kulturních potřeb v městě Kroměříž. Dotace by byly poskytovány na konkrétní projekty nebo akce, tzn. přísně účelově, a sice ve výši maximálně 10 000 Kč na projekt / akci. Fond kultury by sloužil především těm, kteří chtějí realizovat kulturní akce pro veřejnost, avšak jejich finanční možnosti jsou limitem jejich záměru. Fond není určený na financování celých akcí, jednalo by se pouze o příspěvky na takovéto akce. Částka by závisela na tom kterém projektu a zejména jeho plánovanému přínosu pro veřejnost. Fond je určený na podporu aktivit a akcí kulturního rázu, které budou, vzhledem k výši fondu a dotacím, zejména lokálního významu. Veškerou administraci a organizaci fondu by zajišťoval Odbor kultury a cestovního ruchu města Kroměříž.

Předpokládané financování projektu

Projekt bude, dle předpokladu, financován následujícím způsobem:

- 100 %, tj. cca 200 tis. Kč ročně = národní veřejné výdaje (rozpočet města Kroměříž), příspěvky například ve formě darů od fyzických a právnických osob

Soulad s aktuálním Strategickým plánem města Kroměříž

Tento projekt, „Tvorba fondu kultury“, je v souladu s prioritou 2.1. Podmínky pro volnočasové aktivity a sportovní aktivity, opatření 2.1.3 Infrastruktura pro volnočasové aktivity mládeže v kulturní oblasti a také opatření 2.1.4 Podpora sportovních a volnočasových organizací.

ZÁVĚR

Participace občanů na veřejném dění je velice aktuálním tématem dnešní doby. V současnosti se na jednu stranu velmi často, například ve veřejných diskusích či médiích, objevuje kritika občanů z pohledu jejich spíše pasivního zájmu o veřejné dění v příslušné obci a na druhou stranu též kritika vedení obcí spočívající v nedostatečné snaze zapojovat své občany do rozhodování. Lze říci, že tato diplomová práce je v podstatě reakcí na tuto kritiku a jejím cílem bylo zjistit, jaká je reálná situace v městě Kroměříž z pohledu participace občanů na veřejném dění a postojů vedení města právě k zapojování občanů do rozhodování o otázkách aktuálního dění v Kroměříži.

První část této práce byla věnována teoretickým poznatkům, ze kterých jsem vycházela při zpracování praktické části. Druhá část práce začíná stručnou základní charakteristikou města Kroměříž a především je zde popsáno, jak město Kroměříž vidí svou komunikaci s veřejností v Aktuálním strategickém plánu města Kroměříže (aktualizace 2013 – 2023), přičemž bylo zejména zjištěno, že město považuje komunikaci s veřejností za základní aspekt, jehož prostřednictvím je ovlivňována kvalita řízení města.

Dalším bodem práce bylo provedení analýzy vybraných měst České republiky. Pomocí zvolených kritérií bylo srovnáváno město Kroměříž s dalšími sedmi městy ČR, která jsou si co do počtu obyvatel podobná. Lze však bohužel konstatovat, že z provedené analýzy vyplynulo, že město Kroměříž si z pohledu občanské participace nestojí příliš dobře. V jeho neprospěch hovoří především malý počet projektů spolufinancovaných z fondů Evropské unie, které byly realizovány za předcházející dvě programovací období a také velmi malý počet e-služeb, které město Kroměříž svým občanům na oficiálních webových stránkách nabízí. Při porovnání všech osmi měst musím říci, že Kroměříž se umístila v konečném pořadí na předposledním místě a existuje tedy celá řada věcí, které by město mělo a také mohlo z pohledu občanské participace rozhodně zlepšit.

V další části práce byly zjišťovány názory na zapojování veřejnosti do rozhodování města Kroměříž. Byla zvolena forma dotazníkového šetření u občanů a rozhovory s klíčovými aktéry města. Pro rozhovory byla vybrána starostka města, zastupitelka města a bylo požádáno několik představitelů podnikatelského sektoru. Bohužel ani jedna z mnoha požádaných firem nebyla, z různých důvodů i bez nich, ochotná poskytnout rozhovor na toto téma. Jedním ze základních výsledků provedených průzkumů je zjištění, že současné zastupitelstvo města Kroměříž nemá příliš velký zájem na tom, aby byli občané do rozhodování

více zapojování. Zastupitelstvo zastává názor ten, že občanská participace zpomaluje proces přijetí rozhodnutí a zároveň jej činí finančně náročnějším. Starostka města se však vyjadřovala naopak rozhodně pro občanskou participaci. Stojí však proti ní celé zastupitelstvo. Na druhé straně se občané bohužel ve většině shodují na tom, že zastupitelstvo se nezajímá o jejich názory, což se pravděpodobně odráží i ve faktu, že volební účast v komunálních volbách není příliš valná, je v průměru pod celorepublikovým průměrem. Velká část občanů se totiž domnívá, že svou účastí ve volbách bohužel nic nezmění. Tímto si myslím, že se dostáváme do jakéhosi bludného kruhu, z kterého je dle mého názoru jediná cesta ven, a sice přes pozitivnější postoj vedení města k participačním aktivitám a také přes větší zájem o dění ve městě ze strany občanů. Dle mého názoru je třeba si uvědomit, že bez zájmu o veřejné dění není ani občanská participace.

Výstupem celé této práce je katalog osmi projektů, který byl navržen tak, aby co možná nejlépe odrážel přání občanů. Bylo předpokládáno, že uvedené projekty budou realizovány v současném programovacím období, tedy 2014 – 2020. Občané už zájem o tyto projekty víceméně vyjádřili v provedeném dotazníkovém šetření, avšak teď by jejich realizace závisela ještě samozřejmě na rozhodnutí vedení města. Vzhledem k tomu, že některé z projektů jsou víceméně nerentabilní, jsou zaměřené na zvýšení občanské participace a jsou postavené na vstřícnosti ze strany vedení města, tak se obávám, že takové projekty by současné zastupitelstvo neschválilo (domnívám se tak, protože je mi znám negativní postoj současného zastupitelstva k zapojování občanů do rozhodování). Snad tedy následující zastupitelstvo bude v tomto směru o mnoho vstřícnější.

Vedení města Kroměříž bych v současnosti doporučila především naleznout v sobě větší ochotu ke spolupráci s občany. Osobně bych začala u aktualizace Strategického plánu města Kroměříž, který byl sice v loňském roce (2013) aktualizován, avšak otázka občanské participace do něj příliš zahrnuta není. Navrhovala bych začlenění konkrétních kroků vedoucích k většímu zapojení občanů do vedení a řízení do tohoto strategického plánu. Tím by občanům mohla být víceméně přislíbena dlouhodobější účast na podílení se na rozhodování o věcech týkajících se veřejného dění.

Závěrem bych chtěla podotknout, že není problém samozřejmě jen ve vedení města, ale i v samotných občanech a jejich ochotě se na rozhodování podílet. V tomto případě s tím, dle mého názoru, město asi moc nezmuže. Každý by se měl zamyslet nad tím, co mu taková spolupráce může přinést. Jsem toho názoru, že spousta věcí je ve své podstatě jen a jen o lidské ochotě. Vypracováním této práce jsem se v tomto názoru ještě více utvrdila.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Knižní zdroje

- [1] ADAMOVÁ, Karolina et al., 2001. *Politologický slovník*. Vyd. 1. Praha: C. H. Beck. ISBN 80-7179-469-4.
- [2] ČERMÁK, Daniel et al., 2007. *Participace a partnerství v místní veřejné správě*. Vyd. 1. Praha: Sociologický ústav Akademie věd České republiky. ISBN 978-80-7330-130-9.
- [3] HÁJEK, Oldřich a Jiří NOVOSÁK, 2010. *Kohezní politika v širších souvislostech*. Vyd. 1. Žilina: Georg. ISBN 978-80-89401-19-2.
- [4] HENDRYCH, Dušan, 2009. *Správní věda: teorie veřejné správy*. 3. aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7357-458-1.
- [5] PASQUIER, Martial a Jean-Patrick VILLENEUVE, 2012. *Marketing management and communications in the public sector*. Vyd. 1. New York: Routledge. ISBN 978-1-136504-59-4.
- [6] PROVAZNÍKOVÁ, Romana, 2009. *Financování měst, obcí a regionů*. 2. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: GRADA Publishing, a.s. ISBN 978-80-247-2789-9.
- [7] RAKUŠANOVÁ, Petra a Blanka ŘEHÁKOVÁ, 2006. *Participace, demokracie a občanství v evropském kontextu*. Vyd. 1. Praha: Sociologický ústav Akademie věd České republiky. ISBN 978-80-7330-091-3.
- [8] REMENYI, Dan, 2011. *Field methods for academic research*. Vyd. 3. Reading: Academic publishing international Ltd. ISBN 978-19-0872-77-5.
- [9] VOBECKÁ, Jana et al., 2011. *Spolupráce, partnerství a participace v místní veřejné správě: význam, praxe, příslib*. Vyd. 1. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON). ISBN 978-80-7330-202-3.
- [10] WOKOUN, René et al., 2008. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. 2. rozšířené vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk. ISBN 978-80-7380-086-4.

Internetové zdroje

- [1] ABRAHAM LINCOLN ONLINE, 2014. Speeches & Writings. *Abrahamlincolnonline.org* [online]. [cit. 2014-04-14]. Dostupné z: <http://www.abrahamlincolnonline.org/lincoln/speeches/gettysburg.htm>
- [2] AGORA CENTRAL EUROPE, 2002. Sedm kroků k zapojení veřejnosti: průvodce participačním procesem. *Crss.cz* [online]. [cit. 2014-04-14]. Dostupné z: <http://www.crss.cz/archiv/PI%E1nov%E1n%ED%20soci%E1ln%EDch%20slu%9Eeb/Sedm%20krok%F9%20k%20zapojen%ED%20ve%F8ejnosti.pdf>
- [3] AGORA CENTRAL EUROPE, ©2006. Jak přizvat občany ke spolupráci: aneb jak dát radnici uši, aby slyšela, co lidé chtějí. *Agore-ce.cz* [online]. [cit. 2014-04-14]. Dostupné z: http://www.agora-ce.cz/archive_files/Dokumenty_ke_stazeni/AGORA_handbook2006.pdf
- [4] ARNSTEIN, Sherry, 1969. A Ladder of Citizen Participation. *AIP Journal* [online]. New York: AIP Publishing LLC. Vol. 35, No. 4, s. 216-224 [cit. 2014-04-14]. ISSN 0194-4363. Dostupné z: <http://lithgow-schmidt.dk/sherry-arnstein/ladder-of-citizen-participation.html>
- [5] BRITSKÉ LISTY, 2006. Eurobarometr. *Blisty.cz* [online]. [cit. 2014-04-14]. Dostupné z: <http://blisty.cz/art/26751.html>
- [6] CENIA, ©2012. Postup, metody a techniky pro zapojování veřejnosti v rámci MA21. *Cenia.cz* [online]. [cit. 2014-04-14]. Dostupné z: [http://www.cenia.cz/web/www/web-pub2.nsf/\\$pid/CENMSFL5ZKH1/\\$FILE/Method-MA21_04-zapojver_0503.pdf](http://www.cenia.cz/web/www/web-pub2.nsf/$pid/CENMSFL5ZKH1/$FILE/Method-MA21_04-zapojver_0503.pdf)
- [7] ČESKO. Zákon č. 1 ze dne 16. prosince 1992 Ústava České republiky. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1993a, částka 1, s. 12-16. ISSN 1211-1244. Dostupný také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=z&id=22427>
- [8] ČESKO. Zákon č. 2 ze dne 16. prosince 1992 o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součásti ústavního pořádku České republiky. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1993b, částka 1, s. 17-23. ISSN 1211-1244. Dostupný také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=5989>

- [9] ČESKO. Zákon č. 106 ze dne 11. května 1999 o svobodném přístupu k informacím. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1999, částka 39, s. 2578-2582. ISSN 1211-1244. Dostupný také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=3256>
- [10] ČESKO. Zákon č. 128 ze dne 12. dubna 2000 o obcích (obecní zřízení). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000a, částka 38, s. 1737-1764. ISSN 1211-1244. Dostupný také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=3426>
- [11] ČESKO. Zákon č. 250 ze dne 7. července 2000 o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000b, částka 73, s. 3557-3567. ISSN 1211-1244. Dostupný také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=3461>
- [12] ČESKO. Zákon č. 499 ze dne 30. června 2004 o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2004a, částka 173, s. 9742-9779. ISSN 1211-1244. Dostupný také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=4477>
- [13] ČESKO. Zákon č. 500 ze dne 24. září 2004 správní řád. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2004b, částka 174, s. 9782-9827. ISSN 1211-1244. Dostupný také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=4478>
- [14] ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, ©2013a. Malý lexikon obcí České republiky 2013. *Czso.cz* [online]. [cit. 2014-04-14]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/publ/1302-13-r_2013
- [15] ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, ©2013b. Počet obyvatel v obcích k 1. 1. 2013. *Czso.cz* [online]. [cit. 2014-04-14]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/publ/1301-13-r_2013
- [16] DENÍK VEŘEJNÉ SPRÁVY, ©2014a. Good governance – dobrá veřejná správa. *Dvs.cz* [online]. [cit. 2014-04-14]. Dostupné z: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6341679>
- [17] DENÍK VEŘEJNÉ SPRÁVY, ©2014b. Starosta a jiné orgány obce. *Dvs.cz* [online]. [cit. 2014-04-14]. Dostupné z: <http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6292738>
- [18] DOTAZNÍK – ONLINE, ©2007. Dotazník. *Dotaznik-online.cz* [online]. [cit. 2014-04-14]. Dostupné z: <http://www.dotaznik-online.cz/>

- [19] EGOVERNMENT, 2012. Egovernment: Zákon o eGovernmentu. *Egovernment.euweb.cz* [online]. [cit. 2014-04-14]. Dostupné z: <http://egovernment.euweb.cz/>
- [20] EPARTICIPATION, ©2014. Praktická příručka o e-participaci. *Eparticipation.eu* [online]. [cit. 2014-04-14]. Dostupné z: <http://eparticipation.eu/frontpage/prakticka-prirucka-o-e-participaci/>
- [21] E-POLITICS.CZ, 2012. Co je to e-democracy? (VIII.) Poučené porozumění – informovanost. *E-politics.cz* [online]. [cit. 2014-04-14]. Dostupné z: <http://e-politics.cz/co-je-to-e-democracy-viii-poucene-porozumeni-informovanost/>
- [22] EVROPSKÁ KOMISE, 2012. Průzkumy veřejného mínění. *Ec.europa.eu* [online]. [cit. 2014-04-14]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/ceskarepublika/information/opinion/index_cs.htm
- [23] EVROPSKÁ UNIE, 1992. Smlouva o Evropské unii. *Euroskop.cz* [online]. [cit. 2014-04-14]. Dostupné z: http://www.euroskop.cz/gallery/2/760-smlouva_o_eu.pdf
- [24] EVROPSKÝ HOSPODÁŘSKÝ A SOCIÁLNÍ VÝBOR, ©2011. Participativní demokracie v 5 bodech. *Eesc.europa.eu* [online]. [cit. 2014-04-14]. Dostupné z: <http://www.eesc.europa.eu/resources/docs/pd-in-5-points-cs.pdf>
- [25] EVROPSKÝ VEŘEJNÝ OCHRÁNCE PRÁV, ©1995-2013. Evropský kodex řádné správní praxe. *Ombudsman.europa.eu* [online]. [cit. 2014-04-14]. Dostupné z: <http://www.ombudsman.europa.eu/cs/resources/code.faces#/page/1>
- [26] MAIER, Karel, 2001. Citizen Participation in Planning: Climbing a Ladder? *European Planning Studies* [online]. London: Carfax Publishing. Vol. 9, No. 6, s. 707-719 [cit. 2014-04-14]. ISSN 0965-4313. Dostupné z: <http://portal.k.utb.cz/articles/record?id=FETCH-LOGICAL-c1512-53d572eef4628134a6bd3044051530ab9f10f035caaf01955637bc921b31295f1>
- [27] MARKETING JOURNAL, ©2004-2013. Metody sběru dat v kvantitativním výzkumu. *M-journal.cz* [online]. [cit. 2014-04-14]. Dostupné z: http://www.m-journal.cz/cs/marketingovy-vyzkum/metody-sberu-dat-v-quantitativnim-vyzkumu__s390x5140.html

- [28] MĚSTO ČESKÝ TĚŠÍN, ©1998-2013a. Komise Rady města Český Těšín pro volební období 2010-2014. *Tesin.cz* [online]. [cit. 2014-04-14]. Dostupné z: <http://www.tesin.cz/mesto-cesky-tesin/zastupitelstvo-a-rada-mesta/komise-rm/>
- [29] MĚSTO ČESKÝ TĚŠÍN, ©1998-2013b. Oficiální stránky Města Český Těšín. *Tesin.cz* [online]. [cit. 2014-04-14]. Dostupné z: <http://www.tesin.cz/>
- [30] MĚSTO HODONÍN, 2010a. Komise rady: Město Hodonín. *Hodonin.eu* [online]. [cit. 2014-04-14]. Dostupné z: <http://www.hodonin.eu/komise-rady/os-15111/p1=37111>
- [31] MĚSTO HODONÍN, 2010b. Město Hodonín: Titulní stránka. *Hodonin.eu* [online]. [cit. 2014-04-14]. Dostupné z: <http://www.hodonin.eu/>
- [32] MĚSTO KROMĚŘÍŽ, 2013a. Komise a výbory. *Mesto-kromeriz.cz* [online]. [cit. 2014-04-14]. Dostupné z: <http://www.mesto-kromeriz.cz/komise.asp?modul=obcan&map=96>
- [33] MĚSTO KROMĚŘÍŽ, 2013b. Město Kroměříž – oficiální stránky. *Mesto-kromeriz.cz* [online]. [cit. 2014-04-14]. Dostupné z: <http://www.mesto-kromeriz.cz/uvod.asp?modul=obcan>
- [34] MĚSTO KROMĚŘÍŽ, 2013c. Strategický plan města Kroměříže: aktualizace na léta 2013-2023. *Mesto-kromeriz.cz* [online]. [cit. 2014-04-14]. Dostupné z: http://www.mesto-kromeriz.cz/dokumenty/kromeriz_SP_FINAL.pdf
- [35] MĚSTO LITVÍNNOV, 2008a. Komise RM: Litvínov. *Mulitvinov.cz* [online]. [cit. 2014-04-14]. Dostupné z: <http://www.litvinov.cz/komise-rm/d-420342/p1=75797&p3=%29>
- [36] MĚSTO LITVÍNNOV, 2008b. Litvínov: Titulní stránka. *Mulitvinov.cz* [online]. [cit. 2014-04-14]. Dostupné z: <http://www.mulitvinov.cz/>
- [37] MĚSTO PÍSEK, ©2010a. Město Písek: seznam členů komisí. *Mesto-pisek.cz* [online]. [cit. 2014-04-14]. Dostupné z: <http://www.mesto-pisek.cz/samosprava-mesta/DIR-komise/CL-seznam-clenu-komisi/60>
- [38] MĚSTO PÍSEK, ©2010b. Město Písek – Úvodní strana. *Mesto-pisek.cz* [online]. [cit. 2014-04-14]. Dostupné z: <http://www.mesto-pisek.cz/>
- [39] MĚSTO ŠUMPERK, 2007a. Komise rady města – Šumperk. *Sumperk.cz* [online]. [cit. 2014-04-14]. Dostupné z: <http://www.sumperk.cz/cs/sprava-mesta/organy-mesta/komise-rady-mesta.html>

- [40] MĚSTO ŠUMPERK, 2007b. Šumperk. *Sumperk.cz* [online]. [cit. 2014-04-14]. Dostupné z: <http://www.sumperk.cz/>
- [41] MĚSTO UHERSKÉ HRADIŠTĚ, 2010a. Uherské Hradiště. *Mesto-uh.cz* [online]. [cit. 2014-04-14]. Dostupné z: <http://www.mesto-uh.cz/>
- [42] MĚSTO UHERSKÉ HRADIŠTĚ, 2010b. Uherské Hradiště – Komise rady města. *Mesto-uh.cz* [online]. [cit. 2014-04-14]. Dostupné z: <http://www.mesto-uh.cz/Folders/23845-1-Komise+rady+mesta.aspx>
- [43] MĚSTO VSETÍN, 2010a. Město Vsetín. *Vsetin.cz* [online]. [cit. 2014-04-14]. Dostupné z: <http://www.mestovsetin.cz/>
- [44] MĚSTO VSETÍN, 2010b. Rada města: Vsetín. *Vsetin.cz* [online]. [cit. 2014-04-14]. Dostupné z: <http://www.vsetin.cz/rada-mesta/os-1004>
- [45] MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR, ©2002-2014. Portál územního plánování: obce. *Portal.uur.cz* [online]. [cit. 2014-04-14]. Dostupné z: <http://portal.uur.cz/spravni-usporadani-cr-organy-uzemniho-planovani/obce.asp>
- [46] MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY, 2009. Metodické doporučení k činnosti územních samosprávných celků: Informování obce o své činnosti a participace občanů obce na územní samosprávě. *Mvcr.cz* [online]. [cit. 2014-04-14]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/mvcren/file/modra-c-4-web-pdf.aspx>
- [47] MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY, 2010. Práva občanů obce (obecná část). *Mvcr.cz* [online]. [cit. 2014-04-14]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/odk2/soubor/edsp-prava-obcanu-web-pdf.aspx>
- [48] MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY, ©2014. Metodický návod pro vedení elektronické úřední desky v územních samosprávných celcích. *Mvcr.cz* [online]. [cit. 2014-04-14]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/soubor/metodicky-navod-pro-vedeni-elektronicke-uredni-desky-pdf.aspx>
- [49] NÁRODNÍ SÍŤ ZDRAVÝCH MĚST ČR, ©2014. Participační procesy. *Nszm.cz* [online]. [cit. 2014-04-14]. Dostupné z: http://www.nszm.cz/cb21/archiv/akce/_nszm/nszm07/ls/Divakova2.pdf

- [50] OFICIÁLNÍ STRÁNKA AARHUSKÉ ÚMLUVY V ČESKÉ REPUBLICE, 2009. Nový způsob zapojování veřejnosti do rozhodování – participativní SMS. *Ucastverejnosti.cz* [online]. [cit. 2014-04-14]. Dostupné z: <http://www.ucastverejnosti.cz/cz/prikklady-z-praxe/pravo-na-ucast-verejnosti-pri-rozhodovani/novy-zpusob-zapojovani-verejnosti-do-rozhodovani-participativni-sms/>
- [51] REGIONÁLNÍ INFORMAČNÍ SERVIS, ©2012-2014. Projekty EU. *Risy.cz* [online]. [cit. 2014-04-14]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/projekty-eu>
- [52] ROZPOČET VEŘEJNĚ O.S., 2011. Jak číst rozpočet obce. *Rozpocetobce.cz* [online]. [cit. 2014-04-14]. Dostupné z: <http://www.rozpocetobce.cz/jak-cist-rozpocet-obce>
- [53] SOCIOWEB, 2007. Veřejné mínění, politika a racionalita. *Socioweb.cz* [online]. [cit. 2014-04-14]. Dostupné z: <http://www.socioweb.cz/index.php?disp=teorie&shw=289&lst=116>
- [54] SUBURBANIZACE.CZ, 2008. Heslo: občanská participace. *Suburbanizace.cz* [online]. [cit. 2014-04-14]. Dostupné z: http://www.suburbanizace.cz/slovnicek/obcan_participace.htm
- [55] TRANSPARENCY INTERNATIONAL, 2008. Průvodce komunálními rozpočty: aneb jak může informovaný občan střežit obecní pokladnu. *Transparency.cz* [online]. [cit. 2014-04-14]. Dostupné z: http://www.transparency.cz/doc/kr_pruvodce2008.pdf
- [56] ÚČETNÍ KAVÁRNA, ©2014. Rozpočet a rozpočtový proces. *Ucetnikavarna.cz* [online]. [cit. 2014-04-14]. Dostupné z: <http://www.ucetnikavarna.cz/archiv/dokument/doc-d28557v35708-rozpocet-a-rozpocetovy-proces/>
- [57] VEŘEJNÉ MÍNĚNÍ ONLINE, ©2014. Úvodní stránka. *Vmonline.cz* [online]. [cit. 2014-04-14]. Dostupné z: <http://www.vmonline.cz/cz/uvodni-stranka/>
- [58] VOLBY.CZ, ©2014. Volby.cz – Český statistický úřad. *Volby.cz* [online]. [cit. 2014-04-14]. Dostupné z: <http://www.volby.cz/>

- [59] VRÁBLÍKOVÁ, Kateřina, 2009. Politická determinace a její determinant v postkomunistických zemích. *Sociologický časopis* [online]. Praha: Sociologický ústav AV ČR. Vol. 45, No. 5, s. 867-897 [cit. 2014-04-14]. ISSN 1212-7817. Dostupné z: http://sreview.soc.cas.cz/uploads/1781fecf096a629184147889753238bd213ac457_VrablikovaSC2009-5.pdf
- [60] VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE, ©2000. Pracovní skupina. *Nb.vse.cz* [online]. [cit. 2014-04-14]. Dostupné z: http://nb.vse.cz/kpsr/Dokumenty/PSP202/Pracovni_skupina.ppt

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

CVVM	Centrum pro výzkum veřejného mínění
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
EU	Evropská unie
IROP	Integrovaný regionální operační program
ISSP	International Social Survey Programme
OP	Operační program
ORP	Obec s rozšířenou působností

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Participační žebřík dle Sherry R. Arnstein.....	25
Obrázek 2 Sedm kroků participačního procesu	27
Obrázek 3 Tok peněžních prostředků do rozpočtu obce.....	38
Obrázek 4 Mapa ČR – město Kroměříž + hranice ORP.....	41
Obrázek 5 Graf - rozdělení respondentů dle věku	53
Obrázek 6 Graf – rozdělení respondentů dle dosaženého vzdělání	54
Obrázek 7 Graf – zájem respondentů o veřejné dění v městě Kroměříž	55
Obrázek 8 Graf – dostatek/nedostatek způsobů informování občanů	56
Obrázek 9 Graf – zdroje informací o veřejném dění	57
Obrázek 10 Graf – podílení se občanů na rozhodování ve vybraných oblastech.....	59
Obrázek 11 Graf – rozhodování o otázkách veřejného dění.....	60
Obrázek 12 Graf – souhlas s tvrzeními o zastupitelstvu města Kroměříž.....	61
Obrázek 13 Graf – účast občanů v komunálních volbách	62
Obrázek 14 Graf – návrhy na možné zvýšení vstřícnosti města k občanům	63
Obrázek 15 Graf – vyjádření návrhu projektů pro realizaci v období 2014 – 2020	64

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Schéma běžného rozpočtu	37
Tabulka 2 Schéma kapitálového rozpočtu	37
Tabulka 3 Vybraná města a počet obyvatel	43
Tabulka 4 Vybraná města a volební účast do zastupitelstev obcí.....	44
Tabulka 5 Vybraná města a projekty spolufinancované z fondů EU	45
Tabulka 6 Vybraná města a počet komisí zřizovaných radou města	46
Tabulka 7 Vybraná města a e-slужby městských úřadů.....	47
Tabulka 8 Vybraná města a počty získaných bodů za kritéria analýzy	50
Tabulka 9 Projekt č. 1 – stručný popis.....	77
Tabulka 10 Projekt č. 2 – stručný popis.....	78
Tabulka 11 Projekt č. 3 – stručný popis.....	79
Tabulka 12 Projekt č. 4 – stručný popis.....	80
Tabulka 13 Projekt č. 5 – stručný popis.....	81
Tabulka 14 Projekt č. 6 – stručný popis.....	82
Tabulka 15 Projekt č. 7 – stručný popis.....	83
Tabulka 16 Projekt č. 8 – stručný popis.....	84

SEZNAM PŘÍLOH

P I: Dotazník – Občanská participace

PŘÍLOHA P I: DOTAZNÍK – OBČANSKÁ PARTICIPACE

Občanská participace – město Kroměříž

Vážení občané,

jmenuji se Lucie Zavadilová a jsem studentkou magisterského programu Veřejná správa a regionální rozvoj, specializace Finanční kontrola, na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně.

Dovolte mi, abych se na Vás obrátila s prosbou o vyplnění tohoto dotazníku, jehož cílem je zjistit, do jaké míry se občané města Kroměříž cítí být spokojeni s jejich informovaností ze strany radnice a zapojením se do veřejného dění ve městě.

Tento dotazník je anonymní, všechny Vámi poskytnuté informace využiji pouze ke zpracování své diplomové práce na téma „Motivy a možnosti participace veřejnosti v oblasti rozvoje a řízení města Kroměříž“.

Předem Vám děkuji za Vaši ochotu, pečlivost a čas strávený při vyplňování dotazníku!

Věk

- 0 – 18 19 – 35 36 – 60 61 a více

Dosažené vzdělání

- základní
 středoškolské s výučním listem
 středoškolské s maturitou
 vysokoškolské
 bez vzdělání

Jak byste ohodnotil/a svůj zájem o veřejné dění ve městě?

- velmi se zajímám
 spíše se zajímám
 spíše se nezajímám
 nezajímám se vůbec

Domníváte se, že způsoby informování občanů o veřejném dění ze strany města jsou dostatečné?

- ano spíše ano spíše ne ne

Z jakých zdrojů získáváte informace o veřejném dění ve městě?

(lze vybrat více možností)

- úřední deska města
- osobní účast na jednáních zastupitelstva
- osobní účast na veřejných besedách občanů s představiteli města
- internetové stránky města (např. www.mesto-kromeriz.cz)
- sociální sítě (např. Facebook, Twitter,...)
- noviny (např. Týdeník Kroměřížska, Kroměřížský zpravodaj,...)
- rádio (např. Rádio Kroměříž)
- jiné zdroje informací:
- vůbec se o veřejné dění nezajímám

Chtěl/a byste se podílet na rozhodování o realizaci aktivit v některé z následujících oblastí? (lze vybrat více možností)

- doprava
- kultura
- cestovní ruch
- revitalizace veřejných prostranství
- sport
- bydlení
- životní prostředí
- bezpečnost ve městě
- jiná oblast:

Kdo by měl, dle Vašeho názoru, mít hlavní slovo v otázkách týkajících se veřejného dění (např. v otázce, zda na volném veřejném prostranství města postavit nákupní centrum nebo realizovat jiné velké investice)?

- pouze zvolení zástupci
- pouze občané (např. prostřednictvím referenda)
- spolupráce zvolených zástupců s občany

Se kterými z následujících tvrzení souhlasíte? (lze vybrat více možností)

- v minulosti jsem se zúčastnil/a zasedání zastupitelstva
- pravidelně se účastním zasedání zastupitelstva
- znám, alespoň částečně, složení současného zastupitelstva
- měl/a bych zájem o členství v zastupitelstvu města
- zastupitelé se zajímají pouze o hlasy občanů ve volbách, nikoliv však o jejich názory
- zvolení zastupitelé se zajímají o to, co si lidé jako já myslí
- lidé, jako já, mají možnost ovlivnit to, co zastupitelé města dělají

Účastníte se komunálních voleb?

- ano, účastním se pravidelně
- ano, ale účastním se jen občas
- ne, protože:

Uvítal/a byste některý z následujících návrhů? (lze vybrat více možností)

- pravidelné besedy s představiteli města o aktuálním dění ve městě
- videozáznamy, dostupné na internetových stránkách města, ze zasedání zastupitelstva
- možnost hlasovat o některých věcech, týkajících se veřejného dění, prostřednictvím SMS zpráv (tzv. participační SMS)
- možnost, pokud si podáte žádost (např. o vystavení cestovního pasu), si na internetových stránkách zjistit, zda je Váš doklad již připraven k vyzvednutí
- jiné návrhy:

Jaké projekty by, dle Vašeho názoru, mělo město Kroměříž realizovat pro své občany v období 2014 – 2020?

Děkuji za Vaše odpovědi a Váš čas!